LETO XII. ŠT. 5 (585) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 7. FEBRUARJA 2008

www.noviglas.eu

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Danijel Devetak

Služiti življenju

V Italiji, kjer je imeti prvega otroka zahtevno, drugega velika naložba, tretjega pa že skoraj junaško dejanje, je Cerkev še enkrat šla proti toku. Jasno in glasno je povedala, da otroci niso problem, ampak "veliko bogastvo za vsako državo". Njihovo število, ljubezen in pozornost, ki jim jih namenjajo družine in institucije, pričajo o tem, koliko država verjame v prihodnost. Skrb za ostarele, ki so "spomin in korenine", pa priča o spoštovanju do samih sebe.

Kdor ni odprt življenju, nima upanja, so poudarili škofje v poslanici ob letošnji prvi nedelji v februarju, ko smo praznovali dan za življenje. Skoraj bi lahko rekli, da gre za prevratniško, še več, revolucionarno poslanico. Ko bi ga veliko ljudi resno vzelo v poštev, bi tvegali pomladiti državo, ki je itak najstarejša v Evropi (ne zaradi zgodovine ali srednje starosti vodilnega političnega razreda, ampak prebivalcev), na svetovni ravni pa druga. In tvegali bi tudi rešiti marsikateri družbeni problem, ki jih, kot dobro vemo, res ni malo. "Omika naroda se meri po njegovi sposobnosti služiti življenju", so še naglasili škofje. Splav je drama, ki je ne bomo presegli, če ne bomo spodbujali odgovornega starševstva. Odgovornost ne pomeni gledati na otroka kot na predmet, ki zadovolji želje staršev, ampak kot na osebo, ki naj zraste v samostojno osebnost in vzame v roke lastno življenje. In še: "Otrok ni pravica, temveč vedno in samo dar. Kako je mogoče imeti pravico do neke osebe"? Služiti življenju pomeni ga imeti rad tudi tedaj, ko je "nadležno" in polno trpljenja. Kdo lahko odloča o tem, da življenje ni več vredno, da bi ga živeli?

Tudi Benedikt XVI. je v nedeljo po molitvi angelskega češčenja pozval zbrano množico na Trgu sv. Petra - veliko je bilo družin z zgovornimi transparenti in otrok z zelenimi balončki -, naj ljubijo življenje in mu služijo "od začetka do naravnega zatona". Življenje je dar, ki ga moramo "spoštovati, varovati in spodbujati", še posebno "ko je krhko, potrebno pozornosti in nege, bodisi pred rojstvom bodisi v končni fazi". S svojimi premišljenimi besedami je sv. oče posredno podprl dokument, ki so ga dan prej podpisali ravnatelji ginekoloških klinik štirih rimskih univerz in govori o oživljanju splavljenih otrok, ki kažejo znamenja življenja, tudi proti volji matere. Tudi zaradi tega dokumenta se je vnel val polemik (kot vedno, ko se kdorkoli samo dotakne zakona o "prostovoljni prekinitvi nosečnosti"), izjav in protiizjav politikov, ki v vladni krizi iščejo prostor pod soncem.

Letos je bil dan za življenje že trideseti po vrsti, prav tako kot "rojstni dan" zakona 194 o splavu. Tudi tokratne razprave so pokazale, da v naši "civilni" in "liberalni" družbi pravica močnejšega do smrti še vedno prevlada nad pravico šibkejšega do življenja. In vendar zaman seje rožice, kdor si prilašča pravico do odločanja o življenju ali smrti. Vsaka ženska, ki je naredila splav, se zaveda, da je umorila svojega otroka. Ne pravi, da je umorila skupek celic, zarodek ali fetus, temveč lastnega otroka. Splav je zato dvojni umor: otroka in ženske duše.

Za konec še anekdota: ker sem srečen očka, ki je prejel v dar več kot enega samega otroka, se mi kdaj pa kdaj nehote zgodi, da me kdo "zamenja" za spovednika. Gospa srednjih let, sicer ločena, a vitalna in očarljiva mati dveh deklet, ki se nima za verno in je vsaj na prvi pogled ponosna na svoje življenje, mi je na štiri oči zaupala: "Ne mine dan, ko ne bi pomislila na svojega tretjega otroka"... Tistega, ki se mu je zavestno odrekla.

"Al bo kal pognalo seme, kdor ga seje, sam ne ve..."

Foto DPD

DEVIN Seja deželnega sveta Sveta slovenskih organizacij

"Zakonski okvir naj bo izhodišče za razvoj naše manjšine"

"Čeprav so zaščitni zakon iz leta 2001 in deželni zakon, ki ga je deželni svet lani sprejel, ter zakon o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja v marsičem pomanjkljivi, predstavljajo vendar osnovo, na kateri moramo snovati prihodnost naše manjšinske skupnosti. Iz danega zakonskega okvira moramo zato čim več iztržiti. "

Tako je dejal predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka na seji deželnega sveta krovne organizacije, ki je bila v sredo, 30. januarja, na sedežu devinskih zborov.

Uvodoma je predsednica sveta SSO, prof. Lojzka Bratuž, ki je seji predsedovala, nanizala pomembne dogodke, ki so lani zaznamovali življenje naše manjšine. "Poudariti gre številna srečanja, ki so potekala tudi na državniškem nivoju, ne nazadnje nedavni obisk predsednikov krovnih organizacij pri italijanskem predsedniku Giorgiu Napolitanu. Gotovo je bil vstop Slovenije v schengensko območje zgodovinski mejnik, ki smo ga Slovenci v Italiji občuteno spremljali, " je dejala prof. Bratuževa, ki se je nato spomnila tudi prerane smrti Mirka Špacapana, "čigar odsotnost bomo v zamejstvu močno pogrešali".

Predsednik Štoka se je v svojem poročilu dotaknil ključnih vprašanj, ki zadevajo življenje in perspektivni razvoj naše narodnostne skupnosti. Štoka je sprva izhajal iz zakonskega okvira in poudaril pozitivno dejstvo, "da sta krovni organizaciji v zakonu za Slovence, ki ga je dežela FJK izglasovala lani jeseni, uradno priznani. " V deželnem svetu razprava pa vendar ni potekala v najbolj prisrčnih okoliščinah, saj so nekateri deželni svetniki pokazali res nizek nivo obveščenosti glede naše manjšinske stvarnosti, "hkratni hrup, ki so ga nahujskani Rezijani izzvali v deželnem svetu, češ da nočejo biti Slovenci, pa dodatno krepi bojazen, da bi se val nestrpnosti širil vse do Špetra. "

Predsednik Štoka je dalje izpostavil pozitiven odnos, ki ga SSO snuje z italijansko manjšino v Sloveniji in na Hrvaškem, "saj smo lani jeseni prvič navezali neposreden stik z Unijo Italijanov v Kopru, hkrati pa smo decembra s SKGZ, UI in Obalno samoupravno skupnostjo Italijanov praznovali vstop Slovenije v schengenski prostor. " Ravno glede t. i. padca meje je predsednik SSO z realno političnim pridihom poudaril, "da bodo meje vendarle obstajale, " in je treba zato po začetni evforiji smotrno pretehtati učinke take geopolitične spremembe, predvsem z ozirom na možne naselitvene težnje zavednih Italijanov na slovensko področje in posledičnimi zahtevami po raznih šolskih in drugih ustanovah: "Naša bojazen sicer ne sme prekoračiti meje, ki jih narekuje skupno evropsko nepremičninsko tržišče: res pa je, da se je z našo zaskrbljenostjo strinjal tudi sežanski župan Davorin Terčon, ko sva ga lani decembra obiskala s predsednikom Pavšičem. " Vstop Slovenije v schengensko območje pa bo nedvomno pozitivno vplival na življenje naše manjšine.

Posebno podporo je Štoka namenil prizadevanju Kmečke zveze, ki se že dalj časa bori zato, da bi naši kmetje lahko suvereno razpolagali z lastno zemljo. "KZ je SSO opozorila na težave kmetov na Krasu zaradi evropskega predpisa, ki postavlja močne vinkulacije. KZ namreč že nekaj let čaka na sprejem pri Illyju, deželni predsednik pa se neposrednemu soočanju z našo kmečko organizacijo izmika; dodati gre tudi odklanjajoč odnos deželnega odbornika za kmetijstvo Ezia Marsilia".

Štoka je bil jasen tudi glede nadaljnjega sodelovanja s SKGZ. "Nesmiselno je kvariti medsebojne odnose zaradi predloga o spojitvi dveh krovnih organizacij v eno samo: do tega ne bo prišlo, " je dejal predsednik SSO in še pripomnil, da gre s stranko Slovenska skupnost gojiti sinergično vez, saj "je edina slovenska stranka v Italiji. "

Zamejci moramo biti posebno ponosni na našo matično domovino, ki ravnokar predseduje EU. "Slovenija je dosegla lepe uspehe tako na gospodarski kot socialni ravni. " Slovenija ima po mnenju Draga Štoke na političnem področju tako moralno držo, ki je v Italiji žal ni, kar so zadnji posnetki iz rimskega senata nazorno pokazali. Kljub temu pa je predsednik SSO pozitivno ocenil nedavni obisk pri predsedniku Napolitanu, ki je njega in Pavšiča sprejel kljub vladni krizi. "Italijanskega predsednika sva v dvojezičnem pismu opozorila, da Slovenci že dalj časa čakamo na postumno priznanje Lojzeta Bratuža".

/ stran 10

Igor Gregori

Kulturni večer

Filozof dr. Edvard Kovač je v Križu predstavil novi publikaciji tržaškega književnika Aleksija Pregarca 9

Občni zbor

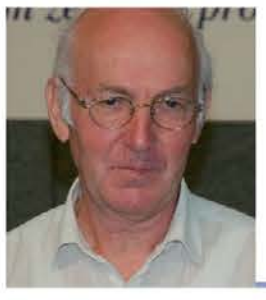

Slovenska prosveta je na občnem zboru potrdila dosedanje člane v izvršni odbor 11

Jubilej

Zgodovinar in velik poznavalec primorske preteklosti dr. Branko Marušič je v tem tednu slavil pomemben življenjski mejnik 16

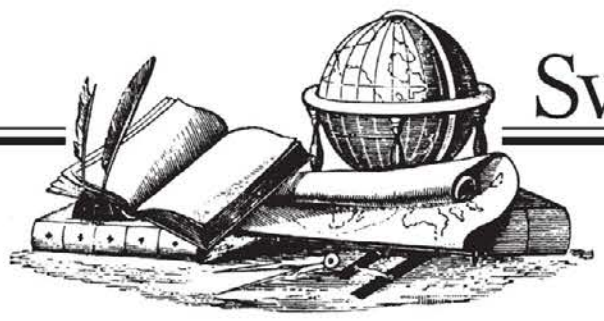

Evropske teme - Naše teme

Predvolilna kampanja v Španiji vse bolj vroča

Španski Cortes generales – zgornji in spodnji dom parlamenta - sta uradno razpuščeni in volilna kampanija stopa vse bolj v živo. Splošne volitve so bile določene za 9. marec, zato ni čudno, da politična mrzlica v tem zadnjem predvolilnem mesecu tako strmo raste, z njo pa narašča splošna napetost v državi, ki žal ni vezana zgolj na klasična trda obračunavanja, značilna za vsako volilno kampanjo. Pojav terorizma je v Španiji dodaten nezanemarljiv razlog za napetost v družbi, predvsem v tem predvolilnem času. Da gre za stvarno nevarnost, dokaj jasno dokazujejo policijska odkritja zadnjih dveh tednov, ko je Guardia civil pregnala islamsko skupino, ki je v Barceloni pripravljala vrsto samomorilskih atentatov na mestnih avtobusih. Sama policija celo ocenjuje, da se možnost napadov podobnih islamskih skupin, kot tudi teroristične organizacije ETA, v predvolilnem času močno povečuje.

Volilni datum predstavlja namreč za Špance tragično obletnico tistega terorističnega atentata na železniški postaji v Madridu, ki je 11. marca 2004, prav na predvečer tedanjih volitev, v bistvu spremenil volilni izid in onemogočil po predvidevanju vseh političnih analitikov povsem gladko zmago španske ljudske stranke PP, ki je takrat v svojem zlatem obdobju že določila Mariana Rajoya za bodočega vodjo države. Tako se je v sklopu zahodnih demokracij prvič zgodilo, da je teroristom uspelo učinkovati na same mehanizme demokracije in predvideno zmago spremeniti v poraz.

Oblast je torej povsem nepričakovano prišla v roke Joseju Luisu Zapateru in njegovi socialistični stranki PSOE, ki je s podporo avtonomističnih katalonskih in baskovskih strank in pa nekdanjih komunistov zvozil svoj mandat in opravil serijo zelo kritiziranih reform, tako na ekonomskem kot šolskem, zunanjepolitičnem, predvsem pa širšem družbenem področju.

Med vsemi temi reformami, ki jih je nad dvajset, je nedvomno največ prahu dvignila uzakonitev porok za istospolne pare, ki imajo danes v Španiji celo možnost, da posvojijo otroke. To se je zgodilo enostavno s preglasovanjem, kar je v teh zadnjih štirih letih dodatno botrovalo še ostrejši in skoraj vedno strupeni debati med največjima strankama.

Ob zaključku mandata bi lahko trdili, da med PP in PSOE ni prišlo nikoli do resnega dialoga, tako da vsak, tudi najbolj površen zunanji opazovalec, jasno občuti globok razkol, ki danes pesti Španijo in špansko družbo, kar se odraža tudi v kandidaturah za mesto mandatarja, ko se ponovno spopadata prav Rajoy in Zapatero, ki v štirih letih se nista nikoli pogovorila.

V trenutku torej, ko se zaključuje lok španskega ekonomskega čudeža in ko ekonomski analitiki predvidevajo za naslednje leto krizo španskega gospodarstva, se zdi, da je politika vse bolj nesposobna poiskati tisto osnovno enotnost, ki so jo pred dobrimi tridesetimi leti v veliko bolj razklani stvarnosti našli, ko so v ustavo zapisali temeljne principe sobivanja. Ni čudno zato, da sta danes ustava in celo priljubljeni kralj, ki je kot prepričan demokrat odigral ključno vlogo za uvajanje demokracije v Španiji, postala tarča kritik, kar zgovorno kaže, da razkol ni več le političen, a postaja vse bolj družben.

Pri tem ne mislimo samo na vprašanje močnih demokratičnih avtonomističnih gibanj, kot so na primer Baski in Katalonci, ki v bistvu zahtevajo večjo avtonomijo oz. celo neodvisnost, a predvsem na vse večje pomanjkanje nekaterih jasnih temeljnih vrednot, ki kljub različnim pogledom na svet omogočajo resen in neideološki dialog okrog temeljnih izbir, mimo katerih neka družba ne more. Mislim tu na problem ureditve pravnega statusa družine, mislim na šolsko reformo, mislim na možnost konstruktivnega dialoga med Cerkvijo in državo itd. Okoli vseh teh vprašanj je videti, da dialoga ni več, kot ni dialoga tudi na marsikaterem drugem področju, ki je za enotnost države pomembno. Zapatero zaključuje torej svoj prvi mandat v državi, ki je postopno izgubila neko kompaktnost in postaja vse bolj razdrobljena in nestrpna, tako da se ne smemo čuditi, če bo letošnja kampanja še toliko bolj ostra, predvsem pa nestrpna. 9. marec je vsekakor blizu. Danes ne vemo, ali bo prišlo do spremembe na vrhu oblasti, saj so izidi zelo tesni, a kdorkoli bo za naslednja štiri leta vodil državo, bo nedvomno moral izpostaviti novo klimo dialoga, drugače bodo notranja razhajanja res zaustavila čudežni političnoekonomski razvoj te države.

Peter Černic

Učinki širitve schengenskega območja

Ob sprostitvi notranjega mejnega nadzora

Sprostitev mejnega nadzora pri nas ob vstopu Slovenije v schengensko območje je že poldrugi mesec za nami, a že lahko opravimo prvo oceno vtisov in učinkov. Ljudje so namreč ta dogodek doživeli kot nekakšno duševno sprostitev, kajti še nekaj let tega niso verjeli, da bo v razmeroma tako kratkem času prišlo do prostega prehajanja meje brez nadzora ali kakih drugih omejitev. Tudi bolj vase zaprti del Trsta je presenečen obstal ob t. i. "padcu meje". Očitno ni imel pri roki nobenega razloga, da bi nasprotoval novemu stanju na meji. Omejil se je na komentar, da za tiste, ki so zapustili svoje kraje in imetja v Istri, ni razlogov za navdušenje. Kljub temu so samostojno organizirali obisk mejnega prehoda pri Lazaretu, kot bi se hoteli na lastne oči prepričati, če so ga varnostni organi na eni in drugi strani dejansko zapustili. Drugače pa so vse priložnostne prireditve tako na večjih kot tudi na manjših mejnih prehodih potekale v sproščenem razpoloženju in ob zelo številni udeležbi tako navadnih ljudi kot javnih predstavnikov.

Prvi konkretni učinki so se pokazali že v naslednjih dneh, in to zlasti v trgovinah, v katerih so se pravkar začele vsakoletne razprodaje z znižanimi cenami. Povečanega obiska kupcev iz Slovenije so bile deležne tudi trgovine v Trstu; povpraševali so predvsem po kvalitetnih izdelkih. Manj zadovoljni pa so prodajalci bencina. Odprtje meje je namreč sovpadalo z ukinitvijo prodaje bencina proste cone, zaradi česar je v Trstu in Gorici močno upadla prodaja goriva, tudi tistega z deželnim popustom. Številni avtomobilisti se namreč v znatno povečanem številu oskrbujejo z bencinom v Sloveniji, kjer je nekoliko cenejši. Deželne oblasti si prizadevajo, da bi naftne družbe na obmejnem področju Trsta in Gorice znižale prodajne cene na črpalkah. Dežela sama pa zagotavlja, da bo skušala doseči od osrednje vlade zvišanje popusta, tako da bi bile cene bencina v bistvu enake onim v Sloveniji. Mediji tudi poročajo, da nekatera združenja prevoznikov sklepajo posebne pogodbe z naftnimi podjetji v Sloveniji o prodaji goriva njihovim članom po znižani ceni.

Ker je že beseda o Trstu, moramo zabeležiti spremembo ozračja glede odnosov do pripadnikov slovenske manjšine. Tržaška občina je, recimo, začela normalno izdajati dvojezične osebne izkaznice. Njen župan Dipiazza je povabil na uradni obisk v Trst ljubljanskega župana Zorana Jankoviča. Še prej bo sam šel v Zagreb na obisk k tamkajšnjemu županu. Predstavniki skrajne desnice skušajo sicer omalovaževati omenjene županove poteze, vendar se mu v tem trenutku ne upajo javno nasprotovati. Tudi nedavno praznovanje spomina na holokavst v Rižarni je potekalo normalno. Pred nami je še praznovanje spomina na množično izselitev istrskih in drugih italijanskih beguncev oz. optantov z ozemelj, ki so po mirovni pogodbi z dne 10. februarja 1947 in Londonskem sporazumu o tržaškem vprašanju z dne 5. oktobra 1954 pripadli Sloveniji in Hrvaški. Kot se spominjamo, je lani razburkal duhove govor predsednika republike Napolitana. Sodeč po njegovem nedavnem obisku v Ljubljani, ga je lanska izkušnja nekaj le naučila. Zato pričakujemo, da bodo letošnji nastopi italijanskih politikov previdnejši in verodostojnejši.

V zvezi s tematiko tega dopisa se nam zdi pomembno omeniti rezultate neke ankete, izvedene v minulih tednih v Gorici, po katerih naj bi se 36% vprašanih izrazilo za ohranitev prejšnjega stanja na meji, to se pravi za ohranitev mejnega nadzora, ker da bi to prispevalo k večji varnosti. Po drugi strani pa vlada precejšnje zanimanje onkraj meje za nakup stanovanj v Gorici. Mediji navajajo tudi nekaj konkretnih primerov. Zainteresirani trdijo, da so tako nova kot starejša stanovanja cenejša v Gorici kot v Novi Gorici. Na Tržaškem pa se ljudje zanimajo za nakup hiše in drugih nepremičnin na sežanskem Krasu in da zadevno povpraševanje narašča. V krogih tržaških nepremičninskih agencij pa po drugi strani potrjujejo zanimanje bogatih Slovencev predvsem z ljubljanskega območja za nakup luksuznih stanovanj in vil po možnosti z razgledom na morje. Ali iz tega smemo sklepati, da Slovenci iz matice le niso povsem "pozabili" na Trst?

Alojz Tul

Izjava SSO

Za ponovno ustanovitev KGS

Kot Svet slovenskih organizacij za Goriško izražamo začudenje ob predlogu Deželnega sveta, da iz zakona za gorata območja izloči predlog za ponovno ustanovitev Kraške gorske skupnosti. Ne samo da gre za odmik od predvolilne obveze, še bolj zaskrbljujoče je dejstvo, da je vse bolj prizadeto organizirano upravljanje prebivalstva na teritoriju. Pri tem se je mogoče spomniti problematike rajonskih svetov, ki so ravno tako nepogrešljiv in nujen dejavnik v vzpostavljanju boljših pogojev v t. i. manjših krajevnih enotah oziroma območjih.

Prizadevati si je treba, da bi rajonske svete v kar najbolj neokrnjeni obliki ohranili, toliko bolj pa da bi vendar prišlo do ponovne ustanovitve Kraške gorske skupnosti. Ker obstaja možnost vključitve tega vprašanja v reformo lokalnih uprav, je treba storiti vse, da se bo to zares zgodilo.

In memoriam

Umrl je podjetnik Ernesto Illy

V 82. letu starosti je umrl tržaški podjetnik Ernesto Illy. Njegova smrt je zapustila v

gospodarskem življenju veliko vrzel, saj je bil Ernesto Illy, oče deželnega predsednika Riccarda, cenjen strokovnjak na področju pridelovanja kave na krajevnem, državnem in mednarodnem prizorišču. Leta 1956 je postal solastnik in upravitelj domačega podjetja, ki mu je predsedoval do leta 2005. Podjetje Illy je v tem razdobju postalo znano po svetu zaradi kakovosti svoje proizvodnje. Ernesto Illy je svojo strokovnost dajal na razpolago številnim državnim in mednarodnim tehničnim in stanovskim organizacijam. Ostal je častni predsednik skupine Illy tudi potem, ko se je pred dvema letoma umaknil iz aktivnega življenja.

Na dnu...

Povejmo na glas

Z več poezije v življenje

Če rečemo z več poezije v življenje, potem imamo ob Prešernovem dnevu v mislih prepričanje, da je poezija tisti pogled na stvari, ki razširja prostore našega čutenja in bivanja. Pesniški pogled je med drugim tisti pogled, ki vidi realnost v močnejši in silovitejši luči, kot jo vidimo sicer. V močnejši in preglednejši luči vidi tisto realnost, v kateri so dejstva lahko prekomerno nakopičena in obremenjujoča, železni zakoni obteženi z dodatnimi pravili, naša počutja preko mere utesnjena, saj je vse preveč stvari, ki jih ni mogoče spremeniti.

Pesniški pogled pa te stvari, ki nam včasih zakrijejo obzorje, razklene s svojo posebno vznesenostjo in jih razrahlja s sijočo vzhičenostjo ter z zlatim žarkom svetlobe, ki zasije v še tako globoki temi. In tovrstna poezija kot enkraten vzgib srečnosti in kot olajšanje vsakršne teže živi v vsakomer od nas. Če je naš veliki Prešeren njeno utelešenje, jo mi v sebi prepoznamo v vzgibih naše duše, ki ni nikdar prenehala sanjati o lepšem življenju in ki nepopustljivo verjame, da so sanje o lepem in dobrem edini cilj vreden človeka in njegovo edino tako iskano zatočišče.

In če smo v teh časih kot narod dosegli tako rekoč vse, k čemur je naš pesnik pozival, namreč najširše zunanje priznanje kakor tudi odgovarjajočo samozavest zaradi svoje izvirnosti, potem nam njegovo pesniško pričevanje danes govori nekaj povsem drugega, pač tisto, kar nam je lahko v oporo in spodbudo prav v tem trenutku. Ta trenutek pa je enako zahteven, kot so bile preizkušnje preteklosti, ko smo se prebijali do narodne in vsakršne enakovrednosti z drugimi. Ta trenutek je dramatičen, čeprav je prekrit z drugačnim videzom in utišan z udarjajočimi koraki časa. Ta trenutek - in to je še posebno pomenljivo - ni zaprt v naš ozki krog, ampak je vsesplošen, je planetaren. Sooča se namreč z rastočo napetostjo med stvarnim in duhovnim, med materialnim in etičnim, in ta boj se odvija v človekovi notranjosti. Poslušati glas materialnih ali duhovnih dobrin? Kako se dokopati do primernega ravnotežja med njimi? Materialne dobrine ustvarjajo boljše pogoje za dobrine duhovnosti, se pravi za mir v posamezniku, ki naj bo mir za vse ljudi. Toda če je kljub materialnim dobrinam "srce prazno" in se pesnik sprašuje, kako "praznoti ubežati", če torej kljub vsemu še vedno obstajajo stiske in marsikje še vedno divja neusmiljeni spopad človeka proti drugemu človeku, potem se velja zamisliti. Da niso duhovne vrednote prešibke, in če so prešibke, kaj to ne pomeni, da nam ukazujejo nedobrohotni gospodarji in da se gibljemo v smeri, ki nas vodi v tesnobo?

Zato torej z več poezije v življenje, z več vere in prepričanja v sanje o miru med vsemi, z več vere v smisel, ki vendar obstaja in ga je mogoče in nujno uresničevati, v smisel, ki gradi sozvočje z bližnjim, z drugim, sozvočje z drugimi in prav z vsemi, kje koli že so, ki gradi brez sile in brez nasilja. In tedaj srce ni več prazno in praznota ni več naša usoda.

Janez Povše

POGOVOR Solastnik Tržaške knjigarne Igor Starc

"Sama kultura nam ne bo zagotovila preživetja"

Že pred prazniki nas je solastnik Tržaške knjigarne Igor Starc obvestil, da bo trgovina v kratkem začela z neposredno prodajo nekaterih slovenskih knjig. Padec meje in prazniki, ki so sledili vstopu Slovenije v schengensko območje, ter novoletni premor so pogovor s Starcem zamaknili za nekaj dni.

Z novim začetkom pa smo Starca obiskali na sedežu Tržaške knjigarne na ul. Sv. Frančiška in ga najprej povprašali po obračunu lanske dejavnosti TK.

Kljub vsesplošnemu negativnemu tržaškemu trendu je bilo poslovanje Tržaške knjigarne v prejšnjem letu dobro. TK lahko računa na določen segment potrošnikov, saj ne sega na področje splošne italijanske knjižne ponudbe. Naše stranke so namreč slovenskega porekla in imajo običajno visoko izobrazbo: dobro vedo, da pri nas bodo dobili npr. knjige z zgodovinsko tematiko (naše police so založene med drugim s knjigami v slovenščini in italijanščini, ki obravnavajo preteklost naših krajev) kot pa šund literaturo. Tržaška knjigarna ponuja hkrati tudi učbenike vsem slovenskim šolam, tako da je ob začetku vsakega šolskega leta v naših prostorih veliko pretakanja slovenske mladine.

Omenili ste negativen trend v Trstu: kako bi ga razčlenili?

V Trstu je pred časom začela poslovati velika knjigarna Feltrinelli. Spreminja se način kupovanja knjig, predvsem med potrošniki, ki razpolagajo z manjšo vsoto denarja. Bralci se zato začenjajo deliti na intelektualno izobražene, ki dobro vedo, kaj jim lahko določena knjigarna nudi, in ostale, ki se za nakup knjige odločijo kar v veleblagovnici, kjer se knjige večkrat pomešajo s sadjem in zelenjavo.... V takih okoliščinah je vloga izobraženega knjigarnarja odvečna, vse je navrženo na isti kup, brez razlike!

Kakšne so potemtakem naveze, ki jih snujete z ostalimi knjigarnami v mestu: ali obstaja sinergija?

Odvisno je od posameznih uslužbencev, ki upravljajo določeno knjigarno. Žal so tudi v Trstu zamrle take knjigarne, ki so lahko računale na poslovanje osebja z večletno oz. večgeneracijsko izkušnjo na tem področju. Sodobni način nakupovanja in prodaje knjige sledi skratka tekočemu traku, pri katerem se je težko zamisliti nad globljim pomenom takega kulturnega proizvoda.

Ponudba Tržaške knjigarne je zelo široka: kultura se pri vas pretaka preko knjig, na voljo pa so tudi drugi ročni izdelki – keramični proizvodi, čipke idr., ki posredujejo vašim obiskovalcem jasno kulturno izročilo.

Prepričan sem, da naše poslanstvo sloni na ponujanju kulturnega prostora v najžlahtnejšem in najširšem pomenu besede: gotovo sodijo izdelki slovenske umetniške obrti med tradicionalno ponudbo naše knjigarne. Za proizvode 'made in China' na naših policah ni prostora. Izdelki umetniške obrti so sad izkušenih umetnikov iz Trsta, Avstrije, Furlanije, Gornjenga Poadižja: zavedamo se namreč, da sodimo v alpski kulturni prostor, ki ga vežejo neke skupne estetske vrednote.

Kako pa se zamejski Slovenci odzivajo na vašo tržno politiko?

Tržaška knjigarna je kulturna izpostava slovenstva v mestnem središču. Slovenstvo pa je v Trstu pod hudim asimilacijskim pritiskom, ki traja že vrsto let. Mladim generacijam zaupam, naj z vedrejšo držo prodrejo do drugačnega kulturnega nivoja, s katerim bi mesto zaživelo. Dandanes pa sem skeptičen, ker menim, da je kultura tesno vezana na gospodarstvo: primum vivere, deinde philosophari, so pravili Rimljani... Brez gospodarskega zaledja je težko upati v kakršen koli kulturni razcvet. Ko se boriš za preživetje, se težko zavzemaš za narodnostna vprašanja in za identiteto. V Trstu se preveč Slovencev ukvarja s primarnimi potrebami, da bi lahko nemoteno snovali suvereno kulturno okolje, ki bi imelo svojo podlago v narodnostnem izročilu. Biti Slovenec v Trstu je navsezadnje izbira, biti Slovenec v Ljubljani je dejstvo!

Ob književnem poslovanju namenjate vaše prostore tudi razstavljanju domačih likovnikov. Kaj snuje TK Galerija v novem letu?

V novi sezoni načrtujemo razstavo Sergija Cesarja, nakar bo razstavljala Vesna Benedetič. Pripravljamo tudi razstavo Alenke Sotler. Gre skratka za pestro dejavnost, ki jo moramo z organizacijskega vidika šele dodelati.

Osrednja novost Tržaške knjigarne v novem letu pa je posebna tržna naveza z Mladinsko knjigo. Ali bi lahko pojasnili te stike?

Z založbo Mladinska knjiga smo začeli tesneje sodelovati. Trudimo se namreč, da bi našim strankam ponudili celotno ponudbo slovenske knjige v Trstu. Osrednji problem za nas je bila doslej ekonomska omejitev: nedavno, pred lanskim Božičem, nam je vendarle uspelo dobiti večinsko ponudbo Mladinske knjige, ki bo odslej na razpolago v naši knjigarni. Bralci bodo tako imeli dejansko na voljo publikacije slovenske založbe in se bomo zato izognili zamudnim poštnim naročilom, ki bodo žal še veljale za ostale založniške hiše v Sloveniji. S slednjimi tudi dobro sodelujemo, z Mladinsko knjigo pa smo navezali res posebne stike, zametek katerih sega dolgo nazaj v čas. Dodati moram tudi osebno noto: na to založbo me veže posebna čustvena vez. Na sedež Mladinske knjige sem zahajal v času, ko je založniško hišo urednikoval moj stric. Že takrat sem spoznal sodelavce založbe, ki so se v času izkazali kot odlični sogovorniki. Posebno dragocено vlogo je odigrala gospa Nevenka Kovač, ki je pri MK zadolžena za tuji trg.

Omenili ste ekonomske omejitve: kaj to pravzaprav pomeni?

Knjige so do pred nekaj leti imele drugačno davčno obravnavo v Sloveniji in v Italiji in zato se ni dalo opravljati komisijske prodaje, saj smo morali zadostiti davčnim zahtevam italijanske države: vstop Slovenije v Evropsko unijo je tako poslovanje poenostavil.

Zamejci - tržno - nezanimivi?

Slovencev v zamejstvu nas je premalo, da bi ustvarili dovoljšni gospodarski potencial, in italijanska knjiga je cenejša. Kulturnega vpliva slovenske televizije ni občutiti pri naših zamejcih, ki so že itak podvrženi italijanskim vzorcem. Pri nas le malokdo gleda slovenske programe. Prepričan pa sem, da slovenski televizijski medijski svet odraža vendarle neko stvarnost, ki odseva le ozek spekter krajinskega partikularizma. Svet se ne konča s Slovenijo; italijanski mediji so s tega vidika bolj svetovljanski. Verjamem, da se bo Slovenija po dolgem prehodnem obdobju, ki traja od osamosvojitve do danes in ki je prepoznaven po svoji izredno centripetalni nagnjenosti, znala centrifugalno odpreti: to bo morala vendar storiti, ne da bi prezrla pritiska italijanske države na zahodno mejo. Mislim, da Italija resno jemlje svojo potencialno vlogo na tržni šahovnici vzhodnega gospodarstva. Krmarili bomo v neznanih vodah in poudarjam dejstvo, da se samo s kulturo ne bomo rešili. Sama kultura nam ne bo zagotovila preživetja. Le utopija bi narekovala premočrtno vedenje po sledeh zavesti o etnični pripadnosti. Večkrat si ponavljamo: saj se nam kaj takega vendar ne more pripetiti. Kje je to zapisano?

Ali bomo zamejci pristajali na kakršne koli kompromise tudi v prihodnosti?

Vztrajati bomo morali in skušati odnesti raven hrbet. Vsaj to je naša dolžnost. Kako pa se bo stvar razpletla?

No, o tem bova debatirala čez dvesto let... (smeh)

Igor Gregori

POGOVOR Marjan Breščak, Walter Bandelj, Lovrenc Persoglia

Zakaj je pomembno ohraniti krajevne skupnosti

Tokrat so naši gostje trije slovenski predsedniki goriških rajonskih svetov: Marjan Breščak (Štandrež), Walter Bandelj (Podgora) in Lovrenc Persoglia (Pevma-Štmaver-Oslavje). Predmet pogovora je bil usoda krajevnih skupnosti, ki naj bi se po zadnjem državnem finančnem zakonu ukinile v mestih z manj kot sto tisoč prebivalci, torej tudi v Gorici.

Kako ste reagirali na novico o ukinitvi rajonskih svetov v Gorici?

Breščak: *Da bo prej ali slej prišlo do težav z rajonskimi sveti, smo že pričakovali. Dolgo se je govorilo o tem, da bi znižali njihovo število. V Gorici rajonskih svetov, kakršni so v drugih mestih, pravzaprav nikdar ni bilo. Pri nas so nekakšne "točke poslušanja", periferični posvetovalni organi, ki ohranjajo stik z bazo, z ljudmi. To je največja vrednost teh enot, ki slonijo tudi na prostovoljnem delu. Nihče od članov naše krajevne skupnosti se ne poteguje za skromne sejnine; marsikdo jih sploh nikdar ni dvignil. Gre pa za to, da imaš pooblastilo, da predstavljaš neko stvarnost. Ne odločamo o ničemer. Ljudje pa to potrebujejo, ker lahko posredujemo njihove zahteve občinski upravi. Rajonski svet je potreben tudi zato, ker prejema prispevke, s katerimi podpiramo delovanje krajevnih društev, naše šole in druge dejavnosti. To je sedanjost. V prihodnje čakamo nekaj več, t. j. zaščitni zakon 38. V tem trenutku je to kos papirja, ki smo ga obesili na zid. Morali pa bi ga konkretno uporabiti. Z zakonom bi rajonski sveti ne bili več samo posvetovalno telo, ampak bi imeli možnost izreči obvezujoče mnenje glede urbanizacije, okolja in značilnosti naših vasi in drugih vidikov. Zavedati se moramo, da so v Italiji po kakovosti življenja na vrhu lestvice mesta na Tridentinskem in v Dolini Aosta, tam, kjer imajo posebno zaščito. Zato moramo tudi mi uresničevati naš zakon, da se bo tudi pri nas dvignila kakovost življenja.*

Štandrež je specifična vas, kjer se prepletajo interesi in dejavnosti različnih institucij: imamo čistilno napravo, avtopostajališče, industrijsko cono, avtocesto, železnico itd. Primanjkujejo odgovorni organi, ki bi koordinirali te dejavnosti na terenu; to nalogo bi lahko opravljala pokrajina, a za zdaj tega ne dela.

Bandelj: *Zadevo smo sprejeli z grenkobo in žalostjo. Naše krajevne skupnosti, kot so Podgora, Pevma, Štandrež in Ločnik, so nastale ob ukinitvi občin. Zato imajo popolnoma drugačno vlogo kot okraji v drugih mestih. Prav zaradi tega zgodovinskega dejstva imamo tudi drugačna finančna sredstva, nekoliko višja od drugih krajevnih skupnosti. Naše krajevne skupnosti je pomembno ohraniti zato, ker so ravno toliko oddaljene od mesta, da goriška občinska uprava ni dovolj blizu tem okoljem in ljudem po vaseh. Po drugi strani ne razumem, kako to, da je tako odredbo sprejela prav Prodijeva vlada: po eni strani si je prizadevala, da bi se politika približala prebivalcem, po drugi pa je na tak način stopila na pot ukinitve subjekta, ki je najbližji prebivalcem oz. filter med ljudmi in občinsko upravo.*

Persoglia: *Rajonski svet v našem koncu od vsega začetka deluje dobro, tudi v sodelovanju s krajevno stvarnostjo, z društvi in župnijo. Zato nas je novica malo potrla. Rekli smo si: kaj bo zdaj? Kako bomo uresničevali naše načrte za izboljšanje življenja v naših vaseh? Od cest do šole in igrišča... Veliko je odprtih vprašanj, ki jih moramo izpeljati. Če bi ukinili krajevno skupnost, bi občinska uprava zmogla skrbeti za naše probleme?*

Na skupščini krajevnih avtonomij so nedavno ugotovili, da bi bilo neustavno prekiniti delovanje rajonskih svetov sredi mandata. Zato boste itak nadaljevali delo do pomladi 2012. In vendar se je govorilo o zamrznitvi rajonskih svetov.

Breščak: *Zamrznili so v bistvu sejnine. Vse tu. Župan Romoli nas je obvestil, za kaj gre in kako namerava postopati.*

Bandelj: *Res, zamrznili so samo plačila sejnin. To ni nič vplivalo na naše delovanje.*

Točno ne vem, kaj nas čaka. Čim prej je treba poseči na deželni in državni ravni. Ni mi za to, da ostanemo pri življenju samo še nekaj let. Stvar je zanimiva, če se krajevne skupnosti ohranijo in delujejo še naprej, kot se je to dogajalo do sedaj. To je še predvsem pomembno za slovensko narodno skupnost.

Persoglia: *Srečanje med županom in predsedniki rajonskih svetov je bilo vsekakor pozitivno. Izvedeli smo, da je drugod župan pisno sporočil predsednikom, da se je njihov mandat končal, in jih sploh ni poklical na razgovor. Goriški občini moram priznati, da smo se vsaj zbrali in pogovorili o stanju z odgovornimi. Občina je tudi takoj poslala na ministrstvo pismo, v katerem je spraševala, ali je zakonito, da se delovanje rajonov kar tako prekine, saj jih je ljudstvo demokratično izvolilo za določen mandat. Vsakemu predsedniku so na občini tudi dali dokumentacijo, v kateri je bil med drugim deželni zakonski osnutek odbornika Jacopa, ki naj bi ga deželna uprava odobrila, da bi rešila problem Gorice. Za zdaj je že dobra novica, da lahko nadaljujemo svoje delo do konca mandata.*

Kaj menite o zakonskem predlogu deželnega odbornika Jacopa?

Breščak: *Po našem mnenju ni bil napisan prav dobro, saj je možno njegovo vsebino interpretirati na več načinov. Ni še jasno, če bo ta zakon rešil Gorico ali jo "kaznoval".*

Bandelj: *Obrnil sem se direktno do odbornika za krajevne samostojne uprave Franca Jacopa. Peti člen v drugem in tretjem odstavku ni povsem jasen. To sem mu povedal. Na mestu, kjer zakon govori o razlogih, ki opravičujejo obstoj rajonskih svetov, sem mu predlagal, naj doda družbenim in kulturnim specifičnostim tudi jezikovne. To je specifika našega ozemlja. Upam, da bo zakonski predlog prišel v deželni svet meseca marca oz. aprila in da ga bodo nato čim prej odobrili. Pri spremljanju zadeve nam veliko pomaga tudi Miloš Čotar, ki je zaradi sodelovanja z Mirkom Špacapanom dobro spoznal dinamike na deželi.*

Persoglia: *Upamo, da bo do zakona prišlo, čeprav, se zdi, da niso sprejeli vseh popravkov, ki bi zajamčili obstoj rajonskih svetov pri nas. Predlog govori o občinah z več kot 50 tisoč prebivalci in o določenih specifičnostih, ki bi opravičevale obstoj rajonov. Za nas je specifično, da v našem območju živimo Slovenci oz. da so bile naše vasi nekdaj samostojne občine.*

Še naprej bomo načrtovali naša dela in jih uresničevali, od kulture do infrastruktur. V tem trenutku si prizadevamo, da bi dokončali gradnjo igrišča v Pevmi, imamo probleme s parkirišči, s cestami, ki so marsikje v kritičnem stanju zlasti tam, kjer se povezujejo s cestnim omrežjem bližnjih krajev Slovenije. Po padcu meje se je namreč tudi pri nas povečal promet. Kdor prihaja v Gorico iz Brd, prihaja po naših cestah; v Pevmi in na Oslavju še kar gre, cesta, ki skozi Štmaver pelje do Podsabotina, pa je še slaba, deloma še neasfaltirana.

/ stran 16

Danijel Devetak

V spomin na svobodnega človeka, kapucina patra Gabrijela

Z vrečo pod kuto

V Trnju že 35 let počiva kapucin pater Gabrijel. France Česnik se je vrnil v čudovito srce Pivškega v obširnem objemu Snežnika, Svete Trojice, Nanosa, Osojnice in Svetega Primoža po 33 letih od odhoda. To so kraji širokih in slikovitih obzorij, ljudi širokega srca. Rodil se je v bližnjem Kleniku 1922. leta. V mladih letih je torej okusil trde čase preganjanja in fašističnega nasilja. Celotno območje je zaznamoval odpor proti raznarodovanju. Zatiranje na Pivškem je dosegalo višek. Prav to je po eni strani zbudilo odpor, v teh vaseh je bilo tigrovstvo prvih evropskih upornikov proti fašizmu zelo razširjeno, pa tudi še zlasti med najmlajšimi veliko poklicev. Pred italijanskim napadom na Jugoslavijo so vasi celo na Pivškem izpraznili.

Mladi uradnik se je odločil za samostansko življenje v beraškem redu najrevnejših za najrevnejše. Šel je med kapucine. V Bassanu del Grappa je junija 1941. leta oblekel kuto z dolgo kapuco. Posvečen je bil junija 1949 v Benetkah. Zaradi novega totalitarizma, komunističnega, ki je oklenil osvobojeno Primorsko in Notranjsko, pa nove maše ni mogel peti doma. Želel pa jo je čim bliže domu, daroval jo je julija v Štandrežu v slovenskem okolju. Svoj apostolat je opravljal v Venetu, od Schia do Padove. Povsod so ga ljudje radi imeli. Bil je magnet še zlasti za mladino. Tudi v letih, ko je služboval v Trstu, so ga venomer prihajali obiskovat hvaležni verniki, že odrasli mladi z družinami in otroki. V petdesetih letih je bil za krajši čas v Trstu, kjer je skrbel predvsem za mladino na Montuci. Daljše obdobje pa je preživel v Schiu in v Padovi v samostanu Svetega Križa, kjer je spovedoval in umrl sveti Lepold Mandić.

V letih šestdeset pa je, do prezgodnje smrti, deloval v Trstu. Živel je v samostanu in cerkvi na Montuci, ki ju je dal zgraditi eden številnih slovenskih škofov v Trstu, Legat, ki je tam tudi pokopan. Skrbel je tudi za slovensko službo božjo v Barkovljah in pri svetem Vincenciju. V Barkovljah je na osnovni šoli poučeval verouk. Mladež je bila na slovenskega patra navdušena in zelo navezana. Privlačevale so njegova skromnost, milina in odprtost srca. Slovenska beseda mu je veliko pomenila, saj je okusil fašistično zatiranje. Na desetine njegovih sorojakov je bilo obsojenih na težke kazni, nekateri na smrt, veliko jih je umrlo po italijanskih zaporih in konfinacijah. Kljub veliki dobroti pater ni skrival globokega odpora pred ostanki fašizma in skrajnega laškega nacionalizma pri nas.

Pristop pa je bil vedno trpko hudomušen. Ni pa se obotavljal pred nikomer, tudi pred najvišjimi dostojanstveniki in oblastniki je bil zelo odkrit. Kljub temu ga je škof Santin cenil, saj je leta 1969 pisal provincialu beneške pokrajine: "... dober pater Gabrijel, ki mi ga je provinca dala na razpolago, dela veliko dobrega med Slovenci ter ga vsi cenijo za njegovo dobroto in vnemo. Ko bi imeli še kakega, bi bil velik blagoslov." Dejansko sta v tistem obdobju prišla še pater Alfonz in pater Bogomir, ki še služi na Montuci in že desetletja opravlja slovensko službo božjo pri Koroščih in v Žavljah.

Pater Gabrijel si je s frančiškansko vedrino prizadeval na vse načine, da bi lajšal revščino in bedo, ne da bi oteževal s svojo veliko prizadevnostjo. To je delal povsod v vseh občestvih, kjer je živel. V prvih povojnih letih so se nanj, ko je bil še v Venetu, obračali številni domačini, ki so v trumah bežali čez mejo s trebuhom za kruhom in se naseljevali po Avstraliji in Ameriki. Bil je brkinski in notranjski narod, ki je bil za zvestobo popla-čan z bedo in novim zatiranjem. Mnogi so se pozneje hvaležno spomnili na prejeto pomoč. Bil je odprtega značaja, zato je imel veliko poznanstev, kar mu je omogočalo, da je našel, v težkem gospodarskem obdobju pri nas, številnim zaposlitev.

Cerkev na Montuci

Poglavje zase pa je bila njegova pogumna pomoč, ki jo je nudil raznim redovom v Sloveniji, ne samo sobratom kapucinom, ob svojih obiskih v domovini ob izteku šestdesetih let, ko je bil položaj za cerkev še zelo trd. Prispevke je nosil kar v vreči pod kuto.

Sebi ni privoščil ničesar, živel je po obvezah uboštva, pač, tu pa tam je rad ponjuhal ščepec tobaka pa ga vedno ponujal tudi drugim.

Njegov nastop je spodbujal govorice, da je bil deležen posebne pozornosti v Vatikanu. Tedaj je bil papež Janez XXIII., nekdanji beneški patriarh Roncalli. Za tiste čase, ko smo bili še bolj pohlevni in uslužni, kot smo danes, pa je bil pater le osebek, samozavesten in svoboden človek, ponosen na svoj rod in prešernovsko prijatelj vsem sosedom, ki nam niso bili sovražni.

Pater Gabrijel je umrl v Trstu, žal veliko prezgodaj, na predvečer slovenskega kulturnega praznika 1973. leta v starosti 51 let. Ob 35-letnici odhoda je vreden spomina in zahvale.

M. O.

Pastirsko pismo slovenskih škofov za postni čas 2008

2. Družina, pot Cerkve - pomoč družinam

Dragi verniki!

Preteklo nedeljo smo vam škofje v pastirskem pismu za postni čas z naslovom Družina nosilka življenja in vrednot spregovorili o zakonu kot naravni skupnosti in zakramentalni zvezi, danes pa bomo izpostavili družino v njenih konkretnih stiskah ter pokazali na znamenja upanja.

Bogu in zakoncem smo hvaležni za zgled zakonske zvestobe in za topla družinska gnezda, ki so sad truda in prizadevanja v mnogih preizkušnjah. Zakramentalna milost daje zakonu trdnost tudi v času preizkušenj.

V naši sredi imamo družine, ki so v stiski ali iz različnih razlogov ne živijo skladno z evangelijskimi načeli. Bog spoštuje in ljubi vsakega človeka, ne glede na njegov položaj. Cerkev želi stati ob strani vsem ljudem – samskim in poročenim, družinam in še posebej tistim, ki so v težavah, npr. neplodni zakonski pari, matere ali očetje samohranilci, ločeni in ponovno poročeni ter družine z otroki s posebnimi potrebami.

1. Pomen zakonskih skupin

Pastirji Cerkve se veselimo zakonskih in družinskih skupnosti. V luči današnje Božje besede sodite med tiste, ki zaupajo v Gospodovo ime in v njegove obljube, zatorej blagor vam, ki se zavedate prednosti urejenega zakona in družine ter vrednosti in svetosti življenja. Blagor vam, ki zaupate, da je potrpežljiva ljubezen temelj družine. Blagor vam, ki ste zaradi odprtosti življenju morda deležni posmeha. Blagor vam, ki s posredovanjem življenja skrbite za ohranjanje naroda.

Župnija je temeljna pastoralna enota, ki jo sestavljajo različne skupine in občestva. V mnogih župnijah se zakonci srečujejo v zakonskih občestvih, ki jim pomagajo k večji povezanosti s Cerkvijo in med seboj. Zakonci, vključeni v skupine, predstavljajo trdno jedro župnijske skupnosti, saj iz njihovih vrst prihajajo novi duhovni poklici in pričevalci. Hvala za vaš dragoceni prispevek.

2. Skrb za družine v stiski

Cerkev posebno skrb namenja tudi družinam v stiski. Družinska skupnost ima namreč pravico do ljubeče in modre pomoči Cerkve. (PZ 305, prim. Janez Pavel II., Pismo družinam, 69). Evropo in s tem tudi našo domovino prevzema liberalna in potrošniška miselnost, ki omalovažuje zakonsko zvestobo in družinske vrednote. Večina medijev spregleda krščanske vrednote in relativizira tako zakonsko zvezo kot tudi družino, zlasti kar zadeva zvestobo in čistost.

Globalizacija spreminja lestvico družbenih vrednot tudi pri katoličanih. Nekateri kristjani nekritično sprejemajo nekrščanski pogled na zakon in družino, čeprav čutijo, da takšno gledanje prinaša nered in boleče izkušnje.

Cerkev razume, da se marsikateri zakon podre. Vzroki za to so pomanjkanje pozitivnih zgledov v lastni družini, šibka vera, nezadostna priprava na zakon in drugo. Škofje čutimo stisko razbitih in enostarševskih družin, zakonov brez otrok ter samskih oseb, ki se niso mogle poročiti, ter želimo poživiti pastoralno skrb zanje.

Zakrament sv. zakona temelji na krstni milosti, ki jo poživljamo z osebno in skupno molitvijo ter s sodelovanjem pri življenju in poslanstvu Cerkve v župnijskem ali kakšnem drugem cerkvenem občestvu. Kdor živi v neurejeni zakonski zvezi, ne more prejemati zakramenta sv. spovedi in obhajila, dokler se razmere ne spremenijo, čeprav je vsakdo poklican k življenju po veri. Pari, ki so neveljavno sklenili zakonsko zvezo, se morejo, potem ko je pristojno cerkveno sodišče razglasilo ničnost zakona, ponovno cerkveno poročiti. Razvezani, ki se niso ponovno poročili in živijo sami, zakrament sprave in evharistije lahko redno prejemajo.

Cerkev razlikuje med civilno poročenimi krščenimi osebami in med kristjani, ki živijo v svobodnih zvezah. Civilni zakon je znamenje pripravljenosti za trajno zakonsko zvezo, vendar ta oblika za kristjane ne zadošča. Samo civilno poročeni kristjani ne morejo prejemati zakramentov in so prikrajšani za milost, ki jo daje zakrament sv. zakona. Za katoličane tudi samo cerkvena poroka ni dovolj. Cerkev spoštuje civilne zakone in želi, da je zakonska zveza s civilno poroko urejena tudi pred državo.

Otroci staršev, ki živijo v izvenzakonski skupnosti, trpijo škodo, ker se starši drug drugemu trajno ne zavežejo, saj so s tem postavljeni v negotov položaj. Urejena zakonska zveza je prostor za vzgojo zdravih medsebojnih odnosov.

3. Zahvala sodelavcem

Dragi bratje in sestre!

Škofje se zahvaljujemo duhovnikom in drugim pastoralnim delavcem, ki posvečate čas in svoje moči družinski pastorali. Hvala zakonskim parom, ki z vzgojo otrok gradite trdno občestvo in skupnost, ki je temelj za zdravo mladost in odgovorno odraščanje. Hvala tistim, ki vodite šole za zakon, šole za starše ter zakonske in družinske svetovalnice. Hvala ustanoviteljem Aninega sklada in vsem, ki ga podpirate. Anin sklad podpira številčnejše družine in letos praznuje že 10. obletnico svojega obstoja. Zahvalo izrekamo vsem, ki se posvečate skupinam razvezanih in ločenih ter jim stojite ob strani.

Dragi duhovniki in redovniki, redovnice, dragi bratje in sestre!

V letu družine smo poklicani, da vsak po svojih močeh aktivno sodeluje pri rasti in utrjevanju družin ter kulture življenja in pri širjenju družbene podpore družini.

Dragi zakonci! Veselimo se z vami, ki ste se odločili za krščanski zakon in ste deležni zakramentalnih darov ter s tem služite celotni skupnosti Cerkve. Vsem, ki živite v izvenzakonskih skupnostih, želimo poguma za trajno podaritev življenja vašemu partnerju in da z zakramentalno potrditvijo utrdite svojo družinsko skupnost. Vas, mladi, pa spodbujamo, da razmišljate o pomenu urejene zakonske zveze in družine in se na zakon temeljito pripravite.

Vas vseh, dragi verniki, posebno trpečih, ostarelih, ovdovelih in osamljenih zakoncev, vseh kakor koli preizkušanih družin ali posameznikov se spominjamo v molitvi in pri daritvi sv. maše ter vas blagoslavljamo v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.

Vaši škofje

Evangelji

Viljem Žerjal

1. POSTNA NEDELJA

1 Mz 2,7-9; 3,1-7; Ps 51; Rim 5,12-19; Mt 4,1-11

Današnji evangelij lahko beremo v luči pisma Hebrejcem, posebno od prvega do petega poglavja, zato ker nam razodeva skrivnostno ljubezen Boga do človeka. Takole piše: "Gledamo pa njega, ki je bil postavljen malo nižje od angelov, Jezusa, kako je ovenčan s slavo in častjo, ker je pretrpel smrt, da bi po Božji milosti okusil smrt za vsakogar", toda bolje zveni po mnenju svetopisemskih učenjakov, uglednih in zanesljivih, da je namreč "trpel daleč od Boga, kajti bil je zapuščen, zavržen, mrtev, izbrisan iz dežele živih, v senci smrti. "On, za katerega je vse in po katerem je vse, je namreč veliko sinov pripeljal v slavo. Zato se je spodobilo, da je tistega, ki je začetnik njihovega odrešenja, izpopolnil s trpljenjem. Jezus si je privzel kri in meso, "da bi s smrtjo onemogočil tistega, ki je imel smrtonosno oblast, to je hudiča, in odrešil tiste, ki jih je strah pred smrtjo vse življenje vklepal v sužnost. Zato se je moral v vsem izenačiti z brati, da je postal usmiljen, v tem, kar se nanaša na Boga, pa zanesljivi veliki duhovnik, ki opravlja spravno daritev za grehe ljudstva. Ker je sam pretrpel preizkušnjo, lahko pomaga preizkušenim" (Heb 2,8-18).

Toda, kakšne so preizkušnje oziroma skušnjave, s katerimi hudič napade Jezusa v puščavi, kamor gre po krstu v Jordanu? Ker je hudič pri Jezusovem krstu slišal besede: "Ta je moj ljubljeni Sin, nad katerim imam veselje" (Mt 3,17), brž napade Jezusa, ki je izčrpan od posta. Spomnil se je godrnjanja Izraelcev v puščavi zaradi pomanjkanja kruha in vode, zelenjave in mesa in zaradi odsotnosti Mojzesa, ki se je bil predolgo mudil na Sinaju, in sicer štirideset dni in štirideset noči.

Bog jim je bil poslal nebeški kruh, mano, in meso-prepelice, a jih je hotel preizkusiti v tišini in strašni samoti v puščavi, ali so Bogu zvesti, ali se mu zaupajo ali ne. Skušnjave niso premagali, Jezus pa se izroča volji nebeškega Očeta, saj Bog zna nasititi človeka na več načinov, kajti njegova beseda premore vse. Odklanja pa hlepenje po materialnem kruhu, po slavi, po moči, po tem svetu, po denarju. Izraelci pa so pričakovali mesijo, ki jih osvobodi okupatorja, Rimljanov, dela čudeže, mogočna dela, obnavlja njihovo slavo.

Toda Jezus je izbral drugačno pot: ponižanje, ki ga spremlja od rojstva v štali do smrti na križu. Preizkušnje ali skušnjave niso namišljene, marveč so trda resničnost, ki je nihče ne mara, niti Jezus. Zato mu Oče pošlje angelsko pomoč.

Lačni taboriščniki, kjerkoli po svetu, so dokaz najprej zločinskega ravnanja z ljudmi, katere ponižajo do smrti zaradi lakote po ljubezni, po svobodi in po lakoti po materialnem kruhu.

Božja beseda trpi nasilje na sto in sto načinov, medtem ko bi morala poživljati na tisoče načinov živo dostojanstvo človeka. Samo Bog ostane zvest dani besedi, saj sebe ne more zatajiti (2 Tim 2,13).

Tudi mi smo vabljeni k postu in zdržku od mesa. Strogi post (veže od 18. do 60. leta starosti) je samo dvakrat na leto: na pepelnico in na veliki petek, zdržek od mesa pa vsak petek (od 14. leta starosti do smrti).

Post nas spomni, naj delimo od svojega s potrebnimi; naj se ne vdamo temu svetu, ki sanja o bogastvu, o slavi, o moči.

Druga skušnjava spominja na mrmranje Izraelcev v puščavi in zato na pričakovanje čudeža. Bog se bo že itak zavzel za ljudi. Jezus pa si izbere pot spolnjevanja Božje volje. Popolnoma se izroča Bogu, samo vanj zaupa, medtem ko Izraelci pričakujejo veličasten prihod Božjega kraljestva, vdor vsega nebeškega v ta svet.

Tretja skušnjava je vrhunec hudičevega naskoka na ljubljenega Sina. Hudič bi rad, da bi ga Jezus molil, misleč, da se lahko primerja z Bogom, češ da je samo on gospodar sveta in vsega bogastva. Njegov svet naj bi bil bogat in slaven. Ni pa razumel, da je vsako malikovanje pogubno. Jezus namreč uči, da je vsako spogledovanje s hudičem prevara, kajti človek je le prah (1 Mz 2,7) in dejansko predan grehu. Zato naj priznamo svojo slabost, svoje grehe, in prosimo odpuščanja in milosti (Rim 5; Ps 51).

11. februar - svetovni dan bolnikov

Papeževa poslanica

Dragi bratje in sestre!
11. februarja, na dan spomina Lurške blažene Device Marije, praznujemo Svetovni dan bolnikov, kar je ugodna priložnost za razmišljanje o smislu trpljenja in o krščanski obveznosti, da prevzamemo njegovo breme, v kakršnem koli položaju se nam pokaže. Letos se ta pomembna priložnost povezuje z dvema za življenje Cerkve važnima dogodkoma, kar nam daje razumeti tudi izbrana tema "Evharistija, Lurd in pastoralna oskrba bolnikov": stopetdeseta obletnica prikazovanj Brezmadežne v Lurdu in obhajanje Evharističnega kongresa v Quebecu v Kanadi. Tako se nam ponuja posebna ugodnost za premislek o tesni povezanosti med evharistično skrivnostjo, vlogo Marije v odrešenjskem načrtu in resničnostjo človeške bolečine in trpljenja.
Stopetdesetletnica lurških prikazovanj nas vabi, da obrnemo pogled k sveti Devici, katere Brezmadežno Spočetje udejanja vzvišen in zastonjski Božji dar neki ženi, zato da bi mogla popolnoma soglašati z Božjimi načrti, kljub skušnjam in trpljenju, s katerimi naj bi se soočila. Zato je Marija vzor popolne prepustitve Božji volji: sprejela je v srce večno Besedo in jo spočela v svojem deviškem naročju, zaupala je Bogu in z dušo, ki jo je presunil meč bolečine (prim. Lk 3,35), se ni obotavljala deliti trpljenje s Sinom, ko je na Kalvariji, ob vznožju križa, obnavljala svoj pri oznanjenju izrečeni »da«. Zato premišljevanje o Marijinem Brezmadežnem spočetju pomeni dovoliti, da nas pritegne v svoj »da«, ki jo je tako čudovito pridružil poslanstvu Kristusa, odrešenika človeštva; pomeni pustiti, da nas Ona prime za roko in vodi, zato da tudi mi izrečemo svoj »fiat« Božji volji z vsem svojim bivanjem, prepletenim z veseljem in žalostjo, z upi in razočaranji, z zavestjo, da preizkušnje, bolečina in trpljenje dajejo našemu zemeljskemu romanju bogat smisel.
Ne moremo premišljevati o Mariji, ne da bi nas privlačil Kristus, in ni se mogoče ozreti v Kristusa, ne da bi takoj zaznali Marijino prisotnost. Obstaja neločljiva zveza med Materjo in Sinom, spočetim v njenem telesu po delovanju Svetega Duha, in to povezanost skrivnostno opažamo v zakramentu Evharistije, kakor so jo že od prvih stoletij dalje osvetljevali cerkveni očetje in teologi. "Meso, rojeno iz Marije, izhajajoče od Svetega Duha, je kruh, ki prihaja iz nebes, " zatrjuje sv. Hilarij iz Poitiersa. In v Bergamenskem sacramentariju iz IX. stoletja beremo: "Njeno naročje je dalo vzcveteti sadu, kruhu, ki nas je napolnil z angelskim darom. Marija je vrnila odrešenju, kar je Eva uničila s svojo krivdo. " In sv. Peter Damiani opozarja: "To telo, ki ga je rodila preblažena Devica, ki ga je z materinsko skrbjo hranila v svojem naročju, to telo, pravim, in brez dvoma ne kakšno drugo, zdaj prejemamo od svetega oltarja in pijemo njegovo kri kot zakrament odrešenja. To misli katoliška vera, to zvesto uči sveta Cerkev. " Povezanost svete Device s Sinom, žrtvovanim Jagnjetom, ki odjemlje grehe sveta, se razširja tudi na Cerkev, mistično Kristusovo telo. Marija - beleži Božji služabnik Janez Pavel II. - je 'evharistična žena' z vsem svojim življenjem, zato je Cerkev, ki gleda nanjo kot na svoj vzor, "poklicana, da jo posnema tudi v odnosu do te najsvetejše skrivnosti" (Okrožnica Cerkev iz evharistije, 53). S tega gledišča je še bolj razumljivo, zakaj se v Lurdu s češčenjem blažene Device Marije združuje močan in trajen klic k Evharistiji z vsakdanjimi evharističnimi slavji, z adoracijo Najsvetejšega in blagoslavljanjem bolnikov, kar je eden od najmočnejših trenutkov postanka romarjev pri Massabielski votlini.

V Lurdu navzočnost številnih bolnih romarjev in prostovoljcev, ki jih spremljajo, pomaga razmišljati o materinski in nežni vnemi, ki jo Devica kaže do človeške bolečine in trpljenja. Marijo, pridruženo Kristusovi žrtvi, Njo, ki je Mati žalostna, ki ob vznožju križa trpi s svojim Božjim Sinom, čuti posebej blizu krščanska skupnost, zbrana okrog svojih trpečih članov, ki nosijo znamenja Gospodovega trpljenja. Marija trpi s preizkušanimi, z njimi upa in je njihova tolažba, ko jih podpira s svojo materinsko pomočjo. Mar ni res, da duhovna izkušnja tolikih bolnikov priganja k vedno večjemu razumevanju, da "hoče Božji Odrešenik prodreti v dušo vsakega trpina preko srca svoje presvete Matere, prvine in vrha vseh odrešenih? " (Janez Pavel II., Apostolsko pismo o odrešenjskem trpljenju, 26).

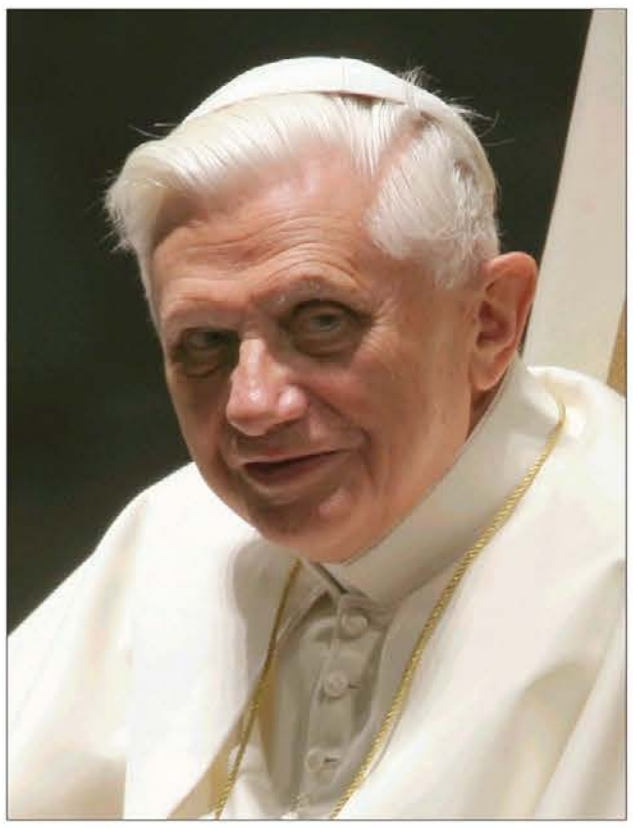

Če nas Lurd vodi k premišljevanju o materinski ljubezni Brezmadežne Device do njenih trpečih otrok, bo bližnji Mednarodni evharistični kongres priložnost, da častimo Kristusa, pričujočega v Oltarnem zakramentu, da se mu zaupamo kot Upanju, ki ne razočara, ga sprejmemo kot zdravilo nesmrtnosti, ki ozdravlja telo in duha. Jezus Kristus je odrešil svet s svojim trpljenjem, smrtjo in vstajenjem in je hotel ostati z nami kot 'kruh življenja', na našem zemeljskem romanju. "Evharistija, Božji dar za življenje sveta, " to je tema Evharističnega kongresa, ki podčrtava, kako je Evharistija dar, v katerem daje Oče svetu svojega lastnega Sina, ki se je utelesil in je bil križan. On nas zbira okrog evharistične mize in zbuja v svojih učencih ljubečo pozornost do trpečih, v katerih krščansko občestvo razpoznava obraz svojega Gospoda. Kot sem poudaril v posinodalni apostolski pobudi Evharistija zakrament ljubezni: "Kadar naša občestva obhajajo Evharistijo, se morajo vedno bolj zavedati, da je Kristusova žrtev za vse in zato Evharistija priganja vsakogar, ki vanj veruje, naj postane 'prelomljeni kruh za druge' (št. 88). Tako dobimo pogum, da se zavežemo v prvi osebi služenju bratom, posebej tistim, ki so v težavah, saj je poklic vsakega kristjana prav ta, da je skupaj z Jezusom razlomljeni kruh za življenje sveta.

Zato se zdi jasno, da mora pastorala zdravja črpati prav iz Evharistije duhovno moč, ki ji je potrebna, da človeku učinkovito pomaga in mu pripomore k razumevanju odrešenjske vrednosti lastnega trpljenja. Nekako tako, kot je napisal Božji služabnik Janez Pavel II. v svojem že navedenem apostolskem pismu O odrešenjskem trpljenju, vidi Cerkev v trpečih bratih in sestrah verjetno številne osebe z nadnaravno Kristusovo močjo (prim. št. 27). Skrivnostno združen s Kristusom, postane človek, ki trpi z ljubeznijo in voljno predanostjo Božji volji, živa daritev za rešitev sveta. Moj ljubljeni predhodnik je še zatrjeval, da "čim bolj ogroža človeka greh, čim težje so strukture greha, ki jih nosi v sebi današnji svet, tem večja je zgovornost, ki jo ima v sebi človeško trpljenje. In toliko bolj čuti Cerkev potrebo, zatekati se k vrednosti človeškega trpljenja za rešitev sveta" (prav tam). Če se torej v Quebecu premišljuje o skrivnosti Evharistije, Božjem daru za življenje sveta, se na Svetovni dan bolnikov zaradi idealne duhovne vzporednosti ne obhajajo samo dejanske udeleženosti človeškega trpljenja pri Božjem odrešenjskem delu, ampak je v nekem pomenu mogoče uživati dragocene sadove, obljubljene njim, ki verujejo. Tako bolečina, sprejeta z vero, postane vrata, da vstopimo v skrivnost Jezusovega odrešilnega trpljenja in da dospemo z Njim v mir in srečo njegovega vstajenja.
Medtem ko usmerjam svoj prisrčni pozdrav k vsem bolnikom in vsem, ki na različne načine skrbe zanje, vabim škofijska in župnijska občestva, da obhajajo bližnji Svetovni dan bolnikov tako, da v polnosti uveljavijo srečno sovpadanje stopetdesetletnice prikazovanj Naše Gospe v Lurdu z Mednarodnim evharističnim kongresom. Naj bo to priložnost, da podčrtam važnost svete maše, adoracije in češčenja Evharistije, tako da bodo kapele v zdravstvenih centrih postale utripajoče srce, v katerem se Jezus neprenehoma daruje za življenje človeštva. Tudi delitev Evharistije bolnikom, opravljena spodobno in v molitvenem duhu, je prava tolažba trpečim, ki jih mučijo različne bolezni.
Bližnji svetovni dan bolnikov naj bo tudi ugodna okoliščina, da prikličem prav posebej Marijino materinsko varstvo na vse, ki so preizkušani z boleznijo, na zdravstvene delavce in na dejavne v pastorali zdravja. Mislim predvsem na duhovnike, ki vneto delujejo na tem področju, na redovnice in redovnike, na prostovoljce in na vsakogar, ki se z veliko predanostjo posveča služenju telesu in duši bolnih in potrebnih. Vse zaupam Mariji, Božji in naši Materi, Brezmadežnemu Spočetju. Ona naj pomaga vsakomur do pričevanja, da je edini veljavni odgovor na človeško bolečino in trpljenje Kristus, ki je z vstajenjem premagal smrt in nam je podaril življenje, ki ne pozna konca. S temi čustvi podeljujem iz srca vsem poseben apostolski blagoslov.

papež Benedikt XVI.
Prevedla: Breda Cigoj-Leben

Kard. Franc Rode v dnevniku Avvenire

Posvečeno življenje dar in luč za današnji svet

Na željo Janeza Pavla II. se od leta 1997 dalje vsako leto praznuje dan posvečenega življenja, da bi "vsej Cerkvi pomagali vedno bolj ovrednotiti pričevanje oseb, ki so se odločile, da od blizu hodijo za Kristusom prek udejanjanja evangeljskih nasvetov". V soboto, 2. februarja, je italijanski dnevnik Avvenire objavil pogovor o pomenu tega dne s kard. Francem Rodetom, ki je leta 2004 postal prefekt kongregacije ustanov posvečenega življenja in družb apostolskega življenja, marca 2006 pa kardinal.
Posvečeno življenje bi moralo biti "velika luč znotraj Cerkve in za svet", pravi kard. Rode. To je dan zahvale za čudoviti dar posvečenega življenja, dan, ko naj se to bolje spozna in promovira, pa tudi ceni sredi Božjega ljudstva. Ne nazadnje je to priložnost, ko naj se posvečene osebe globlje zavejo lepote svojega poslanstva v Cerkvi in svetu. Redovniki so v Cerkvi vedno bili "dinamična in inovativna sila", je dodal kard. Rode. Tako je tudi danes v marsikateri državi. Njihovo število se je v zadnjih desetletjih sicer zmanjšalo v zahodni Evrovi in Severni Ameriki; spodbudni signali pa prihajajo iz Južne Amerike, Azije in Afrike. Obenem se zdi, da te krize v sekulariziranem Zahodu ne poznajo - moški in ženski - redovi kontemplativnega življenja. V svetu, ki ga pretresajo veliki problemi, epohalne spremembe, ki napovedujejo krizo civilizacije ter negotovo in nemirno prihodnost, številni mladi očitno najdejo odgovore na svoja vprašanja v slogu kontemplativnega življenja, v bližini Gospodu, v neprenehnem dialogu z Bogom v molitvi. "In to je dobro za vso Cerkev in za ves svet, ki prejema koristi prav od te molitve". V zadnjih desetletjih se pogosto dogaja, da iz držav t. i. tretjega sveta prihajajo sveži redovniki; ti krepijo šibke skupnosti kongregacij, ki bi v drugačnem primeru propadle. Prav je, da vsak vitalen verski red naredi, kar more, da nadaljuje svoje poslanstvo in obnavlja, s pomočjo milosti, karizmo, ki jo je Gospod dal njegovemu ustanovitelju. Če bi npr. navzočnost karizme sv. Ignacija Lojolskega ali sv. Janeza Boska zmanjkala, bi to bila velika škoda za Cerkev.

DD

Postni govor po Radiu Trst A

Sveto pismo izziv za postni čas

V postnem času bomo lahko po Radiu Trst A dvakrat tedensko prisluhnili postnim razmišljanjem, ki bodo na sporedu vsak torek in petek ob 18.45. Prvi bo na sporedu že v petek, 8. februarja, ko bo spregovoril provincial slovenskih minoritov, p. Milan Kos. Letošnji niz bodo namreč zaznamovali patri slovenske province malih bratov sv. Frančiška. V glavnem bodo to patri, ki delujejo na Ptuju in njegovi neposredni okolici, saj pripadajo samostanoma svetega Viktorina in svetih Petra in Pavla na Ptuju.
Skupni imenovalec letošnjih postnih govorov bo Sveto pismo, saj je v minulem letu slovenska Cerkev obhajala leto Svetega pisma, kar pomeni, da je bila vsa pastorala uglašena na to temo. Letošnji post pa je priložnost, da vsi skupaj nekoliko osvežimo izzive, ki se nam ponujajo ob branju Biblije. V prihodnjih tednih do Velike noči bomo tako lahko vsak petek in torek razmišljali o teh vsebinah. Poleg provinciala p. Kosa, ki bo v petek, 8. t. m., spregovoril o tem, kaj je novega prineslo minulo leto Svetega pisma na Slovenskem, bo nato minorit p. Tomaž Majcen (12.2.) govoril na temo Sveto pismo in Slovenci, p. Janko Gašparič (15.2.) Sveto pismo – knjiga življenja, p. Terzicij Kolenko (19.2.) O osebnostni rasti ob Svetem pismu ali Lectio divina, p. Kristijan Balďnt (22.2.) Biblične skupine- izziv za mlade in stare, p. Marijan Maučec (26.2) Kako postaviti družbeno etiko na trdne temelje ali o tem, koliko je še sodoben dekalog, p. Janez Kmetec (29.2.) Oznanjuj, bodi prilično ali neprilično!, p. Slavko Stermšek (4.3.) Odgovor skušnjavcu - "Ne živi človek samo od kruha", p. Martin Vidovič bo govoril (7.3.) O praksi branja Svetega pisma v družini, minoritski brat Andrej FEGUŠ bo imel dva postna govora, tako bo (11.3.) govoril na temo Aktualnost svetopisemsih likov za najstnike, naslednjič (14.3.) pa na temo Sveto pismo in trpljenje – ali Job in njegovo sporočilo. P. Matej Senteš (18.3.) Nauk o spoznanju krivde, sprejetja pokore in sprave z Bogom, na Veliki petek, ob 18.45, pa bo zadnji letošnji postni govor. P. Damijan Tikvič je za temo izbral Golgota, kraj smrti in kraj začetka evangelija.
Letošnja radijska postna razmišljanja so torej enkratna priložnost, da skupaj s slovenskimi minoriti razmišljamo o tem, koliko in kako poznamo Sveto pismo, ter o tem, kako nas nagovarja izziv evangelijev.

Kratke

Svečnica v cerkvi sv. Ivana v Gorici

Od božičnega časa - in enih od najlepših jaslic iz goriških cerkva - so se na Svečnico, v soboto, 2. februarja, še posebno slovesno poslovili verniki v cerkvi sv. Ivana, srcu Pastoralnega središča v Gorici. Večerno sv. mašo z blagoslovom sveč je ob asistenci msgr. Cvetka Žbogarja daroval g. župnik Marijan Markežič. Pri njej so aktivno s prošnjami in pesmijo, ob zvestih svetoivanskih pevkah, sodelovali otroci, ki se pripravljajo na prejem prvega sv. obhajila, in mladi, ki želijo postati Kristusovi "vojaki". Med mašno daritvijo so pripravniki na sv. spoved (8 otrok) in prvo sv. obhajilo (19 otrok) poimensko iz župnikovih rok prejeli molitvenik Vrata k Bogu, birmanci (14 mladih) pa Sveto pismo v klasični obliki in na zgoščenki, tako da ga bodo lahko "listali" in se zaustavljali na njegovih straneh tudi ob računalniku. S tem darom se je duhovnija kar najlepše navezala na pravkar minuli mesec januar, posvečen katoliškemu tisku. V strnjeni homiliji je g. Markežič nazorno spregovoril o simbolnem pomenu sveče, ki spremlja najpomembnejše trenutke človekovega življenja, pa tudi njegov odhod s tega sveta. Sveča s poživanjem same sebe razsvetljuje temo okrog nas, prav tako moramo tudi mi kristjani, po svetlem Kristusovem zgledu, biti luč za sočloveka.

Duhovnik Franc Prelc je dobil priznanje

Foto IG

Duhovnika Franca Prelca so bralci Primorskih novic in poslušalci Radia Koper izbrali za Osebnost Primorske leta 2007. Šlo je za izbor osebnosti, ki so najbolj zaznamovale primorski vsakdan v prejšnjem letu. Za naslov se je potegovalo 12 finalistov. Zmagovalec, direktor območne Karitas za Istro, je prejel Zlato jabolko, skulpturo kiparja Boštjana Drinovca. Karitas pomeni dobrodelnost, g. Prelc pa jo izraža v polni meri, je zapisano v obrazložitvi. Med prvimi na Slovenskem se je odzval klicu mladih odvisnikov in njihovih družin in drugih oseb v stiski.

Štandrež: Marijina procesija

150 let je minilo, odkar se je Marija prvič prikazala Bernardki v Lurdu 11. februarja 1858. Dogodka se bodo spomnili tudi v Štandrežu v nedeljo, 10. februarja, ob 19. uri (in ne ob 17.30, kot smo zadnjič napačno najavili) s procesijo z lučkami po vaških ulicah. Ker bo v procesiji tudi kip lurške Matere Božje, bodo udeleženci lahko prejeli popolni odpustek. Toplo vabljeni na to pobožnost ob jubileju Marijinega prikazovanja!

Kratke

Osma pravljična urica v Feiglovi knjižnici / Kako se je godilo volku

Vabilo na osmo pravljično urico je v ponedeljek, 28. januarja, sprejela skupina kakih dvajsetih otrok, večinoma zvestih obiskovalcev teh lepih trenutkov med knjižnimi policami mladinske sobe, v kateri se mali cicibani počutijo kot doma. Zelo radi se mudijo v njenem prijetnem objemu v družbi vabljivo ilustriranih knjižic in barvic, po katerih segajo ob koncu pravljičnih pripovedi, in ne nazadnje tudi igrač, ki radovoljno romajo iz enih ročic v druge.

Protagonist zadnjega januarskega pravljičnega utrinka je bil nekdaj požeruški volk, ki se zaradi znanih dogodkov ni smel vrniti v pravljico Rdeča kapica in je s popotno culico taval po pravljičnem svetu, se oglašal pri poznanih pravljičnih junakih, a nihče ga ni hotel sprejeti, ker pač ni sodil mednje. Zato se je odločil, da bo poiskal čisto novo pravljico. Zgodbico Mojiceje Podgoršek sta radovednim neugnancem pripovedovali visokošolki Teja Pahor in Slavica Radinia, ki sta tudi povabili malčke, naj narišejo volka, kar so nekateri z veseljem tudi storili. Novo pravljično doživetje bo v ponedeljek, 11. februarja, ob 18. uri. Prisrčno vabljeni otroci od 3. do 7. leta! / IK

Postni večeri na Gradu Dobrovo

Krščanski izobraženci briških župnij vabijo na postne večere, ki bodo potekali v Viteški dvorani Gradu Dobrovo v Goriških Brdih. Prvo predavanje bo v ponedeljek, 11. februarja, ob 20. uri, ki bo na temo Smisel trpljenja, čemu trpljenje, s trpljenjem se srečamo! govoril pomožni koprski škof msgr. Jurij Bizjak. V ponedeljek, 18. februarja, bo srečanje na temo: Zakon - oder, drama našega doživljanja; ob 20. uri bo predavala mag. s. Mateja Kraševec, specialistka zakonske in družinske terapije, vodja družinskega centra na Sv. Gori, kjer nudijo strokovno terapevtsko pomoč posameznikom, parom in družinam v krizi. Zadnje predavanje bo v ponedeljek, 25. februarja, ko bo vedno ob 20. uri predaval mag. Bogdan Vidmar, svetovalni delavec v Škofijski gimnaziji v Vipavi in župnik v Podragi. Tema srečanja: Kako pomagati mladim narediti premik iz otroške v odraslo vero?

Pevma: spet zapleti z igriščem

Na gradbišču v Pevmi še vedno vse miruje, vendar nekaj se premika, čeprav so to zaenkrat birokratski postopki. Ta ali naslednji teden naj bi zadnji sklop načrta s predvideno vsoto 99.000 evrov odobril občinski odbor. Tako bo sprožen iter, ki naj bi v nekaj mesecih ponovno pripeljal delavce na območje, kjer že tri leta raste športno središče.

Pravzaprav so se dela začela leta 2004, nakar je šlo naslednje leto podjetje, ki je imelo dela v zakupu, v stečaj. Nato tišina in žalostna slika nedokončanih del. Po proceduralnih postopkih, ki naj bi trajali tri mesece, bo imelo novo podjetje štiri mesece časa, da preda namenu dolgo pričakovano strukturo. Nekje jeseni torej. O športnem centru je govor že vsaj 30 let, sam načrt pa ima častitljivo starost 18 let.

Govori se o igrišču za nogomet, košarko in odbojko ter pomožno stavbo s slačilnicami. Torej za športno in tudi rekreativno središče, namenjeno šolski mladini in vaščanom, v katerem naj bi uredili tudi manjšo dvorano ter zaobjeli v celoto večnamensko strukturo.

Volitve krajevnih organov Demokratske stranke

Goriško pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti pozorno spremlja proces nastajanja Demokratske stranke in pri tem, na podlagi okvirnih dogovorov, daje svoj politični doprinos. Pri tem pa se naslanja na odločitve, ki so bile sprejete na zadnjem strankinem deželnem svetu v Jamljah, glede na to, da slovenska stranka ohranja svojo samostojnost v svojem političnem delovanju.

V naslednjih tednih bodo potekale volitve za ustanovitev krajevnih struktur Demokratske stranke. SSk že razpolaga s tako strukturo, saj so krajevne sekcije prisotne v goriški pokrajini povsod tam, kjer živijo Slovenci. Sekcije SSk delujejo z dolgoletno tradicijo in so odprte vsem pripadnikom slovenske narodne skupnosti, ki želijo dati svoj prispevek pri političnem delu v korist manjšine.

Glede na to, da je deželni svet SSk na svojem zadnjem zasedanju potrdil načelo samostojnega poitičnega nastopa tudi na bližnjih deželnih volitvah, po možnosti v povezavi z Demokratsko stranko, pomeni, da se bodo tudi na krajevni ravni odnosi SSk z DS odvijali preko dogovorov s krajevnimi sekcijami. SSk se torej ne bo aktivno vključila v postopke volitev lokalnih organov Demoskratske stranke, ki bodo potekali 9. februarja.

Pri tem goriško pokrajinsko tajništvo izraža prepričanje, da bo mogoče najti na deželni ravni soglasje o federali povezavi med SSk in DS, tako da bo z bodočimi krožki DS nastalo uspešno sodelovanje, še posebno tam, kjer živi slovenska narodna skupnost.

Iskrivi smeh na ustih vseh

Prešerno se je izpel posrečeni niz veseloiger

Tudi v letošnji izvedbi niza veseloiger ljubiteljskih odrov Iskrivi smeh na ustih vseh sta organizatorja, Kulturni center Lojze Bratuž in Zveza slovenske katoliške prosvete, en večer obarvala v slovesne odtenke ob nagrajevanju natečaja Mladi oder, ki ga že vrsto let razpisujeta Slovenska prosveta iz Trsta in ZSKP iz Gorice, da bi ob skromnih, a pomembnih priznanjih spodbudila mlade h gledališkemu ustvarjanju. Oder je namreč očarljivo prizorišče, na katerem se neovirano spajata iluzija in resničnost; na njem se lahko izpolnijo neizpolnljive želje. To je prostor, kjer mladi preko besed domačih in tujih avtorjev vseh časov lahko izlijejo svoja čustva, želje, hrepenenja in poglede na preteklost ter sedanjost in izpovejo iskrico upanja za prihodnost. O pomembnosti ljubiteljskega gledališkega dela je na slovesni podelitvi priznanj v torek, 29. januarja, izrekla nekaj iskrenih in klenih misli univerzitetna študentka Jasmin Kovic, ki ji je gledališka umetnost zelo pri srcu in je to svojo nagnjenost izkazala lansko leto s tankočutno režijo dramskega prikaza Ti iz oči ljubezen je sijala, o življenjski in glasbeni poti Lojzeta Bratuža. V nagovoru je med drugim poudarila velik prepad, ki zeva med gledališko, po večini vsebinsko tehtnejšo in globoko ponudbo in puhlimi televizijskimi programi, ki ne dopuščajo, da bi se publika razvila v kritične gledalce. Poudarila je, da se na Goriškem lahko ponašamo z živahnim ljubiteljskim gledališkim snovanjem, za katerega se navdušujejo tudi mladi in tako še sami okušajo vznemirljivo pričakovanje na nastop in zadoščenje ob ploskanju zadovoljnega občinstva.

Tudi učitelji in pedagogi bi morali spodbujati gojenje gledališke umetnosti, saj bi se lahko pri tem razkril marsikateri prikrit igralski talent. Dejala je še, da je treba tudi mladim zaupati zahtevnejše vloge. Če bodo sami protagonisti na odru, bodo namreč laže postali posredniki ljubezni do gledališke umetnosti in še sami postali zdrava in zavzeta publika.

Na povabilo povezovalke večera Costanze Frandolic sta na oder stopili predsednici ZSKP in KCLB, Franka Padovan in Franka Žgavec, ki sta posameznim skupinam izročili priznanje Mladi oder, okusno izdelano plaketo, in cvetlični dar. Priznanja so prejeli: odrasle dramske skupine: dramski odsek PD Štandrež za celovečerni predstavi Balkanski špijon Dušana Kovačeviča (režija Jože Hrovat), Boeing boeing Marca Camolettija (režija Gorazd Jakomini) in komedijsko enodejanko Gremo v teater Karla Valentina (režija Janez Starina); dramska družina SKPD F. B. Sedej Števerjan za lepljenko Ti iz oči ljubezen je sijala (besedilo in režija Jasmin Kovic); mladinske dramske skupine: KD Sabotin iz Štmavra za humorno igro Frizerski salon Miš meš (tekst in režija skupinsko delo), PD Vrh Sv. Mihaela za delo A moje misli v davni čas bežijo...in dni otroških si nazaj želijo (tekst in režija Tatjana Devetak), Mladinski cerkveni zbor Štandrež za prizor Afarji toji (tekst in režija Daniela Puja in Alessandra Schettino); otroške skupine: otroška dramska skupina SKPD F. B. Sedej Števerjan za prizorček Miklavžev večer Marize Perat (režija Cristina Corsi), OPZ Rupa-Peč za prizor Božična igra (besedilo in režija Eva Dolinšek), OPZ Vrh Sv. Mihaela za prikaz Hvala Jezuščku za pokvarjen avtomobil (besedilo in režija Tatjana Devetak), SKD Hrast Doberdob za igrico Pet pepelk (režija Mateja Černic), OŠ F. Erjavec Štandrež za Gledališko zborovski prizor ob 150-letnici štandreške šole.

Franka Padovan, Franka Žgavec in otroška skupina SKPD F. B. Sedej (foto DP)

Prizor iz enodejanke Kip v parku skupine gluhih in naglušnih (foto DP)

Gost torkovega večera je bila gledališka skupina društva gluhih in naglušnih Severne Primorske, ki je prvič nastopila pri nas in z odrskima prikazoma, pri katerih je seveda pripoved slonela izključno na mimiki, zabavala publiko, med katero je bilo veliko mladih in otrok. Posebno posrečeno so prikazali prizor Kip v parku, pri katerem se kamniti flavtist hudomušno privošči vsakodnevnih sprehajalcev. Naša nora klinika pa je nazorno orisala, kaj se zgodi ubogemu pacientu, če pade v roke prav nič zanesljivim zdravnikom.

Letošnja jubilejna, deseta izvedba niza Iskrivi smeh na ustih vseh se je sklenila nadvse blesteče in z velikim zadoščenjem prirediteljev, saj so bili vsi večeri zelo dobro obiskani, zadnji pa še najbolj. V četrtek, 31. jauarja, so se ob nastopu dramskega odseka PD Štandrež z odra zaslišali izvirna glasba Mirka Vuksanoviča, vabeče valovanje morja in šegava pesem. Odpiranje zastora je odstrlo pogled na mikaven izsek obmorskega mesteca, v katerem je kot kres vzplamtel prepir med jezikavimi ženskami in vročekrvnimi ribiči zaradi predrznega mladeniča Tomaža Curla, ki si je upal ponuditi kostanj Pepki, Džovaninovi nevesti. Primorske zdrahe velikega Carla Goldonija so se v štandreški narečni obarvanosti razplamtele v vsem svojem mediteranskem ognju, z znanimi liki, ki so jih polnokrvno izoblikovali igralci Egon Cijan, Daniela Puja, Vanja Bastiani, David Vizintin, Božidar Tabaj, Marta Bizjak, Chiara Mucci, Nikol Kerpan, Matej Klanjšček, Marjan Breščak, Nejc Cijan, Marko Brajnik, Lucijan Kerpan in Viktor Selva v do avtorja spoštljivi in natančni režijski razčlenitvi igralca Jožeta Hrovata, člana SNG Nova Gorica, ki četrto leto z veliko zavzetostjo in čvrstostjo vodi vajeti štandreškega komedijantskega voza. Štandreški gledališki ljubitelji so spet potrdili, da so solidna, disciplinirana in uigrana skupina, ki ji zvesto stojijo ob strani požrtvovalni zakulisni delavci Snežica Černic, Marinka Leban, Joško in Franko Kogoj ter Simone Lamo.

Prizor iz Goldonijevih Primorskih zdrah v štandreški inačici (foto DP)

Iva Koršič

GORIŠKI VRTILJAK Mali polžek

Miši v operni hiši

Malčke iz vrtcev in prvošolčke iz goriškega in doberdobskega ravnateljstva je v dvorano Kulturnega centra Lojze Bratuž spet privabil Goriški vrtiljak, v torek, 22. januarja, ko je prav zanje prišlo v goste Gledališče za otroke in mlade (GOML) iz Ljubljane s predstavo Miši v operni hiši, ki jo je zrežiral avtor Vinko Moederndorfer ob funkcionalnem scenskem oblikovanju Jožeta Logarja in kostumih Mete Sever ter glasbi Bojana Jurjevčiča Jurkija. Ob pripovedovalcu (Zvone Hribar) so igralci (Nina Ivanič, Maja Martina Merljak, Jan Bučar, Jernej Kuntner) z velikimi lutkami – miškami odigrali več vlog in z besedo, plesom, petjem in zabavnimi trenutki prikazali, kako v vsaki veliki operni hiši v pododrju živijo miške, ki so se tja naselile v davnih časih in jih je dogajanje v operi tako prevzelo, da še same nosijo imena protagonistov slavnih oper in se obnašajo kot liki iz opernih del ter ostajajo zveste svojemu domovanju, v katerem se motajo pevci, glasbeniki, režiserji, direktor...in seveda vase zagledane primadone, ki "ponorijo", če se na odru prikaže nedolžna miška. Tak šaljivec je mali mišek Romeo, ki rad ponagaja opernim pevcem kar med predstavo, čeprav mu zaradi tega preti kazen: očka Zigfrid mu pošteno nategne brčice, a radovednost in mlada neugnanost sta močnejši od misli na kazen in bolečino. Odrski svet je pač zelo privlačen, to so spoznali tudi otroci, saj so z Romeom še sami pokukali v dogajanje operne hiše in bežno odkrili življenje v njej in se pozabavali ob vreščanju prve pevske dame, katere se igrica pošteno privošči. Seznanili so se tudi z modrim mišjim strahom, ki ni tako strašen, kot se zdi na prvi pogled, in razkrije Romeu, da je njegov ded in da so operne miške pravzaprav poljske miške in zato se Romeo odloči za odhod v prvotno domovino: polje.

Predstava je bila, razen kake izjeme, pogodu učiteljem in otrokom; kdor ni razumel celotnega besedila, se je razvedril ob Romeovih vragolijah in se nagledal ogromnih lutk.

IK

Skupnost družin Sončnica

Pred vrati nov niz predavanj

Skupnost družin Sončnica organizira v naslednjih tednih štiri predavanja o vzgoji, družinskem življenju, ljubezni in duhovnosti, ki bodo tudi zaradi strokovnosti predavateljev gotovo vzbudila veliko pozornosti, poslušalcem pa bodo brez dvoma nudila pomoč v vsakdanjem življenju. Srečanja bodo potekala ob 20.30 v Domu Franc Močnik tik ob cerkvi sv. Ivana v Gorici (ul. San Giovanni 9).

Prvo predavanje z naslovom *Stare modrosti, sodobna vzgoja* bo imel v **torek, 12. februarja,** znani zdravnik in psihoterapevt **Viljem Ščuka**. Študij medicine je sklenil v Ljubljani, kjer je opravil specializacijo iz šolske medicine ter pet podiplomskih študijev. Služboval je kot zdravnik psihoterapevt in supervizor. Ukvarja se s projekti razvijanja osebnosti pri mladini in varovanjem pred škodljivimi vplivi stresa pri odraslih.

Vsebina predavanja je namenjena vzgoji otrok in mladine, ki se v zadnjih nekaj tisoč letih ni prav veliko spremenila. Zanjo še vedno veljajo stare modrosti, kljub temu da je zadnja desetletja človeka začela spreminjati tehnologija, ki jo je sam izumil. Namesto da bi on obvladoval tehnologijo, začenja tehnologija obvladovati njega. Tako postaja potrošnik in sam sebi ter drugim odtujen ter osebnostno izpraznjen. Rešijo ga lahko stare modrosti. Ena od njih je stara židovska molitev: "Daj mi Gospod modrost, - da dal mu bom le toliko, kot potrebuje, - ker ljubim ga in ne želim, da se izpridi. - Sicer mi vzemi vid, da ga nikoli več ne vidim. "

V **torek, 19. februarja,** bo gost Skupnosti Sončnica **p. Lojze Markelj**, ki bo govoril na temo *Ali je možno danes v družini živeti po veri*. Pater Markelj živi v jezuitski skupnosti v Dravljah-Ljubljana. Ukvarja se s pripravami na zakrament sv. zakona in vodi duhovne vaje za mladino in zakonce po vsej Sloveniji. Vodi misijone po vsej Sloveniji in občasno tudi v zamejstvu. Zelo rad priskoči na pomoč duhovnikom, skupnostim, župnijam in posameznikom, ki prosijo za pomoč pri duhovnem vodstvu. Ima veliko osebnih duhovnih pogovorov.

V današnji družbi je težko živeti po veri, po nauku evangelija. Kakšen pomen ima v današnjem času Jezusovo vprašanje: "Toda ali bo Sin človekov, ko pride, našel vero na zemlji? " (Lk 18, 8) Ali bo našel vero med nami, v naših družinah, v naših medsebojnih odnosih?

V **torek, 26. februarja,** bosta na temo *Ljubezen do sebe/tebe* govorila zakonca **Katarina in Tomaž Erzar**. Dr. Tomaž Erzar je doktoriral iz filozofije na ljubljanski Filozofski fakulteti. Je terapevt in vodja izobraževalnih programov na Frančiškanskem družinskem inštitutu. Tu je zaposlena tudi njegova žena, dr. psih. Katarina Kompan Erzar, kot strokovna vodja inštituta in supervizorka ter vodja programa pomoči družinam, ki se srečujejo s problemi fizičnega, čustvenega in spolnega nasilja. Poleg terapevtskega in raziskovalnega dela oba predavata na podiplomskem programu "zakonska in družinska terapija" na Teološki fakulteti v Ljubljani. Pred kratkim je zakoncema Erzar Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve RS podelilo priznanje za izstopajoče kvalitetno in strokovno delo na področju socialnega varstva.

Tema predavanja je smisel medsebojne povezanosti in kaj lahko naredimo za bolj iskrene in osrečujoče odnose. Vsi hrepenimo po ljubezni in varnih odnosih. Varen odnos za žensko je tam, kjer lahko pove vse, kar čuti, kjer se lahko pritoži, pa ve, da zato ne bo ostala sama. Ženska si želi odziva in zato jo moški najgloblje rani, če ji tega odziva ne da. Najhujše rane povzročita zapuščenost in zloraba. Teh ran ne ozdravi čas, temveč se le-te še bolj poglabljajo. Zacelijo se samo v varnem odnosu, celi jih ljubezen.

Zadnje srečanje tega niza bo v **torek, 4. marca,** oblikovala **Doroteja Lešnik Mugnaioni** s predavanjem *Nasilje v družini*. Predavateljica je diplomirana politologinja in strokovna sodelavka - prostovoljka v Društvu SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja ter predavateljica v Šoli za ravnatelje.

Nasilje v družini je poseben socialno psihološki ter kulturni pojav, ki ima zaradi svojih značilnosti in posledic status resnega družbenega problema. Po podatkih Evropske komisije naj bi bilo v vsaki četrti evropski družini prisotno nasilje, ki ogroža njene člane. Posledice tovrstnega nasilja se kažejo na vseh področjih življenja družbe: socialnem, zdravstvenem, pravno-represivnem in ekonomskem, pa tudi duhovnem ter moralnem. Zaradi svojega šibkejšega družbenega in siceršnjega položaja mnogo pogosteje trpijo nasilje v družini otroci, ženske, starejši, osebe z invalidnostmi in različnimi oblikami prizadetosti, uporabniki psihiatrije, otroci, ki so v reji, brezdomci. Nasilju v družini so lastne posebne zakonitosti in dinamika, ki jo kot zunanji opazovalci pogosto težko razumemo, nemalokrat ji celo ne verjamemo in nasilje minimaliziramo, ga opravičujemo ali pa odgovornost zanj pripisujemo žrtvam. Kaj več informacij lahko dobite na tel. štev. 0481 536455 ali po elektronski pošti (soncnica@libero. it).

Srečanje članov Frančiškovega svetnega reda iz Gorice in Nove Gorice

Bratstvo se gradi z majhnimi koraki

Bratovščina Frančiškovega tretjega oz. svetnega reda iz Gorice se je končno spet srečalo s slovensko bratsko skupnostjo iz Nove Gorice, da bi skupaj doživeli trenutek bratstva in molitve.

V nedeljo, 13. januarja, se je naša skupnost kljub mrzlemu in sivemu vremenu skupno z deželnim svetom gibanja odpravila k slovenski skupnosti na Kostanjevico: čudovite jaslice, postavljene v mali cerkvi Oznanjenja po vzoru jaslic sv. Frančiška z votlino pod oltarjem, so se dotaknile našega srca. Od tod smo šli skupno s slovenskimi brati in sestrami na Sveto Goro, kjer smo doživeli močan trenutek bratske molitve: zbrali smo se ob vstopu v cerkev, kjer smo prebrali odlomek iz frančiškanskih virov o jaslicah v Grecciu. Del odlomka smo prebrali v italijanščini, drug del pa v slovenščini, toda zavedala sem se, da smo govorili isti jezik, jezik vere. Ko smo prišli do točke, kjer piše, da "številni bratje, možje in ženske so prišli v praznicnem vzdušju s svečami in svetilkami, pač po svojih zmožnostih, da bi razsvetlili tisto noč... ", smo doživeli močno čustvo, saj smo videli, da smo bratje in sestre, Italijani in Slovenci, redovniki in laiki, ki hodimo po cerkvi, oviti v tišino in poznopopoldanski zimski polmrak, ki ga je osvetljevala le medla svetloba sveč, s katerimi smo hodili naproti Detetu v jaslih.

Tedaj je osebna molitev spontano privrela iz srca, polnega sreče, ker smo se srečali med brati v Frančišku in med brati kot prebivalci "istega" mesta, Gorice in Nove Gorice.

Vsakdo izmed nas je prinesel do jasli dar, delček svojega življenja, zgodbo različnosti, sporov, nesporazumov, ki pa jo je prežemala ljubezen. Mislim, da smo vsi tistega nedeljskega popoldne doživeli s srcem tisti Božič iz leta 1223.

Po liturgičnem bogoslužju smo imeli trenutek družabnosti: sprejeli so nas v samostanski dvorani, ki so jo slovenski bratje skrbno pripravili; od tam smo imeli čudovit razgled na vijugasti tek Soče in na mesto Gorico vse do Jadrana. Kljub jezikovni različnosti smo se v prijetnem vzdušju zadržali s slovensko bratsko skupnostjo, ki jo je vodila ministrica Otilija Podgornik, in z redovniki asistenti p. Mihaelom Voukom, p. Vilijemom Pustoslemškom ter s p. Davidom Srumpfom. Robert Komjanc iz goriške skupnosti je posredoval pozdrav ministrice Morene Battauz in asistenta p. Aurelia Blasottija, ki se žal nista mogla udeležiti srečanja. Izrazil je željo, da bi se spet srečali in skupaj preživeli še kak trenutek vzajemnega bratstva.

Tudi deželna ministrica Livia Vincelli in deželni asistent p. Bruno Pesenti sta izrazila svoje navdušenje nad srečanjem in toplim sprejemom. Nato smo se "vsi vrnili domov polni neizrekljive sreče".

Ko pomislim na tisti dan, sem prepričana, da se bratstvo gradi z majhnimi koraki: pomembno je to hoteti; da besede kot npr. mir, vedrina in bratstvo imajo globljo razsežnost in pomen, ko jih doživljamo v mnogovrstnosti sreče in trpljenja, ki jo vsebujejo.

Našim staršem je zgodovina dala spoznati strah in bojazen pred jutrišnjim dnem, nezaupanje do vsega in vseh; mi imamo moralno dolžnost posredovati svojim otrokom zaupanje v nas same in v bližnjega, da bodo svobodni državljani, sposobni graditi mostove miru skupno z osebami, s katerimi se bodo srečali na svoji poti.

Prepričana sem, da Luč Upanja, ki so jo pastirji našli v betlehemskih jaslih pred dva tisoč leti, še vedno osvetljuje vest vsakogar; dovolj je biti dovzetni, da jo sprejmemo, in imeti pogum o njej pričati.

Tisto nedeljo sem uvidela njen sij na obličjih svoje družine in svojih - italijanskih in slovenskih - bratov.

Raffaella Nardini Komjanc

Obvestila

Osrednja slovesnost v Mestni občini Nova Gorica ob slovenskem kulturnem prazniku bo potekala v četrtek, 7. februarja, ob 20. uri v Kulturnem domu v Novi Gorici. Slavnostna govornica: prof. Lojzka Bratuž. Kulturni program bodo oblikovali: Goriški oktet Vrtnica, Trio Klavilina, KD Gledališče na vrvici Nova Gorica.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško v sodelovanju z ZSKD vabi svoje člane in prijatelje na ogled filma na zgoščenki o prvi vojni z naslovom Tod sekla bridka bodo jekla, ki bo v Kulturnem domu v Gorici v četrtek, 7. februarja, ob 18. uri. Prisoten bo avtor filma Rudi Šimac.

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti vabi na zasedanje goriškega pokrajinskega sveta stranke, ki bo potekalo na sedežu v Gorici, Drevored XX. septembra 118, v ponedeljek, 11. februarja 2008, s pričetkom ob 20. uri. Dnevni red: 1. uvod predsednika pokrajinskega sveta Ivana Černica; 2. ocena političnega stanja; 3. sklic pokrajinskega kongresa SSk; 4. razno.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vabi v sredo, 13. februarja, člane in prijatelje na ogled mednarodne razstave o dediščini sv. Cirila in Metoda na goriškem gradu. Zbrali se bomo pred glavnim vhodom v grad ob 15. uri. Vstopnina 1 evro na osebo.

Združenje UNITALSI obvešča, da so se začela vpisovanja za romanje v Lurd z letalom, ki bo od 15. do 19. julija letos. Za informacije kličite na tel. 0481 21419 (Joana Nanut) ali 0481 882106 (Renata Tomsič). Na razpolago je še malo mest.

V Kulturnem centru Lojze Bratuž je vsak dan od ponedeljka do petka, od 17. do 19. ure, na ogled mednarodna razstava z naslovom Vojna in mir - Spomini in spomeniki.

Potovanje v Uzbekistan. Naprošamo vse, ki bi se želeli prijaviti za potovanje z Novim glasom v Uzbekistan od 15. do 22. maja 2008, da bi do 15. februarja potrdili svojo prisotnost, da vsaj okvirno vemo za število udeležencev. Za podrobnejše informacije na upravi Novega glasa v Gorici, tel. 0481 533177, in na uredništvu v Trstu, tel. 040 365473, ali e-mail mohorjeva@gmail. com. Program Vam lahko dostavimo tudi po elektronski pošti.

Darovi

Za Novi glas: druž. Blažič Maraž 5,00; za katoliški tisk – Novi glas S. T. 15,00.

Ob nabirki za katoliški tisk za Novi glas: župnije Mavhinje 130,00, Štev erjan 132,00, Jazbine 28,00 evrov.

Za Kočo sv. Jožefa v Žabnicah: ob prvi obletnici smrti drage mame Milke daruje hči Marija 100,00 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 08.02. do 14.02.2008)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 18.30 do 19.30. Spored:

Petek, 8. februarja (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: domače viže; zborovski kotiček; iz krščanskega sveta; zanimivosti; humor, obvestila.

Ponedeljek, 11. februarja (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound: lahka glasba; živemu se vse zgodi; zanimivosti in obvestila.

Torek, 12. februarja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 13. februarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Valentin Stanič - Izbor melodij.

Četrtek, 14. februarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage sestre, mame, none in pranone

MIHAELE MOZETIČ vd. PAVLETIČ,

ki nas je zapustila 21. januarja,

se iskreno zahvaljujemo g. župniku Žerjalu, g. Ceju in g. Čargi za pogrebni obred, zboroma župnij Rupa in Miren, s. Addolorati in s. Adegundis, ki sta jo redno obiskovali, ter vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin

Miren-Rupa, 7. februarja 2008

Svojci

SKPD F. B. SEDEJ v sodelovanju z
ZALOŽBO E. ANTONY

vljudno vabi na

Prešernovo proslavo in predstavitev knjige

Z NASMEHOM PO NOTAH SRCA

Denisa Novata

pripravila in uredila jo je Loredana Gec

petek, 8. februarja 2008, ob 20.30
dvorana Sedejevega doma v Štverjanu

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA

Koncertna sezona 2007-2008

KLAVIRSKI RECITAL

TIMUR GASRATOV - Ukrajina

nagrajenec na 7. mednarodnem tekmovanju v klavirski interpretaciji Giuliano Pecar 2007

na sporedu Brahms, Schumann, Prokofiev, Liszt-Horowitz

Kulturni center Lojze Bratuž

četrtek, 21. februarja 2008, ob 18. uri

BLOG Nekaj besedil s spletne strani www.noviglas.eu/blog

Kakšna je vaša vizija razvoja zamejskega prostora po vstopu Slovenije v schengensko območje?

Pred nekaj tedni so na gornje vprašanje za naš tednik odgovarjali zastopniki naših krovnih organizacij in ustanov. Tokrat objavljamo izbor nekaterih zanimivejših besedil in misli, ki so nam jih - tudi v anonimni in zato svobodnejši obliki, v živem in pogovornem jeziku - podarili obiskovalci naše spletne klepetalnice. Slika je nekoliko drugačna, in vendar lahko na primeren način dopolnjuje izjave izpred nekaj tednov. Več izjav najdete na našem blogu. Še naprej vas vabimo, da zapišete svoje mnenje o tej in drugih temah. / Ured.

14. januarja, Ivan pravi:
Že dva dni ni odziva na to temo. Očitno je vizij bolj malo.

15. januarja, Jurij pravi:
Ne samo, da ni vizije, tudi nobene prave volje ni več za razpravo o tem, kaj sploh še danes pomenimo, kam gremo, kaj se bo z nami zgodilo. Na eni strani neka samozvana elita misli, da bo vse tako, kot je nekdaj bilo, po drugi strani pa naravnost malodušno brezbrižje preprostih ljudi. K temu dodajmo še dejstvo, da živimo v deželi, kjer je recesija na višku, in dobimo nič kaj spodbudno sliko. Dejstvo je, da bi morali govoriti na glas o tem, kaj se bo z nami zgodilo, če nočemo postati folklora, po vzoru koroških Slovencev v Avstriji, kjer se zdi, da je bolj pomembno imeti dve dvojezični tabli več, kot pa zbrati okrog slovenske besede veliko ljudi. Odprti prostor ponuja ogromno možnosti sodelovanja, ki jih ne znamo ali pa ne zmoremo izkoristiti, dejstvo pa je, da tudi naši vidni predstavniki sploh ne vedo, kaj ta prostor in novi časi pomenijo za vse nas. Problem je tudi v tem, da je vse manj mladih, ki vidijo priložnost zase in za svojo prihodnost pri nas. Vsi ne morejo oditi po študiju namreč poučevat, najboljši odidejo v Slovenijo ali drugam in ostaja nam to, kar imamo. Že dejstvo, da lahko pišem te besede v edini odprti slovenski medij, je hvalevredno. Odprt pa je Novi glas predvsem zato, ker nagovarja bralce in prijatelje, naj sodelujejo v debati. Je v zamejstvu še kakšen blog, kjer bi lahko kdo kaj napisal?

16. januarja, Igor pravi:
Zamejci imamo s pesimizmom poseben, intimen odnos. Pred časom sva s prijateljem razglabljala, kako so posledice, ki jih vojna pusti za sabo, bolj porazne kot vojna sama. Logika, v kateri je zamejstvo živelo pretekla desetletja, je občutek majhnosti in psihološke manjvrednosti stopnjevala: po osamosvojitvi matične domovine je občutek manjvrednosti prežel tudi naše odnose z rojaki. Dejstvo je, da bo zamejstvo ostalo s starimi vzorci še naprej enklava, ki bo nemočno opazovala razvoj sosedov. Praznile se bodo naše vrste, starejši bodo podlegli teži časa, mlajši se bodo izseljevali v Slovenijo ali kam drugam (kar se že dogaja). Povojni ideali, da bi postali dejaven člen obmejnega pasu, se niso udejanjili. Kaj si lahko torej mladi pričakujejo od zamejstva? Ali ima pojem zamejstvo v takih okoliščinah še kakšno težo? Menda se starejši kadri naše manjšine sploh ne sprašujejo, kaj mladim beseda zamejec dandanes pomeni. Mislim, da nas na ta pojem veže le preteklost, ki nima dandanes nikakršnega pomena več. Mladi smo teže preteklosti siti!! Zato resnično upam, da bo bližnja prihodnost naš prostor preobličila in nas prisilila, da se opredelimo za kakšno drugačno, bolj vitalno opcijo. Postanimo končno ljudje, ne pa zamejci.

16. januarja, Ivan pravi:
Točno tako. Vtis pa imam, da tudi tisti krogi, ki danes tako vneto govorijo, kako se mora vse reformirati in spremeniti, ostajajo, če gledamo na konkretne poteze, precej vezani na stare vzorce. Predvsem me boli, da še vedno gledamo na prostor, ki gre le od Števerjana do Moščenic oz. od Moščenic do Milj (Benečije, Rezije in Kanalske doline pri nas itak ne jemlje skoraj nihče v poštev) ter od morja oz. Soče do Rdeče hiše, Vrtojbe, Gorjanskega, Fernetičev in Škofij. Kljub deklariranju obratnega ni nekega pogleda "preko", ni zanimanja za trenutno žgoča aktualna vprašanja, ki ločujejo duhove ne samo pri nas, ampak tudi v svetu. Saj se ne more vse skupaj vrteti samo okoli tega, koliko bo manjšina dobila v prihodnjem državnem proračunu, kdo lahko obdrži svoj kulturni dom, kdo pa ga mora zapreti, koliko dvojezičnih izkaznic in napisov potrebujemo, kakšna je naša vloga v Demokratski stranki... Če prirediš javno debato o teh problemih, tvegaš, da ostaneš s prazno dvorano. Življenje in njegova vprašanja, to manjka! In tega, verjemite mi, se ljudje presneto zavedajo, zato se tudi obračajo drugam, kjer se o tem razpravlja in se tudi ponujajo (magari slabe) rešitve.

17. januarja, Jurij pravi:
Končno razprava, ki se dotakne bistva. Za življenje namreč gre in ne za preživetje! Tudi zato se naši mladi ne morejo prepoznati v vse več prireditvah, ki so bolj podobne sestankom upokojencev ali njihovim zabavam kot pa kulturnim prireditvam, ki bi nagovorile vse. Mladih ni zraven, ker nimajo zraven časa iskati! Enostavno se ne prepoznajo. Ni res, da mladih ni zraven, ker jih ne vabimo, saj vemo, da so naša vabila neuslišana, mladih ni zraven zato, ker se v naših krogih enostavno ne prepoznajo, ker ni življenja v naših prireditvah. Še bolj preprosto: Ni jih zraven zato, ker nočejo hoditi v upokojenske krožke in na veselice upokojencev.

19. januarja, Elena pravi:
Seveda, gradimo pihodnost, po možnosti s primernim optimizmom, za vsakogar, starejše in mlajše generacije. Starejši potrebujejo stik z mladimi, ker mladi imajo v sebi važne, življenjsko bistvene ideale, čeprav se večkrat ne opogumijo, da bi jih pokazali navzven; v tem smislu so mladi tisti, ki nudijo starejšim možnost, da pomlajujejo njihova mišljenja in srca. Starejši imajo neko svojo pridobljeno modrost, izhajajočo iz bogatih življenjskih izkušenj, ki jih imajo že za sabo. Stiki in prepletanje mladih in starejših duš je bistvenega pomena v naši družbi, kjer pogosto vsak posameznik hodi po svojih tirnicah in je včasih v strahu, da bi se soočal s sosedom. Znebimo se individualizma, konformizma, skušajmo se približati drug drugemu, na primer v društvih, v krožkih, pogovarjajmo se med seboj vedno z namenom, da z besedami in potem z dejstvi gradimo našo bodočnost, v duhu odprtosti in brez občutka, da imamo mejo pred sočlovekom. Brez meja, v schengenskem duhu, dajmo našemu vsakdanu suvereni smisel, smisel medsebojnega sodelovanja in kooperiranja, za naše dobro, za našo prihodnost in tudi za dobro in bodočnost vseh sosedov našega vsakdanjega mikrokozmosa in naše večje evropske ali celo svetovne hiše.

21. januarja, David pravi:
Ja, kar se tiče življenja, moram pritrditi Juriju, ko pravi, da so dejansko naše proslave podobne upokojenskim veselicam. Sam se marsikdaj srečujem s problemom, da v naših društvih moramo gledati nazaj, v preteklost, se nanjo sklicevati, jo braniti (a pred čem?) ipd. Ni -žal- neke vizije v prihodnost, kjer (končno?!) ne bo treba več "braniti" nekih praznih trdnjav (eden izmed najljubših "zamejskih" športov). Le z gotovo ukoreninjenostjo v lastno zgodovino (ki ni le preteklost) in v lastno identiteto (ta pa je brezčasna) bomo sposobni zaorati v prihodnost in predvsem v KVALITETNO prihodnost naše kulture, ki bo skupna, ne več "zamejska", ampak "medmejska". Ne vse, kar nastaja pri nas, je namreč dobro. Tu pa se pojavlja problem kritike (literarne, kulturne, pa tudi družbene), ki je dejansko ni in zato tudi ni primernega kulturnega 'bontona'. Zdaj pa sem že zašel...

22. januarja, Andrej pravi:
Povrnil bi se k Jurijevemu razmišljanju o proslavah in sestankih za upokojence. Pri nas (v našem "zamejstvu") pa ne gre samo za sestanke, proslave in svečanosti, ki so po strukturi, formi in vsebini neprivlačne in zastarele. Žal gre prav za način dela, za način življenja številnih subjektov in institucij. Zelo cinično rečeno, zamejci na trgu nismo konkurenčni. Zakaj? Manjka nam občutka za profesionalnost. Stvari (proslave, pobude, projekte) delamo zato, ker jih je treba narediti, in ne zato, da bi jih čim bolje naredili. To je večkrat osnovni problem. Številne t. i. vodilne zamejske institucije delujejo na prostovoljni ravni. To je seveda pohvalno, a v našem času, žal, ni konkurenčno z drugimi realnostmi.
Če želimo "zamejsko" stvarnost obdržati "na vasi", je delo za narodov blagor idealno, ker ostaja v okviru amaterskosti in prostega časa (terminoma ne dajem nobene negativne konotacije, da bo jasno!!!).
Če pa želimo pokazati kaj več, prostovoljno delo ni dovolj. Treba je stopiti na področje profesionalizma; človek oz. ljudje, ki naj zastopa/jo "zamejske" rojake pred državnimi (slovenskimi in italijanskimi) institucijami, administracijami in ostalimi organizacijami, morajo imeti možnost, da se temu poklicu popolnoma posvetijo. Če si morajo namreč kruh služiti na drugem delovnem mestu in se "zastopanju pravic slovenskega človeka v Italiji" posvečajo samo v prostem času, bo to zastopanje, žal, ostalo samo na amaterski in površinski ravni. Ne zaradi nesposobnosti ljudi, ampak zaradi pomanjkanja časa in energije.
Profesionalizacija naših osrednjih institucij in krovnih organizacij bi pomenila bolj dinamično, energično in mlado manjšino.
"Delo za narodov blagor" je veliko bogastvo, ki ga je treba hraniti in vrednotiti, o tem ni nobenega dvoma. Učinkovitost in konkurenčnost (spet uporabljam ciničnо izrazoslovje) na trgu, v katerega smo tudi mi vpeti, pa zahteva profesionalizacijo.

22. januarja, Elena pravi:
V zvezi s tem, kar pravi Andrej: dejavnosti, ki jih posamezniki opravljajo znotraj društev ali kjerkoli, in to na prostovoljni ravni, so lahko bolj profesionalne kot dejavnosti, ki jih opravljajo pravi profesionalci.

22. januarja, Peter pravi:
Andrej ima prav in niti ni v nasprotju s tem, kar je povedala Elena, ki postavlja trditev, ki lahko drži, ni pa rečeno, sploh ne!, da vedno drži. Andrej je zadel v bistvo problema, ker se zaveda bogastva prostovoljnega, "zastonjkarskega dela" v naši manjšini, a današnji svet pozna in ve, da ni nobene vizije pri nas za naprej, tudi zato ne, ker mladim, sposobnim, študiranim in idej polnim ljudem ne moremo dati dostojnega življenja v manjšini, jih, zelo preprosto, zaposliti v naši manjšini. Profesionalnost kot odlika, kot ena bistvenih komponent liderjev, brez katerih bomo skrahirali, če nismo že!

23. januarja, Neca pravi:
No, jaz se popolnoma strinjam s temi ugotovitvami o veselicah in prireditvah za upokojence in o tejle žalosti, ki je tako značilna za zamejce. Kakšne spremembe naj prinese odprava meje? Italijani so na to nekako odreagirali. Polni so jih Merkatorji, Merkurji, pa gostilne in bencinske črpalke. Kot bi bilo zares nekaj drugače. Kot bi končno zbrali pogum in premagali tisti prazgodovinski strah.... Mislim, da se je sedaj resnično nekaj odprlo, da bodo šli naprej, mimo nakupovalnih centrov do bistva. Da se bodo s Slovenijo zbližali, jo spoznali. S Schengenom pa je bilo odpravljeno tudi zamejstvo in tega bi se morali zavedati vsi tisti, ki se še vedno oklepajo svoje drugačnosti in včasih nočejo biti Italijani, ampak niti Slovenci, še najmanj pa Evropejci. Čas je, da mejo zares prekoračimo in se začnemo shajati v knjižnicah, v barih, v kinu in v gostilnah. Zamejci se morajo šele naučiti biti Slovenci, konkretno Slovenci v današnji Sloveniji, ne v tisti Prešernovi, tisti čitalniški ali v tisti iz zgodovinskih učbenikov. Zaživeti morajo Slovenijo, tako, kot je. Z vsemi napakami in vsemi vrednotami, tako, kot je zdaj, mlado, sodobno, polno zagona, resnično. Če hočejo spoznavati, morajo najti tu prijatelje, se zaljubiti, odkriti knjižnice, časopise, ulice, mesta, trgovine, jezik, ki ni mrtev jezik, ampak živi in se razvija. Če hočejo biti zares Slovenci, morajo Slovenijo živeti in jo razumeti, osvojiti vsaj delček te kulture, ki jim je v resnici in na žalost še tuja. Šele nato bodo o njej lahko spregovorili tudi Italijanom in postali posredniki dveh narodov. Tedaj, ko bodo resnično Slovenci, resnično Evropejci, se bomo lahko zares veselili tega, da nam je uspelo podreti meje in tudi zamejstvo. In zaživeti ne več kot upokojenci, ampak kot ponosni mladi predstavniki mladega naroda.

24. januarja, Peter K pravi:
To, kar piše Neca, se že dogaja. Italijani so res že odreagirali. Pa tudi med nami se nekaj dogaja: v zadnjih letih (a ne samo) je marsikateri Goričan našel svojo boljšo polovico na oni strani meje. In marsikatero mlado dekle se je tudi že vključilo v našo zamejsko stvarnost. Hvala Bogu je življenje bolj modro od modrovanj marsikaterega v našem krogu, tudi takih, ki so postavljeni, da krojijo naše organizirano življenje, pa verjetno nimajo dovolj jasne vizije o tem, kaj je bolj ali manj vitalno, kaj bo ostalo in kaj ne, v kaj (ali koga?!) je vredno vlagati in v kaj ne. Da ostanemo živi. Živi in živahni. Korajžno! Ni še konec vsega!

24. januarja, Julijan pravi:
Vse, kar je bilo zgoraj, je zelo zanimivo in tudi odraža pozitivno vitalnost. Vendar vse, kar se razvija, vključno z našim slovenskim prostorom in narodom, bo ali je že pred izpitom življenja. Lahko govorimo o zabavi, kulturi, politiki, odnosih z drugimi... na koncu pa se je treba vprašati, koliko je vse to vredno resničnega življenja.
Ogledal sem si anketo. Na zadnjem mestu sta poroka in ljubezen. Glede otrok je nekoliko boljše, na četrtem, za avtom in za hišo. Vsi trije pa so pred službo. Ali se vam ne zdi, da so tu stvari nekoliko pomešane (seveda je še premalo glasov, ampak vendar).
Nas Slovencev in ostalih evropskih narodov ne bo rešil kakšen vsestranski super uspešen razvoj. Rešile nas bodo tiste stvari, ki bodo do skrajnega konca spoštovale življenje.

25. januarja, Jurij pravi:
Julijan sicer res ugotavlja, kako malo je danes odprtosti do življenja, a mislim, da se tega ne more in ne sme soditi po naši anketi, ampak po podatkih, ki jih objavljajo resne študije, tudi italijanski statistični urad ob koncu leta.
O tem, kaj je vredno našega življenja, se lahko debatira do jutra in še ostane odprta debata. Za kristjane je jasno, kaj bi moralo biti pomembno, v današnji razdrobljeni družbi pa nihče ni imun pred umetnimi potrebami. O viziji za našo narodno skupnost samo še tole: je ni, ker je enostavno ne more biti, po eni strani zato, ker smo otroci družbe, kjer kraljuje individualizem (če imam sam avto, si seveda ne želim novega!), ker nimamo na vodilnih mestih ljudi, ki bi jo imeli, vsaj mi ne, ne nazadnje mogoče tudi zato ne, ker nismo skupnost, in to je najbolj žalostna stvar. Imel je prav nekdanji predsednik Sveta slovenskih organizacij Sergij Pahor, ko nas je stalno opozarjal, da je vprašanje, če smo še skupnost.
Meni je všeč, kar pravi Peter K, ki ugotavlja, da se ob meji spet pletejo nove zakonske zveze, življenje torej! To je lepo, najlepša stvar, ki se nam lahko pripeti!
Odpreti se življenju, kar v preprostih besedah pomeni tudi in predvsem imeti otroke, imeti otroke, imeti otroke...
Vse lepe besede so zaman, če otrok ni!
Vse besedičenje je zaman, če otrok ne bomo imeli!
Ker vem, da bom takoj označen za nazadnjaka, lahko povem samo to, da to nisem, čeprav imam tri otroke, tudi zato ne, ker občudujem vitalnost, življenju zapisano prihodnost prišlekov, Arabcev in drugih, ki so naše socialno dno, a imajo otroke, imajo otroke, imajo otroke, kar je prihodnost, tudi naša, tudi naša, tudi naša.
Prav včeraj sem srečal prijatelja A, ki živi v Bruslju in mi je mimogrede povedal, da bo v desetih letih Bruselj postal islamska prestolnica na severu Evrope, bo več muslimanov v mestu kot drugih.
Zakaj?
Ker imajo otroke, ker imajo otroke, ker imajo otroke...

Razstava "Mladi in medkulturni dialog"

V Bruslju dve najvišji nagradi našim zamejskim dijakom

Medkulturni dialog je ena naših najpomembnejših izkušenj in vsakodnevnih preizkušenj, in to ne le za jezikovne in kulturne manjšine. S tega vidika sta še posebej zgovorni razstava in natečaj z naslovom MLADI IN MEDKULTURNI DIALOG, ki ju je

prav za manjšine v Sloveniji, Italiji in Avstriji spodbudila slovenska evropska poslanka Ljudmila Novak. Razstava je na ogled v Evropskem parlamentu, in sicer od srede, 30. januarja 2008, dalje. Na odprtju je poslanka Ljudmila Novak podelila priznanja mladim zmagovalcem natečaja za najboljši spis, pesem, plakat in fotografijo, v imenu slovenskega predsedstva EU pa je prisotne nagovoril tudi minister za okolje in prostor Janez Podobnik.

Tri prve nagrade so šle na slovenske šole v Italijo in Avstrijo, ena pa v Izolo, in sicer nagrada za najboljšo fotografijo, ki jo je prejela Špela Kovačič s Srednje poklicne šole Pietro Coppo iz Izole (Mentorica: Fulvia Grbac).

Dve prvi nagradi sta prejela dijaka tržaških šol. Za esej z naslovom Ko nas različni jeziki zbližujejo in ne več oddaljujejo je prvo nagrado prejela Vesna Pahor s Pedagoškega liceja Antona Martina Slomška iz Trsta (Mentorica: Marisa Skerk). Prvo nagrado za najboljšo pesem z naslovom Ali ljubezen vpraša, čigav si je prejel Daniel Budin z Državnega znanstvenega liceja France Prešeren iz Trsta (Mentorica: Majda Artač). Na Koroško pa je šla prva nagrada za najboljši plakat; prejeli so jo učenci Sarah Rogaunig, Christian Wrulich in Daniela Wrulich z Dvojezične zvezne trgovske akademije iz Celovca.

"Z razpisom natečaja sem želela spodbuditi mlade, ki so pripadniki manjšin v Sloveniji ali pripadniki slovenskih manjšin v sosednjih državah, k razmišljanju o tem, kakšne so prednosti in priložnosti, če si pripadnik narodnostne manjšine, " je na odprtju povedala Ljudmila Novak. Mladi so ob tej priložnosti iz lastnih izkušenj pripovedovali, kako kot člani narodnostnih manjšin doživljajo medkulturni dialog. / PK

Križ pri Trstu / Literarni večer

Aleksij Pregarc: domačin in svetovljan

Aleksij Pregarc zagovornik univerzalnosti besede, Aleksij Pregarc privrženec domačega duha in njegove dediščine ter kulturnega miljeja: književnost in domačnost se v besednem umetniku prepletata, snujeta miselne in kritične vzorce, obenem pa služita za globok vpogled v lastno osebo in zakoličita v pesniku smernice, po katerih stopati življenju naproti.

Tako je dr. Edvard Kovač osnoval koordinate svojega razmišljanja, ko je v ponedeljek, 28. januarja, predstavil dve novi publikaciji ricmanjskega pesnika in dramatika ter literarnega kritika, ki nosita naslov Odtenki vesti in (Ne) všečne obrobnosti. Prijetno literarno srečanje je potekalo v razstavni dvorani gostilne La lampara v Križu pri Trstu. V uvodnem pozdravu se je Aleksij Pregarc najprej zahvalil zakoncema Lokar – Polojaz, Eziu Modottu, Dragu Legiši, Saši Rudolfu, Marku Lupincu, ki je knjigi oblikoval, in Zadružni kraški banki z Občin, ki je podprla kulturni večer. "To je primer socialne odgovornosti ZKB, ki teritoriju vrača delež svojega dobička", je dejal podpredsednik bančne ustanove Adriano Kovačič.

V dvoranici so med drugim sedeli tudi nekateri Pregarčevi prijatelji-likovniki, katerih dela so v preteklosti bogatila naslovnice pesnikovih publikacij. Milku Bambiču, Dezideriju Švari, Borisu Zulianu in Ediju Žerjalu se je tokrat pridružil Leopold Sternad, čigar portret Aleksija Pregarca na platnici knjige Odtenki vesti vabi bralca k branju zbirke, ki vsebuje tri drame, zelo značilne za dojemanje okolja, v katerem avtor živi.

Foto IG

Dr. Kovač je v svoji predstavitvi najprej spregovoril o Pregarčevi predanosti dramski umetnosti, ki preko besednega snovanja nazorno izpričuje stiske avtorjeve duše. "Drago Legiša piše v uvodu knjige (Ne) všečne obrobnosti, da je Pregarčev jezik plemenit: res je, kajti beseda je pri našem avtorju svetišče za človekov klic iz svoje duše, hkrati pa je tudi sredstvo hrepenenjskih občutkov. " Ko beremo drame iz knjige Odtenki vesti, se v nas porodi občutek, da lahko marsikaj premagamo: čez greh in svetost se naša zavest prelije v doživljanje svobode. Dr. Kovač je menil, "da vsaka od treh dram prikazuje določeno plast človekove osebnosti oz. njene najgloblje vzgibe. Vse drame hodijo po robu tistega, v kar človek upa, " pri čemer se meja med upom in smrtjo čedalje tanjša. "Strinjam se s Tarasom Kermaunerjem, ko pravi, da so ta besedila nameščena na rob obupa, res pa je, da je za avtorja vendarle možna še ena rešitev, tista, ki preko besede vodi v humanost. " Pregarc ostaja poet tudi takrat, ko pusti poezijo ob strani in mu iz peresa lijejo prozni teksti. "Kot vsak književnik, želi tudi naš avtor izluščiti resnico sveta, " ta strast pa ga vendar ne ukane, saj "pesnik dojame, da se želja po pravi besedi udejanji le v primeru, da se sam dovolj zakorenini v svoje mesto, v svoj rojstni kraj, v svojo zemljo. " Pregarc to stori v knjigi (Ne) všečne obrobnosti, saj z lucidnim pripovedovanjem opisuje svojstven in ljubezniv odnos, ki ga veže na kraje njegovega življenja. Postane tudi heretik, ko se bojuje proti malomarnemu in povprečnemu razmišljanju tistih, ki menijo, da je zamejstvo obrobni del slovenskega prostora. "Ko se posvetimo obrobnostim, no, menda le tedaj lahko sežemo do bistva. Pregarc se zato lahko suvereno vpraša: kaj, ko je tu pri nas morda srce Slovenije in slovenske besede? " V knjigi zapiskov, glos in esejev pa Pregarc hkrati izstopa iz svoje bolečine, in zre v svetobolje drugih primorskih avtorjev – Ivana Burnika Legiše, Pavle Gruden in Berta Pribaca-, ki so svoje življenjsko izkušnjo razpletli v oddaljeni Avstraliji.

Ob besedi, ki je med drugim zaživela v prisrčni Pregarčevi interpretaciji odlomkov iz obeh knjig, sta bila na večeru prisotni tudi glasba in pesem. Pianistka Tamara Ražem in baritonist Damijan Locatelli sta občinstvu ponudila samospev Metulj, ki ga je na Pregarčeve verze uglasbil Adi Danev, in pesem Mornar, na besedilo poezije Franceta Prešerna.

Igor Gregori

Mohorjeva družba Celovec / Monografija

Valentin Oman: ECCE HOMO

Pravijo, da nihče ne slika tako kot Valentin Oman, eden največjih slovenskih in avstrijskih slikarjev. Je koroški Slovenec, eden tistih, ki svojega porekla nikoli ne zataji. Znan ni le kot slikar, ampak tudi po svoji človeški drži in trdnih stališčih: njegovo mnenje nikoli ni ostro izraženo, je pa odločno in nedvoumno. Spomnimo se, da je pred leti iz protesta proti koroškemu deželnemu glavarju Haiderju sklenil in tudi javno oznanil, da na Koroškem ne bo razstavljal, dokler bo Haider glavar. In tega se drži še danes. Na uradnih razstaviščih na Koroškem od takrat ni njegovih del. Našel pa se je način, kako je vendarle lahko navzoč tudi doma na Koroškem. Njegova dela so tam dostopna v številnih cerkvah, recimo v Železni Kapli, pa v samostanski cerkvi v škofijskem semenišču na Plešivcu (Tanzenberg), kjer je Oman maturiral (tam so hodili v šolo med drugimi tudi pisatelj Florijan Lipuš, slikar in pesnik Gustav Januš, letošnji Tišlerjev nagrajenec, in kontroverzni Peter Handke), na slovenski gimnaziji v Celovcu, v prostorih celovške Mohorjeve družbe, v domu Sodalitas v Tinjah, skratka v prostorih in ustanovah, ki so nekako eksteritorialne, zvečine sakralnega značaja ter bolj ali manj v slovenskih rokah. Tam so, lahko rečemo, na ogled stalne postavitve ali menjajoče se razstave Omanovih del.

Ob 70-letnici Valentina Omana (roj. 1935) je začela nastajati obsežna monografija o njegovih delih in načrtih za javni prostor. Knjigo je konec lanskega leta izdala Mohorjeva družba Celovec, vsebuje pa celovit pregled in reprodukcije Omanovega tovrstnega dela; študijo o tem segmentu je napisala Irmgard Bohunovsky Bärnthaler, objavljena pa je v treh jezikih, v nemščini, slovenščini in angleščini. Opozoriti velja, da avtorica pri obsežnem razmišljanju o Omanovem likovnem ustvarjanju ne zaobide niti njegove, tudi tukaj omenjene "zunajumetnostne" vloge v javnem življenju na Koroškem in v Avstriji nasploh. Monografijo o Valentinu Omanu so – poleg izbora njegovih najznačilnejših del – predstavili pred dnevi tudi v Ljubljani, v ugledni galeriji Equrna. Kot zanimivost: Equrna je bila ustanovljena leta 1982 in je dolgo let veljala za prvo privatno galerijo v tedanji Jugoslaviji, predstavlja pa samo najsodobnejšo umetnost zvečine slovenskih ustvarjalcev. Oman je prav v tej galeriji leta 2005 s samostojno razstavo praznoval svoj jubilej.

Ustvarjanje za tako imenovani "javni prostor", po naročilu, je po svoje kočljivo, saj je odvisno od vpliva naročnika, je dejal Valentin Oman na ljubljanski predstavitvi monografije. "Javnega prostora" dandanes v prvotnem smislu niti ni več, zapiše Irmgard Bohunovsky Bärnthaler v svoji spremni besedi ter v podkrepitev citira besede Wolfganga Welscha, nemškega filozofa in enega vodilnih teoretikov postmoderne umetnosti, ki pravi, da so javni prostori dandanes predvsem mediji. "Umetnost v javnem prostoru, v tradicionalnem pomenu, je bila in tudi je del podpiranja umetnosti, ali bolje povedano, podpiranja umetnikov, " beremo dalje v spremni besedi. Če pa povzamem besede Valentina Omana, izrečene na ljubljanski predstavitvi knjige, se je "javni prostor" kot možnost za umetnost in podpiranje umetnika radikalno zmanjšal tudi zaradi zahteve (predpisa), naj bo umetnosti v neki zgradbi samo en odstotek: "Predstavljajte si, da je v dunajski katedrali Sv. Štefana samo en odstotek umetnosti ..."

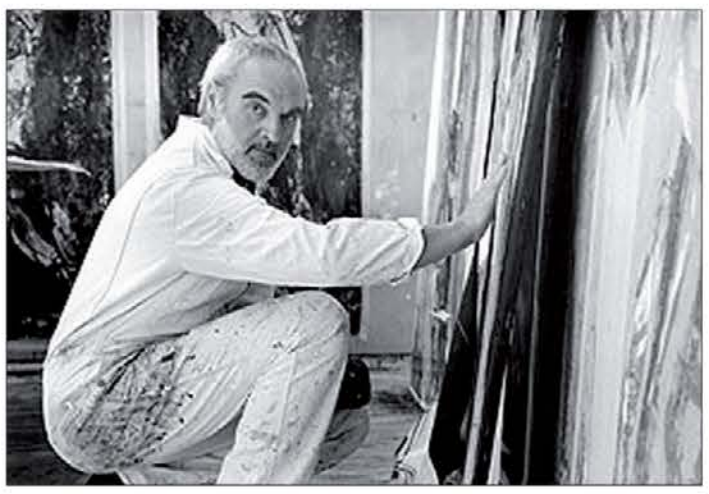

Valentin Oman hoče nenehno vzpostaviti avtonomijo, ki naročnikom ne pušča kaj dosti poseganja pri njegovem ustvarjanju, kar mu tudi uspeva. Tako še nikoli ni naslikal nobenega svetnika, čeprav dela v cerkvi, ampak tja postavi "svoje" figure, ki pa se kljub temu ujemajo z naravo sakralnih prostorov. Omejitve, pravi Oman, določa kvečjemu prostor sam, njegova razsežnost, funkcija konkretnega "javnega" ambienta, bodisi da gre za novogradnjo ali za že obstoječe okolje, kot so "recimo" cerkve, banke, bivalni prostori, šole in podobno.

Človek je središče vsega in pravzaprav edino, kar Valentina Omana kot slikarja zanima, pa naj dela kjer koli, tudi ne glede na tehniko in materiale. Človeška figura je univerzalna, upodobljena na vedno nov, samo Omanu lasten način. Pri iskanju tehnike je ravno tako nepresežen. Na Plešivcu je uporabil poseben postopek: slikal je na steno, nanjo nalepil platno, ga odtrgal, s čimer je dobil neke vrste "bolonjski prt", na tisti preostanek, "palimpsest" na steni je slikal znova, naslikano spet prelepil s platnom, ga odtrgal – in tako dobil večslojno sliko, sestavljeno iz kakšnih trideset (!) plasti. "Zdaj imaš res občutek človekove večplastnosti, " komentira Oman. Zanimivi so tudi efekti na vitrajih župnijske cerkve v Železni Kapli, saj ob različnih urah in različni svetlobi nastajajo različni vtisi. Recimo, ob opoldanskem soncu dobimo občutek, da gre človek/figura v luč sámo. "Najbolje pa se počutim, kadar delam na stranskih stenah, recimo križev pot, čeprav sem naredil kar nekaj oltarnih slik, " pravi Oman.

In kolikšen je opus Omanovih del za javni prostor? Monografija navaja kar šestinpetdeset referenc v

Okameneli spomini, mešana tehnika na platno, 200 x 145 cm, 2002

obdobju od leta 1965 do leta 2007. Oman je torej pustil eminentne in številne sledi ne le na Koroškem, od Celovca do Beljaka, pač pa vse do Dunaja in drugih krajev v Avstriji; v Sloveniji ga tudi najdemo marsikje, recimo v poslovalnici Koroške hranilnice (Kärntner Sparkasse) v Ljubljani, na križevem potu v Lajšah pri Cerknem in Starih Fužinah v Bohinju. Knjiga vsa ta dela predstavlja z reprodukcijami ali fotografijami prostorov.

Na ljubljanski predstavitvi so poleg slikarja sodelovali še predstavniki založbe ter dr. Valentin Inzko, avstrijski veleposlanik v Sloveniji, ki je bil tudi častni pokrovitelj dogodka. Franc Kattnig, že dolga leta odgovorni urednik MD, je med drugim duhovito opisoval tako rekoč "eksteritorialno" dostopnost Omanove umetnosti na Koroškem ter zahtevno nastajanje knjige (naravnost ni povedal ničesar o zamujanju njenega izida, saj so delo prvič predstavili šele na začetku lanskega decembra v Omanovi dvorani univerze v Celovcu). Predsednik MD Jože Kopeinig, sicer duhovnik in tudi rektor Katoliškega doma prosvete Sodalitas v Tinjah (kjer je na ogled kar nekaj Omanovih del), je govoril o lastnem, nekako teološkem dojemanju Omanovega slikarstva, a mu slikar ni v vsem pritrjeval, češ – njegove človeške figure govorijo o večnosti vsaj toliko kot o končnosti in nepresegljivi človeški bivanjski določenosti.

Tako obsežne monografije celovška Mohorjeva družba seveda ne bi mogla izdati brez širše pomoči številnih institucij in zasebnikov, ne nazadnje tudi slovenskega Ministrstva za kulturo ter Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Peter Kuhar

O SLIKARJU IN PROJEKTIH

Valentin Oman se je rodil leta 1935 v Štebnu (St. Stefan) pri Beljaku (Villach). Maturiral je na Marijanišču na Plešivcu, likovno izobrazbo pa si je pridobil na Dunaju (Akademija za uporabno umetnost, specialka za slikarstvo pri prof. Hilde Schmid-Jesser) in v Ljubljani (Akademija za likovno umetnost, specialka za grafiko pri prof. Riku Debenjaku). Danes živi in ustvarja na Koroškem v Avstriji (Finkenstein) in na Dunaju. O slikarjevem delu lahko veliko izveste na njegovi domači strani: www. oman-valentin. com, - ogledati pa si je mogoče tudi reprodukcije!

Kratke

Za zdaj prenesena obnovitev Kraške gorske skupnosti: zamujena priložnost!

Usoda Kraške gorske skupnosti je bila vezana na postopek sprejemanja zakonskega osnutka št. 247, ki ga je pripravil deželni odbor. V 14. členu zakonskega osnutka, ki je nosil naslov Norme za razvoj in ovrednotenje gorskega območja, je bila izrecno predvidena ponovna ustanovitev KGS. "Šlo je za veliko in pričakovano priložnost, ki se je ponujala kraškemu prebivalstvu, da bi ponovno pridobili pomemben inštrument za samostojno upravljanje in ovrednotenje kraškega teritorija", ugotavlja pokrajinski predsednik SKGZ Igor Gabrovec, ki zato izraža razočaranje ob vesti, da je deželni svet črtal člen o ponovni ustanovitvi KGS oz. predlog ponovno vrnil v obravnavo pristojne deželne komisije. "Gre za izgubljeno priložnost, saj do konca zakonodajne dobe dejansko ni več časa, da bi prišlo do ponovne obravnave ", zaključuje predsednik tržaške SKGZ Gabrovec, ki pri tem izraža solidarnost vsem našim županom, ki so si do zadnjega prizadevali, da bi prišlo do obnovitve pričakovane institucije za razvoj kraškega teritorija.

Nadaljujejo se pogovori stranke Slovenska skupnost z Demokratsko stranko

Slovenska skupnost nadaljuje pogovore za vzpostavitev sodelovanja in sporazuma z Demokratsko stranko. Na vrsti je bilo že nekaj srečanj in predvidena so še druga, da bi sklenili dogovor federativne povezave, ki naj bi bil podoben tistemu, ki ga je SSk imela z Marjetico. Slovensko skupnost povezava z DS zanima, saj se v njej zbira veliko rojakov, in zato pričakuje, da bi do tega sporazuma prišlo. Tako bi tudi zadostili željam naših ljudi in volilcev, ki si želijo čim večje povezave med nami tudi na političnem področju. Na ta način bi se končno rešilo vprašanje nastajanja skupin izvoljenih predstavnikov v raznih organih.

S tem bi se uresničila usmeritev, ki jo je pred kratkim dal deželni svet SSk in ki gre v smeri samostojnega nastopanja, kar je bila pravzaprav od vsega začetka smernica stranke.

V pričakovanju dogovora se Slovenska skupnost ne bo udeležila ustanovnega sestanka Demokratske stranke, ki je napovedan za 8. februar, in ne bo vstopila v krožke ali kandidirala svojih članov in somišljenikov na volitvah, ki so predvidene za to priložnost in na katerih ne bo sodelovala. / Peter Močnik

Na zadnji januarski seji občinskega sveta v Trstu so predstavili občinski proračun

V tržaškem občinskem svetu je bil na zadnji januarski redni seji predstavljen občinski proračun za letošnje leto. Po diskusijah po posameznih komisijah in tudi v rajonskih svetih bo moral biti odobren v prvi polovici februarja.

Občinski proračun 2008 znaša nekaj več kot 615 milijonov evrov, za stroške tekočega delovanja pa bo potrebnih več kot 270 tisoč evrov. Davčni prihodek bo znašal 109 milijonov, od katerih odpade za davek na nepremičnine približno 45 milijonov, nekaj več kot 35 milijonov pa bo občina iztržila za odvažanje smeti. Tržaškim prebivalcem se obeta znižanje davka na nepremičnine za četrtinko (znašal bo 4,25 promila), pri tem pa moramo dodati tudi olajšave, ki jih prinaša vsedržavni finančni zakon. Drugi občinski davki tako za odvoz smeti kot dodatni občinski davek na dohodke bodo ostali nespremenjeni. Občina Trst bo s prenosi prejela od države in dežele nekaj več kot 114 milijonov evrov, predvideva pa tudi znatno povišanje prihodka od glob in drugih prekrškov prometnega zakonika (5 milijonov).

V letošnjem letu bo uprava namenila za javna dela približno 100 milijonov evrov, za druge investicije 2,7 milijona, medtem ko bo za javna dela v triletju 2008-2010 porabila skoraj 275 milijonov evrov. Po prvem in hitrem pregledu napovedanih javnih del pa je treba žal omeniti, da za letošnje leto ni predvidena nobena obnova, ne delna ne v celoti, poslopja slovenskih šol, za kar se bo svetnik Igor Švab skupno s kolegoma Ukmarjem in Furlaničem trudil pridobiti s predstavljenimi popravki.

Treba je nadalje omeniti, da za večino del bo morala občina poskrbeti ali z najetjem bančnih posojil ali pa se obrniti na prispevke dežele. Upa se, da bo tržaška občina le dokončala priključek nove greznice na Općinah na glavno grezničnо omrežje.

SDZPI Nov informator za mlade

Podrobno o dejavnostih v obmejnem pasu

Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje je v ponedeljek, 28. januarja, predstavil v Narodnem domu nov čezmejni informator za mlade www. adinformandum. eu. Pred časom je SDZPI na podlagi Interreg načrta Mejni dogodki že razvil podobno zamisel, ki je obrodila tiskano dvojezično brošuro: slednja je lani izhajala enkrat mesečno. Kot je poudaril ravnatelj SDZPI Branko Jazbec, se je Zadružna kraška banka z Občin odločila, da bo drugi del načrta podprla tudi po zaključku lanskega.

Foto IG

Nova spletna stran, ki jo je na tiskovni konferenci podrobneje predstavil koordinator načrta Mejni dogodki Devan Jagodic, bo posredovala pregled najzanimivejših dogodkov slovensko-italijanskega obmejnega pasu. "Zamišljena je kot napovednik prireditev mladinskega interesa – koncertov, festivalov, razstav, gledaliških predstav, filmskih sporedov, seminarjev, predavanj, športnih in drugovrstnih prireditev -, ki potekajo na območju Furlanije Julijske krajine, Slovenije ter širše okolice. Zamisel o čezmejnem spletnem informatorju temelji na prepričanju, da se na italijansko-slovenskem obmejnem pasu dogaja marsikaj; napoved tega dogajanja pa ni bila doslej dostopna v urejeni in pregledni obliki ne v slovenščini ne italijanščini, kaj šele v obeh jezikih. Skladno s cilji projekta želi tudi ta pobuda z napovedovanjem dogodkov in prireditev spodbuditi medsebojno spoznavanje in povezovanje". Spletna stran je na prvi pogled zelo pregledna: mladi, ki se na internet že itak spoznajo, bodo na informatorju dobili vse potrebne informacije o dogodku (naslov, kraj dogajanja ter kratek opis vsebine, ki jo bo možno tudi poglobiti z 'enim samim klikom').

Uporabnikom bo dana tudi možnost, da sami predlagajo prireditev oz. da promovirajo dogodek, ki ga prirejajo. "V posebni sekciji Predlagaj dogodek bo na razpolago obrazec, v katerega bodo lahko zapisovali vse potrebne informacije in jih direktno posredovali administratorju, ki bo poskrbel za prevod in objavo", je dejal Jagodic.

Ob osrednji funkciji – dnevni napovedi dogodkov – bo spletna stran vsebovala še druge koristne povezave na preko 200 portalov mladinskega interesa. Gre za "čezmejno" bazo podatkov, ki je bila pripravljena v okviru dveletnega sodelovanja med Slovenskim deželnim zavodom za poklicno izobraževanje in Mladinskim centrov Podlaga iz Sežane v projektu Mejni dogodki. Podatkovna baza bo posredovala podroben seznam javnih in zasebnih storitev za mlade na območju Furlanije Julijske krajine in Slovenije. Jagodic je nato poglobil še vsebino načrta Mejni dogodki, predstavil je fotografski natečaj Mladi brez meja in še izobraževalne delavnice na temo Motivacija za participacijo v društvih in organizacijah. Vsi ti projekti so podrobneje obravnavani ravno na spletni strani.

Podpredsednik ZKB se je ob koncu tiskovnega srečanja zahvalil prirediteljem za nadvse hvalevredno pobudo. "Naš doprinos sodi v širšo podporo zamejskega družbenega tkiva: ZKB vrača teritoriju delež svojega zaslužka", je dejal Kovačič in najavil, da bo 24. februarja ZKB predstavila socialno bilanco.

IG

Postni izziv

Pomagajmo potrebnim v stiskah!

Vsak dan smo priče, kako se veča razkorak med ljudmi, ki se pehajo za vedno udobnejši standard življenja, in tistimi, ki nimajo najosnovnejšega za preživetje. Ni mogoče, da bi ostali brezčutni ob televizijskih poročilih skrajne bede toliko množic ljudi. Kako naj ostanemo zaprti v krogu svoje samozadostnosti, če pa se naš bližnji ne more izvleči iz krize, ki ga poriva na rob življenja?

Postni čas nam nudi možnosti, da se ozremo z ljubečim srcem na preizkušene brate in sestre in se vključimo v akcije, ki jih naša krajevna Cerkev želi uresničiti s sodelovanjem vseh vernikov.

Slovenski verniki imamo tudi svoje misijonarje in misijonarke, ki jih redno podpiramo pri njihovem človekoljubnem razdajanju. Spomnimo se jih tudi v tem svetem postnem času. Saj vemo, da je to čas molitve, posta in miloščine.

Tržaški misijonski center, ki podpira zlasti misijone v Keniji, ima v načrtu več dobrodelnih načrtov, ki jih želi uresničiti skupaj z drugimi prostovoljci (ACCRI) v prid revnim in to z ustanavljanjem in širjenjem novih šol, sprejemanjem sirot, ki so prepuščene lakoti, cesti in obolenju za AIDS.

Od 26. novembra do 4. decembra 2007 je obiskal škofijski misijon v Iriamuraju naš škof Evgen Ravignani. Srečal se je s preprostim, ubogim ljudstvom, ki z odprtim srcem sprejema misijonarje in njihovo vsestransko pomoč. Prisostvoval je sklepu šolskega leta osnovne šole Primary Shool v Rutumbe, ki jo podpira tržaška škofija. 29. novembra je blagoslovil temeljni kamen za novo cerkev v Ndoturi in 2. decembra je podelil zakrament svete birme, skupaj z domačim škofom v Embu, 198 vernikom.

Poslanstvo vsakega misijonarja predvsem vključuje Gospodovo naročilo: "Pojdite po vsem svetu in učite vse narode... ", "Lačen sem bil in ste mi dali jesti... " Radi prisluhnimo Božji besedi, ki ima tudi za nas bogato sporočilo!

Ne smemo prezreti dejstva, da se v današnji visoko civilizirani družbi odpirajo na široko vrata misijonom. Radi odprimo oči, ušesa in srce za potrebe bližnjega! Koliko je ljudi, ki imajo vsega v izobilju, a so notranje prazni, nezadovoljni, se čutijo osamljeni in ne vedo, zakaj živijo. Pogosto se jih loteva obup. Prav ti so potrebni naše pozornosti, dobrohotnega pogleda, prijaznega nasmeha in tople besede. V naši bližini naj doživijo, da jih ima Bog neskončno rad. Le On jim lahko prinese notranji mir in veselje. S pozornostjo, molitvijo, trpljenjem in dobrimi deli podpirajmo še zlasti mlade, da bi se odločali za krščanske vrednote in se odločno upirali vabam potrošništva.

S 1. strani

"Zakonski okvir..."

Obljubil nam je, da bo storil to, kar je v njegovih močeh in pristojnosti, hkrati se je obvezal, da bo osebno jamčil spoštovanje pravic zaščitnega zakona". Prav tako je bil Štoka zadovoljen s sestankom, ki sta ga predsednika krovnih organizacij imela z novim predsednikom slovenske države Danilom Türkom. "Predsednik Türk je zelo delaven in aktiven državnik: Slovenijo je postavil na nov nivo. Obenem zelo dobro pozna naše probleme in zato je tudi prosil, da se skupno lotimo reševanja vprašanj na konkreten način".

Štoka je že na začetku svojega posega izrazil zaskrbljenost, da ne bi tudi Slovenci v Italiji sledili koroški logiki, ki je obrodila nastanek še ene krovne organizacije. Prav zato je treba speljati primerno strategijo, da bi se postavili proti težnjam nekaterih, ki s svojimi neupravičenimi zahtevami želijo onemogočiti dialog med SSO in SKGZ ter deželo FJK. Spor z Borisem Gombačem in Marijo Ferletič je namreč privedel do okrnjenega delovanja deželne komisije za Slovence. "V kratkem bo imenovana nova komisija, ki bo opravljala svojo dolžnost samo do volitev".

Prihodnjo vizijo SSO pa je predsednik Štoka strnil v vrsto ključnih tematik: podkrepiti je treba stalno povezavo med članicami in izvršnim odborom ter med članicami in teritorijem, pri čemer ne gre prezreti gospodarskih vprašanj in pomanjkanja generacijske zamenjave, ki jo je čutiti zlasti na Tržaškem. Štoka je tudi dejal, da je glede imenovanja novega tržaškega škofa izročil sekretariatu kard. Rodeta spomenico Slovenske duhovske zveze, v kateri so strnjena pričakovanja naše manjšinske skupnosti. Štoka je ob sklepu svojega posega poudaril potrebo po ustanovitvi Kulturnega centra v Špetru: "To bi bila pomembna struktura za Benečijo, še posebno za mlade generacije. Isto velja za Placuto v Gorici, ki je ne gre opustiti". Predsednik SSO je tudi dejal, da je sodelovanje z Uradom za Slovence v Zamejstvu in po svetu dobro, nadaljevati je treba tudi na poti evro-načrtovanja: "Denar iz Evrope ne sme iti samo mimo nas".

Med razpravo se je iz občinstva oglasil Damjan Paulin, ki je očital premajhno vlogo članic v SSO in poudaril zato potrebo po spremembi statuta. Predsednik Zadruge Goriška Mohorjeva se je navezal na začetni del Štokovega posega in opazil, da pravi problem v zvezi z zakonodajo je ravno v njenem izvajanju. "V Sloveniji so ustanovili Svet za Slovence, vendar blagodejnih učinkov pri nas doslej ni bilo opaziti. Res je, da se je zaščitni zakon končno premaknil z mrtve točke in odobrili so seznam 32 občin. Pri tem pa so nastale težave, saj nimamo še dekreta predsednika dežele Illyja in volitve bodo takoj na vrsti", je dejal Paulin in k temu dodal tudi vprašanje glede predloga za lokalne avtonomije: "Preprečiti je treba zmanjšanje pristojnosti rajonskih svetov in manjših občin. " Štoka je v svoji repliki dejal, da je glede določenih vprašanj močno čutiti odsotnost deželnega svetnika SSk. "Šele danes, ko imamo končno na razpolago ustrezna zakonodajna načela, se začenja naš križev pot. To smo opazili, ko sta bili iz seznama občin, v katerih bo veljala vidna dvojezičnost, izvzeti Svetogorska četrt v Gorici in Katinara pri Trstu. To so izključno politični problemi: SKGZ in SSO nista politični organizaciji, prizadevali pa si bosta vendar za pravšnjo razrešitev teh vozlov".

Foto IG

Tajnik Kmečke zveze Edi Bukavec in predsednik KZ Alojz Debelis sta poglobila vprašanje, o katerem je predsednik Štoka razmišljal že med svojim nagovorom. Bukavec pa je prisotne pozval k sodelovanju na odmevnem posvetu o teritoriju. Aleksander Furlan pa je dejal, da bi bilo pravično, ko bi ob Lojzetu Bratužu odlikovali tudi bazoviške junake; poleg tega je predsednika SSO vprašal pojasnila glede enkrattedenskega celostranskega poročila o delovanju SSO v Primorskem dnevniku. Predsednik ZSŠDI Jurij Kufrsin pa je pozval, naj se zamejci poslužimo sedanjih zakonskih določil, predvsem kar se tiče dvojezičnih dokumentov. Bernard Špacapan je pozval na pripravo strokovne študije, ki bi pokazala, kako se je družbeno tkivo na obmejnem pasu v zadnjem času spremenilo, Riccardo Ruttar pa je prisotnim nakazal zaskrbljujoč položaj, v katerem so Nadiške doline: "Stvari gredo na slabše. Danes je večina prebivalstva v Špetru in v Čedadu. V bolj goratem področju je situacija zelo huda. Kako torej ponovno privabiti naše ljudi v naše kraje, kakšno kulturno-turistično delovanje lahko ponudimo, če so čezmejne cestne povezave slabe ali jih sploh ni? "

Štoka pa je v repliki dejal: "SSO ne pozablja na bazoviške žrtve. Problem je razveljavitev razsodbe posebnega sodišča. Ravno tako se SSO bori za položaj openskega strelišča. Glede posebne strani v Primorskem dnevniku bo stvar v kratkem stekla". Štoka je Bukavcu zagotovil podporo SSO pri pripravi načrtovanega posveta.

Blagajnik SSO Ivo Cotič je nato prebral blagajniško poročilo za leto 2007, ki je bilo soglasno odobreno. Odobren je bil tudi proračun za leto 2008. Dodati gre, da je SSO sprejel med svoje člane tudi društvo Kons in Sklad Libero in Zora Polojaz.

SLOVENSKA PROSVETA Občni zbor

Vedno bogata in razvejena kulturna dejavnost

Lani je dežela FJK izglasovala nov zakon za slovensko manjšino, v kratkem pa bo ponovno delovala posebna komisija za kulturna vprašanja, od katere je odvisen znaten delež dejavnosti zamejskega kulturnega življenja. "Letos bo zato deželni seznam vseboval samo kulturna in športna društva, ki so bila doslej že deležna finančne podpore, nova društva pa bodo vključena v seznam prihodnje leto. Smo namreč v prehodnem obdobju: dobro vemo, da se deželna denarna podpora ni povišala, kljub temu da je prošenj vedno več. Dodati pa gre, da so nam v Rimu iz državnega proračuna odmerili nekoliko večjo vsoto kot doslej, obenem pa lahko računamo na podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, kjer bo prva tranša prispevkov prispela zgodaj spomladi."

Tako je uvodoma dejal predsednik Slovenske prosvete Marij Maver na občnem zboru kulturne organizacije, ki je bila v Peterlinovi dvorani v torek, 29. januarja. Maver je v svojem nagovoru poudaril pomen dejavnosti društev Slovenske prosvete, "ki delujejo tako na terenu kot v tej hiši na Donizettijevi. Koordiniranje raznolikega delovanja zahteva veliko truda, breme vsega pa sloni pretežno na ramenih požrtvovalnih oseb, ki svojo funkcijo opravljajo zastonjsko." Raznolika paleta dejavnosti včlanjenih društev sega na gledališko in literarno ter pevsko področje. "Posebno skrb namenjamo vzgoji mlajših kadrov, hkrati so naše dejavnosti in ponudbe namenjene tudi širšemu krogu zamejskega občinstva." Slovenska prosveta ustvarja v zamejstvu kulturno okolje, pri katerem so soudeleženi predstavniki starejše, srednje in mlajše generacije.

Breda Susič je predstavila dejavnost mladinskega društva MOSP (Mladi v odkrivanju skupnih poti) in Slovenskega kulturnega kluba. Ladi Vodopivec je obnovil splošno in lansko dejavnost Slovenskega kulturnega društva Barkovlje. Dorica Žagar je ostalim članom posredovala prizadevanje društva Rojanski Marijin dom, da bi na tem koncu mesta ohranil slovensko besedo in kulturo, hkrati pa je pohvalila sopevce CPZ Rojan, ki trikrat mesečno spremljajo nedeljsko božjo službo. Marijan Jevnikar je spregovoril o Radijskem odru, Lučka Susič pa o abonmajski sezoni Vrtiljaka in društvu Finžgarjev dom. Težave v zvezi z boljunskim Mladinskim domom, ki ga člani v bistvu ne morejo koristiti, je izrekel Silvester Metlika, Mladinski krožek Dolina pa je predstavila Nicole Plettersech. Sergij Pahor je v 'domači dvorani' spregovoril o nizu večerov Društva slovenskih izobražencev in o Dragi, Ivo Jevnikar pa je nanizal dejavnosti knjižnice Dušana Černeta, hkrati pa je napovedal, da bo ponovno zaživela podelitev Nagrade Dušana Černeta, "ki je v preteklosti nagradila Slovenca ali slovensko organizacijo kot priznanje za zasluge v boju za ideje, za katere se je boril Dušan Černe: slovenstvo, demokracija in krščanstvo." Vesna Danieli je prebrala poročili, ki jih je Katja Pasarit napisala o svetoivanskem društvu Marij Kogoj in o MePZ Jacobus Gallus. Sklepni del posegov je bil prepuščen Mariju Maverju, ki je predstavil dejavnosti založbe Mladike in istoimensko revijo.

Foto IG

Letos je Slovenska prosveta prevzela nase organizacijo osrednje Prešernove proslave, "ki bo posvečena 130-letnici rojstva Otona Župančiča", je pojasnila koordinatorka načrta Lučka Susič, ki je izpostavila ključno vlogo, ki jo bodo pri postavitvi imeli mladi recitatorji Slovenskega kulturnega kluba in plesalci skupine, ki jo vodi Raffaella Petronio. Pri predstavi, za katero je glasbeno kuliso prispeval Iztok Cergol, Aleks Purič pa video posnetek, bodo med drugim sodelovali še člani Radijskega odra, Pevskega zbora Mačkolje; Gregor Toron pa bo glavni režiser proslave, na kateri bo med drugim prikazan del prvega slovenskega zvočnega filma O Vrba, kjer je s svojim glasom prisoten sam pesnik Dume: ta pesnitev je hkrati idejno izhodišče letošnje Prešernove proslave. Tržaška postavitev bo dne 15. februarja v Kulturnem domu, goriška pa bo 17. februarja v KC Lojze Bratuž.

V svojem posegu je predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka ocenil, da je "s tega občnega zbora izšla pozitivna slika našega kulturnega življenja in delovanja Slovenske prosvete," kljub temu da so edine hujše težave izhajale iz poročila Silvestra Metlike. "To vprašanje bomo morali čim prej rešiti, saj vemo, da je ta problem posredno vezan na pomanjkanje generacijske zamenjave naših slovenskih dušnih pastirjev."

Ob koncu občnega zbora so prisotni odobrili obračun lanskega leta in proračun za leto 2008. V izvršni odbor so bili potrjeni dosedanji člani, ki bodo zadolženi tudi za to, da v svojo sredo pritegnejo dva mlajša člana.

Igor Gregori

DSI Peterlinova dvorana

Gastronomija kot promocija države

Tudi gastronomija in kulinarika sta lahko odlična pripomočka za promocijo nekega okolja, naroda in države. O tem je prepričan etnolog Janez Bogataj, ki je bil prejšnji teden gost Društva slovenskih izobražencev in je pri založbi National Geographic izdal knjižno uspešnico Okusiti Slovenijo; doživela je tak uspeh, da je že v ponatisu. V Peterlinovo dvorano sta ga spremljala tudi Andrej Kopitar, producent devedeja Okusiti Slovenijo, predvsem pa ogromna pehtranova potica, ena od značilnosti dolenjske kuhinje, ki so jo posebej za to priložnost spekli v gostilni Pri Kuklju v Velikih Laščah. Občinstvo si je tako lahko ogledalo nekaj video posnetkov (film je zgrajen kot kulinarično popotovanje po Sloveniji, obogaten pa je tudi z nekaterimi kuhinjskimi recepti), okusilo dolenjsko dobroto, predvsem pa spoznalo vsebino Bogatajeve knjige. Slednja je nastala v sklopu velikega projekta, za katerega je dala pobudo Slovenska turistična organizacija, ki deluje v okviru Ministrstva za gospodarske dejavnosti; njegov cilj je bila strokovna študija Strategija gastronomije Slovenije. Med raznimi sodelujočimi strokovnjaki je bil Bogataj zadolžen za določitev slovenskih gastronomskih regij, tistih območij, na katerih se ljudje prehranjujejo na podoben, a karakterističen način. "Določil sem jih štiriindvajset, kar je res veliko, in dokumentiral sto sedemdeset tipičnih jedi". Na Dolenjskem je na primer izpostavil fižolove štruklje, raco z mlinci in rdečim zeljem, po Bogatajevem mnenju pa je ravno Primorska najbolj zanimivo gastronomsko slovensko območje, saj se Slovenija tu stika z Mediteranom. Po mnenju avtorja uspešnice Okusiti Slovenijo se v Sloveniji ni še uveljavila zavest o ovrednotenju tipičnih jedi. Zato so tovrstne knjige dobrodošle, saj lahko pripomorejo "k ponovnemu samopoznavanju". Tudi zato bo prihodnja Bogatajeva kulinarična knjiga vključevala tudi tiste sosednje regije, v katerih živi slovensko prebivalstvo, ali "enogastronomske regije slovenskega kulturnega prostora".

Dobrodelni koncert na Občinah

Božič v srcu

"Pesem nas zbližuje in nagovarja toliko bolj, ko jo zapojejo otroci. S srčno božično pesmijo so se približali tistim, ki potrebujejo pomoč. " Tako je openski župnik Franc Pohajač sklenil srečanje otroških zborov, ki je bilo namenjeno društvu Azzurra za družine otrok z redkimi boleznimi, in je ob uspehu pobude izrazil tudi spodbudno željo in predlog: "V cerkvah naj bi vsak koncert imel dobrodelni namen." Bližina in solidarnost predstavljata gotovo dodatno vrednost, ko so take priložnosti prisrčno in iskreno doživete, kot je bil posrečen večer v openski cerkvi. Duša pobude je bil openski zborovodja, pianist, organist in skladatelj Carlo Tommasi, vodja vokalnoinstrumentalne, narodnostno mešane mladinske skupine Katizbor/Catticoro. Maloštevilna, a zelo samozavestna in dobro pripravljena skupina predstavlja edinstven primer v krajevni otroški zborovski stvarnosti, kjer se najstniki težko lotevajo tako zahtevne in raznolike literature in so pripravljeni nastopati kot skupina solistov, v kateri vsak posameznik nosi veliko odgovornost in mora zato imeti za seboj dovolj solidno tehnično osnovo. Ubran sekstet pevk dobi primerno podporo ob stalnem sodelovanju prav tako mladih instrumentalistov na harfo, flavto, klarinet, tolkala in klaviaturo.

Tommasi in njegova sestra, nadarjena mlada sopranistka in večstranska instrumentalistka Teodora, sta imela bistveno vlogo pri oblikovanju celotnega koncertnega programa, saj sta spremljala petje svoje skupine in ostalih dveh zborov na programu ter sta obogatila koncert tudi s praizvedbo skladbe Magnificat za sopran in klavir, ki jo je Carlo Tommasi napisal prav za to priložnost.

Foto Kroma

Izbira nastopajočih je ponudila številnemu občinstvu zelo hvaležno sliko tržaške otroške zborovske stvarnosti, ki je bila v veselje in ponos tudi prisotnim predstavnikom pristojnih organizacij, Zveze cerkvenih pevskih zborov in pokrajinske sekcije zborovskega združenja USCI.

Sestra Karmen Koren je potrdila ugled svojega številnega otroškega zbora Kraški cvet, ki se je izkazal z raznolikim programom iz slovenske in evropske literature. Prepričljiv je bil tudi nastop otroškega zbora Slomšek, s katerim je zborovodkinja Zdenka Križmančič pripravila spored božičnih pesmi slovenskih avtorjev, ki se je zaključil v blues tonu. Naslov koncerta je bil namreč Božič v srcu, saj je Božič tudi ob koncu meseca januarja simbol nesebičnega, srčnega zbliževanja ljudi. Predsednik društva Azzurra Alfredo Sidari se je zahvalil vsem otrokom, ki so se na tem večeru trudili za skupni, dobrodelni načrt in s tem razveselili družine.

PAL

Obvestilo

Potovanje v Uzbekistan. Naprošamo vse, ki bi se želeli prijaviti za potovanje z Novim glasom v Uzbekistan od 15. do 22. maja 2008, da bi do 15. februarja potrdili svojo prisotnost, da vsaj okvirno vemo za število udeležencev. Za podrobnejše informacije na upravi Novega glasa v Gorici, tel. 0481 533177, in na uredništvu v Trstu, tel. 040 365473, ali e-mail mohorjeva@gmail. com. Program Vam lahko dostavimo tudi po elektronski pošti.

Dar

Ob 32. obletnici smrti Adriana Franca daruje žena Milena Sinigoj 50,00 evrov za misijonarja Ernesta Saksido.

Strankarsko transverzalen forum

Koordinacija slovenskih javnih upraviteljev

V minulih dneh je postalo jasno in dokončno, da vsaj do konca sedanje mandatne dobe deželne uprave ne bo prišlo do ponovne ustanovitve Kraške gorske skupnosti. Ukinitev KGS leta 2002 je bila izključno politična izbira takratne desničarske uprave, da bi s tem dejanjem odvzela kraškim občinam in njihovim upraviteljem pomemben instrument za upravljanje teritorija. Izgubi KGS je sledila določitev zaščitenih območij SIC-ZPS, ki je najprej lastnikom zemljišč, nato pa kmetijskim in ostalim podjetnikom ter posredno javnim upraviteljem zadala nov udarec: prišlo je do dejanske omejitve vsakršnih gospodarskih razvojnih možnosti na večjem delu kraškega območja, ki ga spričo razvrednotenja tržne vrednosti prizadetih parcel analitiki enačijo z dejansko razlastitvijo brez protivrednosti. Oba primera sta močno prizadela slovensko narodno skupnost, ki je tako lastnik večjega dela nepremičninskega fonda kot tudi nositeljica glavnine gospodarskih pobud na teritoriju. Glede tega je omembe vreden 21. člen zaščitnega zakona, ki govori o zaščiti družbenih, gospodarskih in okoljevarstvenih interesov naše skupnosti.

Zaščitni zakon 38/01 je na celotnem območju evidentiranih 32 občin v FJK odprl nove možnosti za uveljavitev in razvoj slovenskega jezika in kulture. Na Tržaškem je zaobjetih vseh šest občin. Nove priložnosti za promocijo naše vidne prisotnosti pomenijo pomemben izziv tudi za vse izvoljene Slovence v vseh javnoupravnih telesih, od rajonskih svetov pa vse do občinskih skupščin, uprav, Pokrajine in same Dežele. V pripravi je, s pospešenim postopkom, nov deželni zakon, ki bo urejal oz. reformiral delovanje krajevnih uprav v FJK. Tudi Slovencem in upravam, v katerih smo prisotni marsikje s pomembnimi odgovornostmi, ni vseeno, kaj bo ta zakon predvideval. Naštel sem le nekaj področij, ki predstavljajo kar nekaj tehtnih razlogov, da se slovenski izvoljeni predstavniki - ne glede na strankarsko pripadnost - na vseh ravneh javnih uprav med sabo bolj povežemo in, kjer je mogoče, koordinirano nastopamo. Podobno željo in potrebo sem močno občutil v številnih pogovorih z izvoljenimi v raznih javnih ustanovah. Večkrat je občutiti potrebo tudi po osnovni izmenjavi informacij, mnenj, izkušenj, napotkov, zato da je naša vloga v javnih upravah čim bolj dosledna, učinkovita in uspešna, da smo koristni družbi in zadovoljni s svojim delom. Nemalokrat čutimo potrebo tudi po dodatnem samoizobraževanju, ki bi ga s skupnimi močmi lahko uresničili v obliki posvetov, seminarjev ali že samih predavanj. Dragoceno vlogo lahko pri tem odigravajo številni izkušeni uradniki in funkcionarji v vseh naših upravah, ki so verjetno premalo soudeleženi pri našem delu. Ne pozabimo tudi na dragoceno izkušnjo nekdanjih javnih upraviteljev.

Spričo povedanega in s podporo številnih kolegov dajem pobudo za ustanovitev KOORDINACIJSKEGA ODBORA SLOVENSKIH JAVNIH UPRAVITELJEV, ki naj se predstavi kot strankarsko transverzalen forum združevanja, diskusije in izobraževanja izvoljenih predstavnikov, ki se prepoznavajo v širokem loku politične leve sredine. V drugi polovici februarja bo prišlo do prvega javnega srečanja, na katerem bomo lahko skupaj definirali smeri delovanja in oblike organiziranja.

Igor Gabrovec
Devinsko-nabrežinski občinski svetnik

Pismo tajnika SSk Petra Močnika

Pokrajinski tajnik SSk Peter Močnik je pisal državnemu uradu Agencije za prihodke v odgovor na njihovo pismo od februarja lani, ko so pravobranilki Dežele FJK zanikali možnost, da bi izdajali zdravstvene izkaznice v dvojezični obliki in s pravilno napisanimi slovenskimi imeni in priimki, ker ni še določeno ozemlje, kjer naj se izvaja zaščita, in ker ni možno tiskati slovenskih črk na osrednjem državnem računalniku.

Peter Močnik je opozoril na dva dogodka iz zadnjih mesecev: na odlok predsednika republike, ki določa občine, ki spadajo pod zaščitni zakon ter na izdajanje elektronskih izkaznic, torej preko državnega informatskega sistema, s strani občin Trst in Gorica. S tem bi moral biti problem rešen in je zato zdaj na potezi Agencija za prihodke oziroma država, ki mora spoštovati lastne zakone.

Pismo je bilo odposlano v vednost tržaškemu prefektu, predsedniku Dežele FJK in deželni pravobranilki.

SLOMAK Srečanja s predsednikom Türkom

O evropski povezanosti med Slovenci

Slovenska manjšinska koordinacija je pozitivno ocenila srečanje, ki ga je imela s predsednikom republike Slovenije dr. Danilom Türkom. Pogovor pri predsedniku je manjšinskim predstavnikom nudil priložnost, da so razgrnili zdajšnje stanje manjšinskih skupnosti v Avstriji, Italiji, na Madžarskem in Hrvaškem ter predsednika Türka opozorili na nekatera pomembnejša vprašanja.

Pomembno je predvsem dejstvo, da je predsednik države s konstruktivnim pristopom pokazal veliko zanimanje za manjšinsko problematiko in voljo, da bi stvarno prispeval k reševanju nekaterih vprašanj, ki so mu jih iznesli predstavniki sedmih krovnih organizacij.

V nadaljevanju seje Slomaka, ki je potekala v Ljubljani, je predsednik Rudi Pavšič seznanil člane z željo predstavnikov slovenskih organizacij iz bivših republik Jugoslavije po skupnem srečanju ter po skupnem razmišljanju in načrtovanju pobud v okviru evropskih projektov. O možnosti nadaljnjega sodelovanja naj bi se pogovorili na srečanju, ki ga bodo pripravili v Zagrebu oziroma v Beogradu. Predstavniki koordinacije naj bi obenem sprožili pobude za informativna srečanja z nekaterimi drugimi predstavniki Slovencev v Evropi. Na takšen način bi se "evropska" povezanost med Slovenci še bolj utrdila in postala izhodišče za nadaljnje skupne pobude.

Predstavniki slovenskih manjšin so ugotovili, da učenci osnovnih in srednjih šol v Sloveniji premalo poznajo delo in življenje zamejskih Slovencev. Šibka informacija (tudi medijska) pa gotovo ne koristi k uresničevanju skupnega jezikovnega prostora, ki se nam danes ponuja z veliko večjimi perspektivami ob dejstvu, da so izginile administrativne meje med osrednjo Slovenijo in državami, kjer zamejci živijo. V tem smislu so na srečanju predlagali delovni sestanek s pristojnimi vladnimi sredinami, da bi v učne načrte za osnovne in srednje šole vključili celovitejšo poznavanje manjšinskih stvarnosti. Priložnost za takšno pobudo je dokaj aktualna ob dejstvu, da šolsko ministrstvo namerava spremeniti učne načrte za zgodovino, državljansko vzgojo in etiko.

Vodstvo manjšinske koordinacije je ugotovilo, da ni bilo še pravega odziva na njegov predlog, da bi v zakonsko besedilo o nastajanju pokrajin vključili predlog po "posebnem statusu" tistih pokrajin, ki mejijo z manjšinami in ki bi prav na podlagi takšnega statusa imeli določeno vlogo povezovalca obmejnega in zato tudi manjšinskega prostora.

Nekateri člani Slomaka so opozorili na problematiko Inštituta za narodnostna vprašanja (INV), ki bi moral biti osrednja raziskovalno-strokovna sredina v kontekstu odnosov med matično državo in manjšinami v povezovanju s podobnimi raziskovalnimi centri v zamejstvu. Občutek je, da je vloga INV postavljena na stranski tir, kar zaskrblja predstavnike manjšin. Zaradi tega bodo zaprosili za srečanje z vodstvom INV, da bi lahko izrazili svoje poglede in se seznanili z načrti inštituta.

Predsednik koordinacije Rudi Pavšič je izpostavil prošnjo Skupnosti koroških Slovencev in Slovenk, ki jo vodi Bernard Sadovnik, po vključitvi v Slovensko manjšinsko koordinacijo, kot 'izraz upoštevanja vseh zastopniških organizacij koroških Slovencev'. O tem se bo vodstvo Slomaka izreklo na naslednjem srečanju, ki bo v Monoštru.

Celovec

Gustav Januš prejel Tischlerjevo nagrado

Narodni svet koroških Slovencev (NSKS) in Krščanska kulturna zveza (KKZ) sta 23. januarja v Celovcu podelila 29. Tischlerjevo nagrado pesniku in slikarju Gustavu Janušu. Nagrajenec se je za najbolj prestižno nagrado med koroškimi Slovenci zahvalil s pesmijo Stric, ki jo je napisal takrat, ko so na Koroškem padale dvojezične table.

Januš so nagrado dodelili, kot piše v utemeljitvi, "za njegove stvaritve na literarnem in likovnem področju, s katerimi je mnogo prispeval k afirmaciji in ugledu slovenske kulturne ustvarjalnosti na Koroškem".

Januš se rodil leta 1939 v Selah. Na umetniškem področju se je uveljavil tako s čopičem kot s peresom: kot pesnik in kot grafični oblikovalec je sooblikoval podobo literarne revije Mladje.

O Januševem delu in osebnosti je na podelitvi nagrade spregovoril literarni kritik in pesnik Fabjan Hafner.

Januševa poezija je zaslovela tudi med nemškimi bralci, in sicer po zaslugi prevedov Petra Handkeja. Prav zaradi nemškega prevoda je prejel mdr. Petrarcovo nagrado, leta 1985 pa je prejel nagrado Prešernovega sklada.

PR

Z leve: Matevž Grilc, Gustav Januš in Janko Zerzer

EL pozdravlja odločitev pri časopisu Novice

Enotna lista pozdravlja konec interimističnega vodenja tednika Novice in čestita dosedanjemu kandidatu na mestu glavnega urednika Silvu Kumru ter njegovemu namestniku Emanuelu Polanšku k izvolitvi. EL od družabnikov, Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) in Zveze slovenskih organizacij (ZSO) pričakuje, da ustvarita razmere, ki bodo Novicam omogočile neodvisno poročanje v smislu objektivnosti in se ne posluževala metod, ki onemogočajo sodoben objektiven pristop in kakovosten razvoj ter tako škodujejo ugledu časopisa. "Novice imajo jasno začrtan vsebinski profil, zaradi tega ni treba, da si družabnika lastita pravico, da lahko komentirata dogajanje med koroškimi Slovenci. " Uredniški posadki Novic EL želi veliko vneme in kreativnosti pri oblikovanju sodobnega in privlačnega tednika vseh koroških Slovencev.

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Spoštovanje različnosti?

Verjetno ena najbolj uporabljenih besed v našem zamejstvu: drugačnost, različnost. Kako lepo bi bilo, če bi svet in... bla bla bla... spoštoval to različnost in kakšno lepo sožitje in... bla bla bla... bi lahko imeli, če bi se človek približal človeku, spoštoval in se zanimal za njegov jezik in kulturo in tako naprej. Vse res, kajpada. Pa vseeno se mi večkrat, ob različnih priložnostih, odpirajo vprašanja, ki se na vso to željo po spoštovanju različnih mnenj, jezikov, kulturnih izročil in navad navezujejo, ostajajo pa brez odgovora, če odgovor nanje ni že negativen. Poglejmo vase, v to našo zamejsko skupnost: koliko prostora je za različno mnenje, za spoštljivo in konstruktivno kritiko, za inovacijo in vnos novih prijemov? Obstajajo osebe, ki celo življenje občutijo tisti agregacijski nagon, ki jih sili, da živijo in razmišljajo "skupinsko", odstop od skupine bi jim pomenil nesprejemljivo smrt, nekaj, česar bi si človek ne smel nikoli dovoliti, osebno svobodo doživljajo le v sozvočju z mnenji in pogledi na svet oseb, s katerimi se družijo. Če do tega ne pride, potem je z njimi gotovo kaj narobe.

In potem so tu drugačne osebe, ki iščejo ravno nasprotno. Mrazijo skupinskost oz. jo sprejemajo le do tiste mere, ko dovoli svobodo mnenja in omogoča tudi eventualen odstop od vodilne skupinske linije.

V tej družbi je mogoče v večji meri kot kdajkoli prej občutiti težavo integracije ene in druge sile: težnje po homogenizaciji in težnje po svojskosti individuuma. Že sama beseda "individualizacija" nosi nedvomno negativen prizvok, takoj nam prikliče pred oči nešteto puščic, ki lete vsaka v svojo smer in jim oko nikakor ne more slediti. In vendar bi na svojskost individuuma lahko gledali na drugačen način. Neki sodobni filozof je v medijih sedanjo dobo označil za dobo "uveljavljanja človeškega jaza", dobo, ko se posameznik oddaljuje od ukalupljanj in teženj po homogenizaciji, marveč išče neko lastno pot, mogoče tudi zelo različno od poti vrstnikov ali od tiste, ki je bila lastna prejšnji generaciji.

In ravno tu se mi zastavi že uvodoma načeto vprašanje: koliko smo sami sploh sposobni sprejemati in spoštovati to, kar z donečimi parolami želimo od drugih: kdaj z zanimanjem prisluhnemo tudi mnenju, s katerim se mogoče ne strinjamo? Kdaj se zavedamo, da nas lahko tudi drugačno mnenje v nečem obogati, če že drugega ne, pa v urjenju lastne mere tolerance in spoštljivega debatiranja? Kolikokrat občutimo okrog nas ozkoglednost tistega "tako se je vedno delalo/razmišljalo/odločalo"? In? Tudi, če se je mogoče "vedno tako delalo/razmišljalo/odločalo", to ne pomeni, da bi drugačno posameznikovo mnenje ali doprinos ne mogel predstavljati delčka neke nove vrednosti.

SNG NOVA GORICA Po 13 letih še zmeraj na odru

Nezmanjšani zagonetni žar Plešaste pevke

Po približno triletnem premoru se je v petek, 1. februarja, vrnila na novogoriške odrske deske legendarna predstava, Plešasta pevka Eugena Ionesca, enega od najpomembnejših predstavnikov gledališča absurda, v izredno domiselni, do najmanjšega detajla izdelani režijski postavitvi Vita Tauferja, enega izmed najbolj vnetih raziskovalcev novih pristopov do interpretacije dramskih tekstov in možnih uprizoritvenih razlag. Premierno je predstava v izbrušenem prevodu Srečka Fišerja, dramaturški obdelavi Marinke Poštrak, asketski scenografiji Aljoše Kolenca, z nekaj stolicami in ogromnim nihalom, dognani kostumografski in maskerski obdelavi Alana Hranitelja ter premišljeni lučni osvetlitvi Sama Oblokarja zasijala z vso svojo groteskno absurdnostjo v daljnem 20. aprilu 1995 v spremstvu igre Delirij v dvoje, a se je kaj kmalu otresla tega dueta in se kot samostojna predstava pojavljala na slovenskih in tujih odrih, na neštetih svetovnih festivalih in vsakič doživela izjemen uspeh pri gledalcih in kritikih. Na svojem uspešnem popotovanju je sodelovala tudi na festivalih v Pragi, Novem Yičinu in Brnu (Češka), na Reki, Zagrebu in Puli (Hrvaška), Bautzenu (Nemčija), na Heraklejskih večerih na Ohridu in v Bitoli (Makedonija), na 4. Mednarodnem gledališkem festivalu Porto Alegre em Cena v Porto Alegru (Argentina), mednarodnem gledališkem festivalu PRIMER v Buenos Airesu in festivalu Muestra Internacional de Teatro v Cordobi (Argentina), v Tuzli, na festivalu Sarajevska zima v Sarajevu (BIH), Mednarodnem gledališkem festivalu Tatro a Mil v Santiagu (Čile), kjer jo je vodilni čilski časopis El Mercurio razglasil za najboljšo predstavo festivala, v Caracasu (Venezuela), Parizu in Beogradu. Predstava je obiskala tudi zamejske odre v Gorici, kjer so si jo ogledali višješolci v sklopu Goriškega vrtiljaka, Trstu in na Avstrijskem v Rožu. Skratka, to je predstava, ki se je z zlatimi črkami zapisala v kroniko novogoriškega gledališkega hrama, ki je tedaj delovalo še pod imenom Primorsko dramsko gledališče, in je že trinajst let prisotna v njegovem železnem repertoarju. Nekaj sezon je bila sicer napovedana v programski publikaciji gledališča, a do ponovne vrnitve na oder so gledalci morali počakati letošnji februar, ko so se z velikim zadovoljstvom, v sicer ne prav zasedeni dvorani, z dolgotrajnim, bučnim ploskanjem zahvalili igralcem za ponovno, enkratno odrsko doživetje. Nekateri mladi so jo prvič videli in ob njenih absurdnih prizorih, ki kažejo na popolno nezmožnost komunikacije sodobnega človeka, spoznali, kako je Ionesco človekovo duševno in čustveno praznino neizprosno razgalil in strnil v nesmiselne, banalne fraze, ki jih drug mimo drugega govorijo protagonisti, dokler se vse skupaj ne sprevrže v noro obmetavanje z besedami. Grotesknost je Taufer podčrtal tudi s tem, da je ženske vloge dodelil igralcem. Ivo Barišičga. Smith, Iztok Mlakar-ga. Martin in Stane Leban-služkinja Mary so sijajno poosebili svoje like, tudi z izrazitim, nadrobnim študijem mimike, gest, poudarjajočih fino malomeščanskost notranje puhlih gospe in enigmatičnost hišne pomočnice z noro pesniško žilico v sebi. S pikolovsko študijo gestikulacije in moduliranja glasu ter mimičnega izraza so izoblikovali nepozabne dramske osebe tudi Janez Starina-g. Smith, čigar ustvarjalno moč in šarmanten glas "primorski" gledalci zelo pogrešamo, odkar je član Mestnega gledališča ljubljanskega, Radoš Bolčina kot g. Martin in Peter Musevski kot požarov željan poveljnik gasilcev.

Šesterica odličnih interpretov, ki so v teh letih v predstavah različnih žanrov ustvarili nič koliko drugih markantnih likov, se je morala po dolgem času, v katerem so se leta zapisala tudi na obraze igralcev, spet zbrati in preleviti v zelo zahtevne Ionescove like ter ujeti pravi ritem predstave, prežete z dolgimi, prav nič "praznimi" prazninami. Zato je povsem razumljivo, da se mora kompleksno kolesje do potankosti preštudirane predstave, po tej 162. ponovitvi, še bolje uteči, se otresti drobne tančice zaležanosti in ponovno zablesteti s tistim leskom, ki je očaral na tisoče gledalcev doma in v tujini. Neizpodbitne ostajajo namreč besede A. Goloba: "Gre pač za predstavo, o kateri bomo srečneži, ki smo jo videli, pripovedovali vnukom. "

Iva Koršič

Stranke opozicije poglabljajo spore in druga nesoglasja z vlado

Država tudi med predsedovanjem EU ne pozablja na nacionalne interese

Dogodki v preteklih dneh v Sloveniji so skoraj dramatično potrdili, kako prav so imeli tisti, ki so podvomili v pripravljenost in voljo političnih strank, da skupaj prispevajo k uspehu predsedovanja Slovenije EU. Prav nasprotno, stranke opozicije so poglobile spore in druga nesoglasja z vlado, da bi tako oslabile njeno delovanje kot predsedujoče v EU, s čimer naj bi povečali svojo vlogo in prestiž za parlamentarne volitve v jeseni. Časniki, ki so po večini last politične levice ali pa jih ta navdihuje oz. pogojuje, so s komaj prikritim navdušenjem pisali o dokumentu, ki je nastal po sestanku političnega direktorja ministrstva za zunanje zadeve Mitje Drobniča z visokimi predstavniki ameriškega State Departmenta, 24. decembra lani v Washingtonu. Na srečanju so predstavniki ameriškega zunanjega ministrstva ministru Drobniču (ta je medtem odstopil) predstavili, kaj ZDA pričakujejo od Slovenije v obdobju njenega predsedovanja EU. Dokument o tem je bil zaupne narave, pridobila in objavila pa sta ga časnik Dnevnik v Ljubljani in beograjska Politika. V medijih je bilo objavljenih veliko komentarjev o tem, da slovensko zunanje ministrstvo ni sposobno zavarovati tajnosti, ki so pomembne za državo. Nihče pa ni zapisal, da Dnevnik z objavo ni pokazal državnotvornosti ter da je prekršil znana merila o etiki in morali, ki bi morala usmerjati časnikarje oz. javna občila pri njihovem poslanstvu.

Dr. Dimitrij Rupel

Jasen in nedvoumen je bil samo premier Janez Janša, ki je spomnil, da je bil časnik Dnevnik, ki je objavil omenjeni zaupni dokument, tudi tisti, ki je ob osamosvajanju Slovenije pozdravil prihod jugoslovanskih tankov.

V opoziciji tudi nihče ni branil zunanjega ministra dr. Dimitrija Rupla, ki je v Evropskem parlamentu dejal, "da je Hrvaška pretrgala diplomatske odnose s Slovenijo, saj se zunanja ministra obeh držav že več mesecev nista sestala. "Govoril je resnico, saj se je z nekdanjo hrvaško zunanjo ministrico Kolindo Grabar-Kitarović sestal samo enkrat, pa še to srečanje je bilo na kosilu. V Zagrebu so slovenskega ministra razglasili za lažnivca, hrvaški predsednik Stipe Mesič pa je celo izjavil naslednje: "Če nam bo Slovenija z vztrajanjem pri svojih stališčih onemogočila vstop v Evropsko zvezo, bo to za naše prihodnje odnose katastrofalno. Lahko bi rekli, da bo za vedno konec slovensko-hrvaškega prijateljstva. " Kljub temu da je dr. Dimitrij Rupel v Evropskem parlamentu branil interese in politiko evropske povezave in s tem tudi slovenske nacionalne koristi, ga v slovenski opoziciji niso podprli. Še več, Sašo Peče, iz poslanske skupine Slovenska lipa, je celo zahteval, naj predsednik vlade zunanjega ministra odstavi. Zahtevo sta podprla tudi Gregor Golobič, predsednik stranke Zares in Katarina Kresal, predsednica LDS. Presenetljivo pa je dr. Dimitrija Rupla podprl Borut Pahor, predsednik Socialdemokratske stranke. Dejal je, "da Ruplovo delo ocenjuje pozitivno. Naredil je stvari, poteze, ki bi jih v naši stranki naredili drugače, a na splošno lahko rečem, da je dober diplomat. Če bi ga odstavili, bi to še bolj uničilo ugled Slovenije, kot ga je objava dokumenta v časniku Dnevnik".

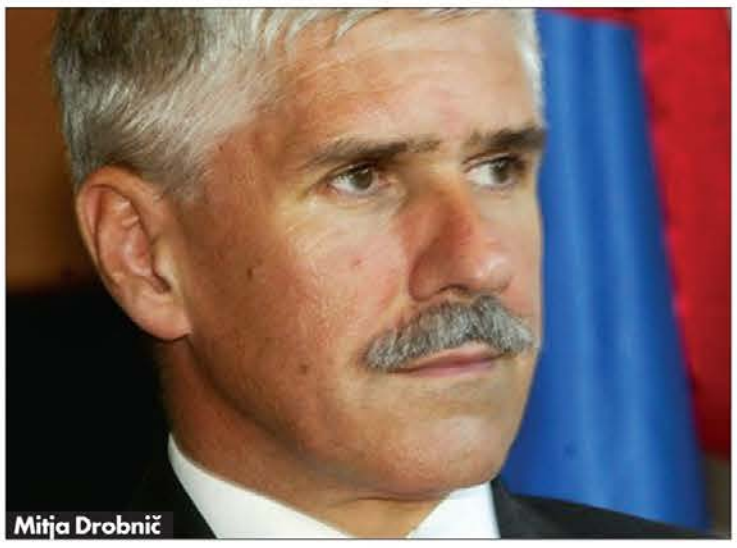
Mitja Drobnič

Napetosti v odnosih med Slovenijo in Hrvaško so se sicer vsaj začasno zmanjšale, potem ko sta se 1. februarja prvič sestala predsednika držav, dr. Danilo Türk in Stipe Mesič. Kaže, da se bosta v kratkem času tudi prvič sešla dr. Dimitrij Rupel in novi hrvaški zunanji minister Gordan Jadranković. V odnosih med državama in tudi v razmerju Hrvaške do EU predstavlja največjo težavo hrvaško vztrajanje, da njihova ribolovno-ekološka cona velja tudi za članice povezave. Slovenski zunanji minister pa je tudi opozoril, "da Slovenija ne more pristati na to, da nekdo riše njene meje. "

V predvolilnem obdobju se dogajajo nekateri premiki med strankami. Slovenski poslanec v Evropskem parlamentu Lojze Peterle je na nekem poslanskem večeru pozval k spremembam v Novi Sloveniji, krščanski in ljudski stranki, "ker da podpora predsedniku stranke dr. Andreju Bajuku vztrajno pada. " Najbolj preseneča sporazum o sodelovanju ta hip najbolj ofenzivnih socialdemokratov z zunajparlamentarno stranko krščanskih socialistov. Sporazum je za Boruta Pahorja koristen zato, ker krščanski socialisti prinašajo v nekdanjo partijo komunistov besedo krščanski, se pravi tisto besedo, ki je bila doslej nezamisljiva z liki "trdih" komunistov, sodelavcev prenovitelja Boruta Pahorja.

Proslavljanje slovenskega kulturnega praznika

V novi številki revije Demokracija je objavljen tudi pogovor z dr. Dragom Štoko, predsednikom Sveta slovenskih organizacij v Italiji. V pogovoru je tudi dejal, "da pogreša opravičilo Italije za krivice, ki jih je fašizem storil Slovencem. " Pričakuje tudi opravičilo Slovenije, saj je bil v času komunizma finančno podprt le del slovenske manjšine v Italiji.

Začele so se slovesnosti ob 8. februarju, slovenskem kulturnem prazniku. Osrednjo proslavo v Novi Gorici bo danes, 7. februarja, priredila Mestna občina. Začela se bo ob 20. uri v Kulturnem domu, slavnostna govornica pa bo prof. Lojzka Bratuž.

Marijan Drobež

Gabrovica pri Komnu

Nova premiera domače gledališke skupine KD Brce

Gledališka skupina KD Brce iz Gabrovice pri Komnu, ki je lani slavila desetletnico nastanka, se po uspešnih gostovanjih doma in v tujini (med drugim tudi pri zdomskih Slovencih v Berlinu) z glasbeno ljudsko komedijo Rada Pregarca in Sergeja Verča Veselica vneto pripravlja na novo gledališko premiero, ki bo v soboto, 9. februarja 2008, ob 19.30 v Kulturnem domu v Komnu, ponovitev pa naslednji dan, v nedeljo, 10. februarja, ob 17. uri, v isti dvorani. Pod režijskim vodstvom Sergeja Verča in ob pomoči igralke Minu Kjuder pripravljajo ljubiteljski igralci iz Gabrovice komedijo v dveh dejanjih mladega italijanskega avtorja Marca Tassare Amour, amore, liebe - Na trnek se lovijo ribe. Komedijo, ki je zaradi vratolomnega ritma, duhovitih komičnih domislic in preobratov ter sočnega dialoga postala prava uspešnica na italijanskih odrih, je prevajalec in prireditelj Sergej Verč povzel po izvirniku z naslovom Un grazioso via vai, jezikovno pa obdelala Minu Kjuder. Osnovna tema komedije je ljubezen, protagonisti pa so tri stevardese mednarodnih letalskih družb, šarmantni delomrznež, ki na tem ljubem svetu zna samo loviti lepe punce, nerodni prijatelj, skrbna tajnica, dekle z interneta, ne prav rosno mlada ljubezenska avanturistka, njen glasni in ljubosumni mož, policaj in klasični stric iz Amerike. Prava komedijska bomba, ki prijetno diši po italijanski commedii dell'arte in francoski pochade in celo farsi.

Sergej Verč

Posrečen tekst je delno povzet po izvirnem besedilu britanskega avtorja Marca Camolettija Boeing, boeing. Po zaslugi pisca Marca Tassare je z znanimi "sestavinami" nastala povsem nova komedija na že preigrano tému, ki so jo v Gabrovici pri Komnu za potrebe tamkajšnje gledališke skupine še dodatno obdelali.

V komediji nastopajo vsi igralci gledališke skupine KD Brce, ki jo sestavljajo Valter Buda, Grozdana Švara, Silvestra Grižnik-Kačič, Bojana Furlan, Mojca Švara Buda, Pavel Trobec, Erna Trobec, Milivoj Colja, Branka Guštin, Edo Škrlj in Milko Švara. Sceno so po osnutku Sergeja Verča izdelali in poslikali Milivoj Colja, Milko Švara in Darko Kačič, kostume pa je po zasnovi Minu Kjuder in Sergeja Verča izdelala Adrijana Šibelja. Šepetalka je Sonja Luin, za ton in razsvetljavo skrbi Darko Kačič.

Kratke

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica / Premiera mladinske predstave

V Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica bodo v četrtek, 7. februarja 2008, ob 17. uri uprizorili tretjo premiero sezone 2007/2008. V sodelovanju z Gimnazijo Nova Gorica (umetniška gimnazija, dramsko-gledališka smer) so pripravili odrsko adaptacijo slavnega romana Cica v metroju (Zazie dans le métro, 1959) Raymonda Queneauja, po katerem je bil že leto po izidu posnet film.

Šaljiva zgodba pripoveduje o najstnici Cici, ki pride iz province prvič v Pariz. Medtem ko se njena mati sreča z ljubimcem, je Cica dva dni v varstvu strica Gabrijela. Njena največja želja, da bi se peljala z metrojem, žal zaradi stavke ne more biti uresničena, druge pariške znamenitosti pa je ne zanimajo kaj prida. Bolj jo mika dognati, ali je njen stric Gabrijel homoseksualec, ali kot ga ona imenuje "hormosesalec". Cica doživlja Pariz skozi kopico situacijskih in "verbalnih" gagov, komičnih in absurdnih situacij, v katere se vpletajo najrazličnejši tipi. Ob njeni nepotešeni radovednosti in provokacijah se pred nami razgrinja paleta odraslih, ki se ob včasih že kar nesramnih vprašanjih najstnice komično razgaljajo v svojih nesmiselnih situacijskih, vedenjskih in jezikovnih tabujih.

Po odličnem prevodu Aleša Bergerja je roman priredil režiser Marjan Bevk, pri oblikovanju predstave so sodelovali še dramaturginja Martina Mrhar, lektor Srečko Fišer, scenografka Mojca Valič, kostumografka Tanja Zorn, avtor glasbe David Klodič, koreograf Gabriel Agravriloae in oblikovalec luči Samo Oblokar.

V naslovni vlogi se bosta v alternaciji predstavili učenki novogoriške Gimnazije Evelin Kranjc / Agata Uršič, Cicinega strička igra Jože Hrovat, ostale vloge pa Dušanka Ristič, Branko Ličen, Nevenka Vrančič, Bine Matoh, Mira Lampe-Vujičić in Teja Glažar ter učenci Rok Andres, Tjaša Jurman, Nina Trebovc, Andreja Benedetič, Špela Pesek in Mitja Kumer / Tomaž Rudež, Kristina Mihelj, Metka Jež, Špela Lazar, Ana Krečič in Primož Jere.

Sežana / Predstavitev knjige Dragi Srečko...

V sodelovanju z Goriško Mohorjevo družbo vabi Kosovelova knjižnica Sežana ob 45-letnici Kosovelove knjižnice in 60-letnici Ljudske knjižnice Sežana na predstavitev knjige neobjavljenih pisem Srečku Kosovelu Dragi Srečko... v sredo, 13. februarja 2008, ob 18. uri, v Kosovelovi knjižnici Sežana. Z urednico in avtorico spremnega eseja, dr. Tatjano ROJC, se bo pogovarjal prof. dr. Janez VREČKO. Sodelovali bodo tudi: Patricija Dodič, ki bo brala pisma, Milena Košuta, sopran, ravnateljica Nadja Mislej-Božič, Edi Race, družinski prijatelj Kosovelovih, Ingrid Tavčar, klavir, Marko Tavčar, predstavnik založbe Goriška Mohorjeva družba.

SSG Trst s Pasolinijevim Svinjakom v Zagrebu in na srečanju IETM v Ljubljani

"Svinjak" Pier Paola Pasolinija je igra o "različnih", ki se ne morejo ne izraziti ne živeti v skorumpiranih družbah. S predstavo Svinjak v prevodu Miklavža Komelja in v režiji hrvaškega režiserja Ivice Buljana je Slovensko stalno gledališče Trst gostovalo v ponedeljek,

4. februarja, v hrvaškem gledališču mladih (ZKM) v Zagrebu. Hrvaško gledališče pa bo v četrtek, 21. februarja, gostovalo v Trstu s predstavo Veliki Gatstby F. Scotta Fitzgeralda.

V vizualno izredno učinkoviti predstavi, ki je z velikim uspehom gostovala tudi na odru ljubljanske Drame, igrajo Primož Forte, Lara Komar, Maja Blagovič, Vladimir Jurc, Janko Petrovec, Nikla Petruška Panizon in Stojan Colja, gosta Robert Waltl in Jose, člani igralske akademije gledališča La Contrada, gledališke šole Studio Art, člani mladinskega zbora Trst in razni gostujoči pevci, ki bodo izvajali v živo izvirno glasbo Mitje Vrhovnika Smrekarja po pesniških besedilih Pier Paola Pasolinija.

Uprizoritev Pasolinijevega teksta Svinjak je bila v teh dneh uvrščena tudi v program plenarnega srečanja združenja IETM (Informal european theatre meeting), ki bo maja meseca potekalo v Ljubljani.

Šircljeva za Mladino

Sedaj se rojevajo t.i. odloženi otroci

Sedaj se začenjajo rojevati tako imenovani odloženi otroci. Med letoma 2005 in 2006 se je najbolj povečala rodnost žensk, starih od 29 do 32 let, je v pogovoru za Mladino dejala demografinja Milivoja Šircelj, nekdanja raziskovalka na državnem statističnem uradu in avtorica publikacije Rodnost v Sloveniji od 18. do 21. stoletja. Zadnja leta je v Sloveniji rojstev spet več. Leta 2006 jih je bilo celo za štiri odstotke več kot leto poprej. O tem, kaj je glavni razlog za več rojstev, Milivoja Šircelj pravi, da število rojstev v posameznem koledarskem letu ni odvisno samo od tega, koliko otrok si pari želijo imeti, temveč tudi od tega, kdaj jih želijo imeti. "Ker se je želji po vedno manj otrocih od prve polovice

osemdesetih let pridružila še želja po vedno kasnejšem rojevanju otrok, se je povprečna starost žensk ob rojstvu otrok začela zviševati, število novorojenih otrok pa zmanjševati. Sedaj se rojevajo tako imenovani odloženi otroci, " je poudarila Šircljeva in dodala, da se je med letoma 2005 in 2006 najbolj povečala rodnost žensk, starih od 29 do 32 let. Pri ženskah, mlajših od 26 let, se rodnost še vedno zmanjšuje. Povprečna starost žensk ob rojstvu prvega otroka se je od začetka 20. stoletja do sredine 70. let zniževala. Šele od takrat se spet zvišuje, tako da smo danes dosegli raven s konca 19. stoletja. Sicer pa gre za evropski trend. V EU se je leta 2006 število rojstev povečalo za 1,1 odstotka v primerjavi z letom 2005. Šircljeva ne more natančno napovedati, kdaj bo vala t. i. odloženih rojstev konec, zagotovo pa po njenem prej kot v desetih letih. "Odlaganje rojstev ima biološke meje. Poleg tega je število rojstev odvisno tudi od števila žensk v rodni dobi. Če domnevamo, da vsaka ženska v rodni dobi v povprečju rodi dva otroka, bo otrok več, če bo žensk v rodni dobi več, in nasprotno, " je dejala. Število žensk v rodni dobi pa se je v Sloveniji z letom 2000 že začelo zmanjševati zaradi manj rojstev med letoma 1979 in 2003. V tem obdobju se je število živorojenih otrok zmanjšalo s 30.600 na 17.300.

Šircljeva pravi, da ne more trditi, da je dvig rojstev posledica politike ene vlade. "Značilnost demografskih pojavov, izjema so selitve, je, da spremembe potekajo počasi, a vztrajno. Pozitivni ali negativni učinki se ne pokažejo v letu ali dveh. Strokovno torej ni mogoče podpreti trditve, da je dvig rodnosti posledica politike ene vlade. En vladni mandat je prekratek, " je menila.

Razlog, da se ženske odločajo za kasnejše rojevanje, je po Šircljevi v skrbi mladih za ekonomsko in stanovanjsko samostojnost, šele nato otrok, kar je v bistvu logičen vrstni red. Anketa o rodnosti in družini iz leta 1995 je pokazala, da so bolj izobražene ženske iz generacije, rojene med letoma 1951 in 1955, v povprečju rojevale prvega otroka starejše kot manj izobražene ženske. Mlajše generacije vseh izobrazbenih ravni so začele rojstva prelagati v višjo starost. Največje spremembe so doživljale ženske z osnovnošolsko izobrazbo, je pojasnila. "To pomeni, da razlog za poznejše rojevanje ni samo podaljšano izobraževanje. Gre za splošno sprejet vzorec, po katerem je treba najprej uživati svobodo in se šele nato zavezati družini. To, da ženske rojstvo prvega otroka odlagajo v poznejša leta, samo po sebi sicer ni slabo, če seveda ne pretiravajo. Plodnost se s starostjo zmanjšuje, še posebej po tridesetem oziroma petintridesetem letu starosti. Zato se s starostjo veča verjetnost, da se zaželeni otrok ne bo rodil, " svari Šircljeva. Vpliv vere na rodnost, kot pravi Šircljeva, ni več tako močan, kot je bil nekoč. Podatki iz slovenskega popisa 2002 sicer kažejo, da je rodnost pri tistih, ki so se izrekli za katolike, v povprečju za skoraj 20 odstotkov višja od rodnosti ateistov. Toda hkrati je med katoliki več takšnih, ki živijo na podeželju, kjer je rodnost praviloma višja kot v mestih, najvišjo rodnost imajo namreč kmetovalci, je spomnila.

Kot meni, je bilo pred sto leti brez otrok kar dvajset odstotkov žensk, res pa je, da so druge ženske v povprečju rodile po več otrok. Šircljeva pravi, da je danes notranja razdelitev popolnoma drugačna. Imamo sicer več žensk, ki rodijo, a te v povprečju rodijo manj otrok. Žensk, ki niso rodile niti enega živorojenega otroka, je le okrog sedem odstotkov.

O tem, kaj najbolj pripomore k večji rodnosti, pa demografinja meni, da so ekonomske spodbude dobrodošle, vendar ne zadoščajo. Res pa je, da država lahko skrbi predvsem za ekonomske spodbude. Naloga države je, da blaži neskladje med poklicnim in družinskim življenjem ter zagotavlja dolgoročno ekonomsko in socialno stabilnost. Če so ljudje glede tega negotovi, se težje odločajo za otroke. Prepričana je, da bi država lahko spodbujala tudi zgodnejše rojevanje otrok in večjo enakopravnost med spoloma.

Uvedba davka na odrasle državljane brez otrok je za Šircljevo nesprejemljiva. Država naj bi ljudi spodbujala, ne pa kaznovala, pravi. "Za spodbujanje rodnosti je vsekakor potreben denar, in če ne gre drugače, ga je treba namensko zbrati. Prispevajo naj vsi, država pa naj sredstva dodeli otrokom in s tem finančno razbremeni starše, " je poudarila in dodala, da je Italija tak davek uvedla v Mussolinijevem času.

STA

NOVI GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.
Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 5. februarja, ob 14. uri.

Furlanija Julijska krajina

Rejsko-živilska veriga za prašičjerejo

Dežela Furlanija Julijska krajina je v zadnjih mesecih ustvarila sistem, ki pomeni veliko novost na vsedržavni ravni in ki bo gotovo vnesel novega zagona deželni prašičjereji. Gre za panogo, ki ima strateški pomen za deželno kmetijstvo, a tudi za ovrednotenje ene najbolj značilnih deželnih dobrot – pršut iz San Danieleja. V preteklih tednih so namreč deželna uprava, rejska združenja in konzorciji pršutarjev osnovali poseben načrt, ki bo omogočil uresničitev rejsko-živilske verige na področju prašičjereje. Kot nam je povedal predsednik deželnega združenja rejcev, Dimitrij Žbogar, je bilo mogoče s sodelovanjem vseh zainteresiranih komponent pripraviti načrt, ki odpira nove razvojne možnosti, obenem pa potrošnikom jamči najvišjo kakovost mesa.

Deželna uprava bo v tem smislu zagotovila sredstva za vrsto posegov. V prvi vrsti bo skupina izvedencev, ki delujejo v deželni službi za razvoj kmetijstva ERSA, raziskovala, katera prašičja pasma je najbolj primerna za tukajšnje vzrejne razmere in potrebe predelave mesa v pršute z zaščitnim poreklom DOP San Daniele ter za ponudbo sveže svinjine domače prireje na deželnem tržišču.

Reševanje deželne prašičjereje je bilo nujno, ker se je pokazalo, da na osnovi novih evropskih predpisov, ki jih je Italija sprejela na vsedržavni ravni, tukajšnji rejci ne morejo več prodajati svojih prašičev v Emilio Romagno, da bi tam pršute predelali v pršute DOP Parma. Na deželnem ozemlju je kakih 150 svinjskih farm, ki so vpisane v registre priznanih rejskih središč za pridobivanje potrebne surovine za pršute z zaščitenim poreklom ''Dop Prosciutto di San Daniele''. V povprečju te farme vzredijo kakih 450 tisoč pujskov, samo polovico le-teh pa deželni rejci izpitajo za potrebe 28 deželnih pršutarn. Ostale so doslej uspešno prodajali na italijansko tržišče, vendar pa je cena ob novi, zaostreni zakonodaji bistveno padla. Postavlja se še dodaten problem pomanjkanja ustreznih in dovolj velikih klavnic za potrebe deželnih rejcev.

Integrirana rejsko – živilska veriga, ki so jo osnovali, torej predvideva najprej gensko selekcijo najbolj ustrezne pasme za tukajšnje razmere in spoštovanje določil pravilnika o mesu, ki ga lahko predelajo v pršut DOP San Daniele. Nadalje določa, da morajo biti prašiči, ki jih redijo v ta namen, pitani le s kakovostno krmo domače pridelave. Na osnovi raziskave bodo določili tudi najbolj ustrezna področja za rejske potrebe in ekološko ustrezno predelavo gnoja ter drugih odpadkov te prireje in predelave. Glede sveže svinjine pa bo Dežela poskrbela za posebno službo, ki bo na osnovi dokazane sledljivosti mesa in ustrezne informacijske kampanje ter promocije tega blaga ponudila potrošnikom, tudi na ravni veleblagovnic, informacijo o smiselnosti nakupa svinjine domače prireje, ki je na osnovi vseh kriterijev odlične kakovosti in je prirejena ob spoštovanju naravovarstvenih predpisov, ob vsem tudi z bistveno manjšo porabo goriva za prevoz mesa, ker so na osnovi živilsko-proizvodne verige te razdalje bistveno manjše.

Nova določila bodo posledično zelo koristna tudi za ovrednotenje prašičjereje na Krasu, kjer se rejci zadnje čase močno zavzemajo za pridobitev oznake o zaščitenem poreklu DOP tudi za kraški pršut.

Občni zbor kraških rejcev drobnice

V Dolenji vasi pri Senožečah so se pred dnevi zbrali na občnem zboru člani društva rejcev drobnice Krasa in Istre, ki šteje kakih 40 rednih članov, čeprav se z rejo ovac in koz na širšem Primorskem ukvarja kakih 80 kmetij. Dosedanji predsednik Evgen Gerželj je v svojem poročilu zlasti izpostavil napore za uveljavitev zaščite kraškega sira in jagnjetine. Na občnem zboru pa so tudi soglasno imenovali starosto kraških ovčarjev Staneta Franetiča iz Senadol za častnega člana društva. Za novo predsednico pa je bila izvoljena Kristina Božeglav. Na občnem zboru so imeli tudi tehnični del večera, saj je državni sekretar na ministrstvu za kmetijstvo Branko Ravnik prisotnim posredoval podatke o opredeljevanju kmetijskih površin v zaraščanju glede možnosti koriščenja teh površin v pašne ali košne namene. Rejci vztrajajo pri zahtevi, da bi morala država na Krasu, kjer je suša pogosta in so rastne razmere drugačne, upoštevati posebne kriterije pri določanju površin v zaraščanju in tudi glede določanja same obremenitve teh površin z dovoljenim številom glav živine ali drobnice, ki bi se na njih lahko pasla, ne da bi povzročala škodo. Na Krasu je namreč poleti ob suši le pod grmovjem, kjer je senca, še dovolj trave, da se ovce lahko napasejo.

M. T.

Po ugotovitvi družbe Delloite

Wal-Mart ostaja največji trgovec na svetu

Skupna prodaja največjih 250 globalnih trgovcev na drobno se je v poslovnem letu 2006 povečala na 3250 milijard dolarjev, kar je osem odstotkov več kot leto prej. Trdno na vrhu lestvice ostaja ameriški maloprodajni gigant Wal-Mart, ugotavljajo pri družbi Delloite. Letni obseg prodaje največjega ameriškega trgovca na drobno Wal-Marta znaša 345 milijard dolarjev. Med desetimi največjimi na svetu je šest ameriških trgovcev, preostala štiri mesta so si razdelili evropski trgovci na drobno: francoski Carrefour, britanski Tesco ter nemška Metro in Schwarz. Med trgovci na drobno so daleč največji tisti, ki prodajajo hrano in druge izdelke vsakdanje potrošnje.

Evropski trgovci na drobno se zaradi prenasičenosti domačih trgov selijo še bolj proti vzhodu, kitajski in ruski trgovci na drobno pa so se prvič pojavili na seznamu 250 največjih trgovcev na drobno, ugotavlja novo Deloittovo poročilo pod naslovom 2008 Global Powers of Retailing.

Pri družbi Deloitte napovedujejo, da bodo evropski trgovci na drobno zaradi prenasičenih in zelo tekmovalnih domačih trgov svoje poslovanje še bolj razširili v tujino. Francoske maloprodajne družbe so v lanskem poslovnem letu v povprečju poslovale v 15 državah, nemške pa v 13. To je precej več od ameriških trgovcev, ki so v povprečju poslovali v štirih državah.

Ker se v geografskem smislu potrošnja seli proti Aziji, bodo morali ameriški in evropski trgovci na drobno morda iskati priložnosti v tujini, da bodo lahko izkoristili povečanje potrošnje na nastajajočih trgih in ohranili rast poslovanja.

Eden izmed trgov, kjer bi se lahko najprej soočile velike trgovske družbe, je Indija. Čeprav ta ostaja dokaj zaprta za tuje investicije trgovcev na drobno in so v njenem poslovnem okolju številne prepreke, je njena gospodarska rast zlasti na področju potrošnje hitra in je ne gre spregledati.

STA

Sveta dežela, prekleta dežela (1)

"Tukaj ne bomo nikoli dosegli miru!"

Palestinca med petkovo molitvijo na trgu v Nazaretu

Obred petkove molitve je za muslimane trenutek skupnosti in enotnosti. Imam vodi peto molitev, vernik pa mu, kaplja v morju množične zbranosti, kleče na svoji molitveni preprogi in obrnjen v smer Meke, odgovarja v ritmu psalmov. Sončno vreme petkovega januarskega jutra je v Nazaretu ponujalo (za naše oči) dokaj nenavadno sliko: le kakih dvesto metrov pod katoliško Baziliko oznanjenja so na nazareškem trgu svoj petkov obred opravljali muslimani. In ko se je prvi del molitve sklenil, je imam z mikrofonom v rokah začel pridno deliti svoje misli z ostalimi verniki. "Ubogi turisti" seveda nismo ničesar razumeli. Skoraj ničesar. Od časa do časa smo iz arabske pridige namreč le razbrali besede, kot sta "džihad" ali "Bush". Kontekst pridige si je lahko vsakdo ustvaril sam. Iz resnicoljubnosti smo se obrnili še do najbližjega gospoda in ga povprašali o vsebini pridige. Arabski gospod je samo potrdil naše sume: "Veste, imam trenutno razpravlja o tem, da je potreben džihad. Uveljaviti je treba palestinske pravice in državo ter od tod nagnati gospoda Busha. "

Judovski vernik pred zidom objokovanja med molitvijo

Bush, roke stran od izraelske zemlje!

Naš obisk Izraela je namreč sovpadal s prvim (in edinim) uradnim obiskom ameriškega predsednika v Sveti deželi. Da, ujeli smo res najboljši trenutek, zgodovinski trenutek. Predsednik Bush se je odločil obiskati izraelskega premiera Olmerta in palestinskega predsednika Abu Mazna le nekaj mesecev po tem, ko sta omenjena državnika potovala na pogovore v Annapolis. Bush je obisk seveda prijazno vrnil. Ampak, izgledalo je nekako tako, kot bi Busha z odprtimi rokami sprejela samo Olmert in (prisiljeno) Abu Mazen. V krajevnem časopisju so ob komentarjih političnih analitikov in statističnih številkah o količini policajev na terenu prevladovali plačani oglasi, ki so v bolj ali manj gosposkem slogu dopovedovali predsedniku Bushu, da se Izrael svojim ozemljem ne bo odpovedoval. 10. januarja je v Jerusalem postu, jeruzalemskem dnevniku v angleščini, z oglasom na 1/4 strani zelo glasna bila tudi ena od ultraortodoksnih judovskih organizacij, ki je zapisala: "George W. Bush, roke stran od izraelske zemlje. Ehud Olmert, Izrael ni tvoja privatna lastnina. " Tudi med številnimi Izraelci Bush ni požel velikega odobravanja, da sploh ne govorimo o palestinski strani. Zakaj pa je Bush prišel v Izrael? Nadaljevanje pogajanj iz Annapolisa je zelo težko zaradi nevzdržne situacije v Gazi, kjer prevladuje skrajno gibanje Hamas. Tudi če bi bilo premirje med Olmertom in Abu Maznom doseženo, bi v trenutnih političnih razmerah težko vzdržalo. Zakaj je torej Bush obiskal Izrael in Palestino?

"Bushev prihod k nam je čista marketinška poteza", je dejal mag. Wadie Abunassar med našim obiskom na univerzi v Tel Avivu. Gospod Abunassar je uveljavljen diplomat. Je arabski kristjan, bil pa je prvi izraelski Arabec, ki se je pogovarjal z Arafatom pred mirovnimi pogajanji v Oslu leta 1994. Ob tem je bil Abunassar tudi človek, ki je logistično izpeljal potovanje papeža Janeza Pavla II. v Izraelu leta 2000. V dneh, ko smo ga obiskali, pa se je seveda ukvarjal z Bushevim obiskom: "Bush je predsednik v odhodu. Bližnji vzhod pa je trenutno na vrelišču. "Odhajajočega" ameriškega predsednika ne bo tukaj nihče jemal resno. Bush se namreč na Bližnji vzhod spozna približno tako, kot jaz obvladam politično situacijo v Mikroneziji", se je še pošalil Abunassar in resno nadaljeval svojo analizo: "Bush je na bližnjevzhodno turo prišel pod pritiskom Savdske Arabije. Savdijci se namreč bojijo iransko-iraške šiitske naveze. Iraški šiiti, ki so namreč poslušni Iranu, živijo na severni savdski meji in predstavljajo 60% iraških državljanov. Drugič, Savdijci se bojijo tudi šiitov v Libanonu, ki so sestavni del skrajne oborožene organizacije Hesbollaha. Tretjič, Savdijci se bojijo Hamasovega prevzema oblasti v Gazi. Hamas nima nobene politične vizije prihodnosti. "

Naduti mladenič in postarani terorist

Kaj bo torej z mirovnim procesom, če "odhodnega predsednika Busha nihče ne jemlje resno"? Na izraelski strani je treba podčrtati izredno razdrobljenost strankarskega sistema. Povprečno trajanje izraelske vlade je kratkih 18 mesecev (kar je kljub vsemu še vedno 6 mesecev več kot povprečna italijanska vlada). Zelo darežljiv proporčni sistem prinaša mejo za vstop v Knesset pri samih 2%. Tematike v zvezi s pogajanjem za ustanovitev palestinske države so zelo delikatne in sprožajo nenehne vladne krize. "Kdo bo torej pripravljen žrtvovati svojo politično kariero in popustiti sovražnikom pri takih vprašanjih? " se je na okrogli mizi z Abunassarjem spraševal izraelski profesor na univerzi v Tel Avivu Gideon Doron. Prof. Doron je bil v letih 1992-1995 svetovalec takratnega izraelskega premiera Rabina, ki je leta 1994 v Oslu podpisal zgodovinski mirovni sporazum z Arafatom in je bil leta 1995 ubit pod streli ultraortodoksnega skrajneža. Doron je svoje razmišljanje podkrepil: "V Annapolis smo šli, ker so nam tako ukazali iz ZDA. Ne moremo se jim postaviti po robu, ker so prepomemben akter. " Pobožne želje vsakega ameriškega predsednika so rešiti ali vsaj zajeziti krizo na Bližjem vzhodu. Komurkoli bo to uspelo, se lahko nemudoma vpiše v zgodovino. Tudi zato se je Bush le dobro leto pred slovesom od Bele hiše lotil tega projekta in pripeljal palestinskega in izraelskega voditelja na pogajanja. In tako kot Bush se je podobnega podviga ob sklepu svojega mandata lotil tudi Clinton. Ker se je sporazum iz Osla izpel, je leta 1999 na svojo poletno rezidenco v Camp David povabil palestinskega predsednika Arafata in takratnega izraelskega premiera Baraka. Pogajanja so se izrodila v polomijo. Abunassar je tudi to pogajanje opisal zelo slikovito: "Gre za pomanjkanje razumevanja. Arafat je od vedno zase mislil, da je zgodovinska osebnost. O sebi je mislil isto, kar misli zase Castro. Ob prihodu v Camp David je bil Barak star nekaj čez 50, a že takrat se je lahko ponašal z največ vojaškimi odlikovanji med izraelskimi generali. Arafat je na Baraka gledal kot na nadutega mladeniča, Barak na Arafata kot na postaranega terorista. In do mirovnega sporazuma ni prišlo. "

Dekletce iz Galileje

Naši politiki so kreteni!

Navadni ljudje gledajo na nastalo situacijo seveda z zaskrbljenostjo. Na vojaškem prehodu iz Ramale, mesta, v katerem ima sedež palestinski predsednik, smo v vrsti srečali Palestinca Azina, ki se je spustil v dolg monolog: "Poglejte, kaj je tukaj. Jaz moram v vrsti tako čakati vsak dan. Službo imam zunaj Ramale, pa nikoli ne vem, ali bom prišel točno ali ne. Večkrat nas ustavljajo in nas pregledujejo tudi po eno uro ali več. Nobenega spoštovanja nimajo do nas. Ponižujejo nas, kolikor le morejo, " je dejal in s pogledom namigoval na izraelsko policijo, ki je stala na kontrolni točki. "Tam sedijo v glavnem mladi vojaki, stari so približno dvajset, zaradi moči, ki jim je dana pa so zelo arogantni. Mi pa jih moramo dan za dnem prenašati. Dovoljenje za izhod z Ramale imamo v glavnem samo tisti, ki zunaj Ramale delamo. Pri nas je veliko revščine, Izrael pa nam nikakor ne pomaga", je še dejal, preden so se naše poti ločile, ter se poslovil: "Lep pozdrav, pa vrnite se v Ramalo! " Svojevrsten pogled na stvarnost je imel tudi Jud Haim, nekdanji pripadnik izraelske vojske, ki je danes zaposlen kot turistični vodič. "Politično se uvrščam na desnico", nam je postregel s svojo politično izkaznico in nadaljeval nekoliko hudomušno: "Sem radikalec, sem jastreb. " Ko je pogovor nanesel na revščino na palestinskih ozemljih, je bil zelo jasen: "Radi jočejo in se pritožujejo, nihče pa ne prizna, da njihovi državniki dobijo velike kupe denarja, ki ga potem zapravijo v podkupninah in klientelizmu. Tukaj ne bomo nikoli dosegli miru, ni upanja. Živimo sicer na izredno lepem koščku zemlje, ki bi si zaslužil drugačne upravljalce. Vsi naši politiki so kreteni, zelo veliki kreteni. "

Utrinek iz Betlehema - mir je vedno na muhi pušk in tankov

/ dalje

Andrej Černic

Naj pustna praznovanja ne pogojujejo (ne)uspehov

Športniki, dokažimo že enkrat, da nismo za pust nič manj uspešni!

Pred nami je za naše športnike zloglasni pustni konec tedna (zapis je nastal pred pustnim torkom, op. ured.). Nenapisano pravilo pri nas trdi, da naj bi bile v tem norem času naše ekipe posebej neuspešne, ker da so glave koncentrirane na žurke in sprevode, telesa pa oslabljena od posledic teh praznovanj. Posploševanje pa večinoma ni primerno in tako smo po arhivu pobrskali nekaj rezultatov slovenskih postav iz prejšnjih let v pustnem vikendu. Kot smo tudi pričakovali, so ugotovitve delno izpodbile uvodno premiso. Naj zamejski sociologi in starši preveč razgretih mladincev-športnikov-pustarjev rečejo, kar hočejo, učinek naših sestavov na pustno soboto in nedeljo je bolj ali manj v skladu s sezonskim povprečjem. Nekateri presenetijo prav v tem krogu, potem ko so izgubili več tekem v seriji, drugi pa redno zapuščajo igrišče premagani (in omenjen krog ni izjema). Nekateri pa po vaškem sprevodu na tekmovališču povsem odpovedo.

Pred dvema letoma je na primer več kot polovica odbojkarskih ekip zmagala, ko vemo, da so tekme v deželnih ligah v igri pod mrežo na sporedu praviloma na soboto zvečer, torej po sumljivem popoldnevu. Tudi nogometaši (v nedeljo po predvidoma neprespani noči) so takrat zbrali izkupiček, ki je bil podoben tistemu iz prejšnjega tedna.

Lani pa so bili na primer nogometaši celo zelo uspešni, v nogometu in košarki pa je bilo bistveno več porazov kot zmag. Mislimo, da bi ne našli pomenljivega skupnega imenovalca, tudi če bi raziskavo razširili na preteklih deset ali dvajset let. Še bolj odločno pa zavračamo lažna prepričanja – ki že mejijo na rasizem –, da je slabost naravnana geografsko, češ da so – kot slišimo – na primer Doberdobci ali Kontovelci za pust najbolj podvrženi katastrofalnim nastopom.

Bolj zanimive so anekdote, vezane na šport in pust. Neki nogometni trener je pred dvema sezonama zbral svojo četo pred tekmo že več ur pred predvidenim začetkom na skupnem kosilu, da ne bi fante medtem premamila kaka skušnjava in da bi se na dvoboj koncentrirali tako, kot je treba. Mimogrede, naša enajsterica je nato tisto srečanje izgubila...

Ustaljena praksa je zadnja leta, da se – zlasti v mladinskih kategorijah, kjer zveze to praviloma dovoljujejo – tekme iz pustnega časa odigrajo vnaprej ali preložijo na kasnejši datum, da ne bi bil nihče prikrajšan za prisotnost na vozu ali na kaki drugi maškaradi. Letos bodo na primer že v petek zvečer odigrali tudi slovenski derbi nogometne prve amaterske lige med Primorjem in Sovodnjami, kar bo dovolilo igralcem, da jim ta konec tedna po končanem naporu ne bo treba več razmišljati o športni obveznosti.

V splošnem bi zapisali, da ne predstavlja pustni teden prav nobene nevarnosti za naše mlade športnike, če se le znajo obnašati pametno (kar pa ne velja samo za športnike!). Vikendi so itak vsakič namenjeni tudi sprostitvi in zabavi, prvenstvene tekme pa so na sporedu prav vsak konec tedna. Tokrat bodo mogoče tekmovalci šli spat malce kasneje, nekateri bodo prišli v telovadnico ali na igrišče s še popacanimi lici, vendar prav gotovo bodo dali vse od sebe, da bodo športno obveznost opravili čim bolj uspešno in odgovorno. Navsezadnje so amaterji in k športu pristopajo ljubiteljsko, po drugi strani pa igrajo zato, ker jim je to v veselje in jim je pri srcu usoda ekipe. Zaradi tega na primer prav gotovo ne bodo želeli skvariti devet mesecev trajajoče sezone z nenačrtovanim porazom v tem kolu, samo ker so pretiravali z veseljačenjem.

Včasih pa se znajo tudi najlepše športne predstave udejanjiti prav, ko imaš za sabo lep večer v družbi in si predvsem povsem sproščen ter se, recimo, ne preveč obremenjuješ z nasprotnikom ali napetostjo zaradi pomembnega nastopa. Kdor se ukvarja s športom, pa že ve, da se po zmagani tekmi zabavi prepustiš s še večjim užitkom. Živio pust!

HC

HOKEJ IN LINE

A1 liga: Milano 24 – Polet Kwins Zadružna kraška banka 10:6

NOGOMET

Elitna liga: Gonars – Juventina 2:0, Azzanese – Vesna 2:0

Promocijska liga: Pro Romans – Kras Koimpex 0:2

1. amaterska liga: Primorje Interland – Sovodnje 1:0, San Canzian – Primorec 2:2

2. amaterska liga: Breg – Muglia 4:2, Opicina – Zarja/Gaja 2:1

3. amaterska liga: Castions – Mladost 2:4

KOŠARKA

C liga: Bor Radenska – Corno di Rosazzo 75:76

C2 liga: Jadran Mark – CUS Udine 67:52

D liga: Goriziana – Kontovel/Sokol 84:74, Breg prost

ODBOJKA

Moška C liga: Sloga Tabor Televita - Soča ZBDS 3:1, Val Imsa – Prata 1:3

Ženska C liga: Pordenone – Sloga List 3:0

Moška D liga: Porcia – Olympia Tmedia 2:3, Sloga – Cordenons 3:1

Ženska D liga: Bor/Breg Kmečka Banka – Fiume Veneto 3:1, Govolley Kmečka banka – Paluzza 0:3, Kontovel – Cervignano 0:3

POGOVOR Stanka Golob

"Zelo rada se spuščam v igro zrcal in peska"

Umetnica Stanka Golob je lansko jesen predstavila svoja dela v štmavrskem Kulturnem društvu Sabotin. Razstava je bila na ogled vse do decembra. Umetnica je imela tudi srečanja z nekaterimi goriškimi osnovnimi šolami. Po enem izmed teh srečanj je privolila v pogovor, ki ga sedaj objavljamo.

Kako bi se predstavili bralcem Novega glasa?

Sem Stanka Golob. Doma sem iz Baške grape, rojena sem bila na Koritnici in živim v Grahovem ob Bači. Šolala sem se na srednji strokovni šoli za tekstilno oblikovanje, po poklicu sem torej šivilja. Preživljala sem se v glavnem s kmetijstvom in z vrtnarijo. Imam družino: tri otroke in štiri vnuke.

Kdaj ste se začeli ukvarjati z likovno umetnostjo?

Že od malega sem si želela preko risbe ali preko slike zadržati trenutke in lepe stvari, ki sem jih gledala okrog sebe. Z likovnostjo sem se pobliže srečala v srednji šoli, kjer sem imela izjemno dobro profesorico. Po vrnitvi domov iz Ljubljane je ukvarjanje s tem kar nekaj časa mirovalo. Okoli leta 1980, ko so bili vsi otroci preskrbljeni, in po potresu na Tolminskem, ko so se vasi tako izredno spremenile, sem začela po spominu slikati domačo vas, ker ni bilo nobenih boljših fotografij, in sem želela, da ostane spomin na vas ter da bodo lahko tudi potomci videli, kakšna je bila nekoč. Nato sem začutila potrebo po izobraževanju, ker sem videla, da je škoda izgubljati čas za stvari, ki se jih lahko naučim, in je stvar znanja, ki se je nakopičilo skozi stoletja. Preko Zveze kulturnih organizacij v Ljubljani sem obiskovala poletne šole in zimske tečaje. Vedno sem imela zelo rada vodo, pesek, kamen in vse, kar je z vodo povezano. Leta 1994 se mi je porodila ideja, da bi lahko kamen iz Bače z izjemno lepim vzorcem dala na podlago, ki sem jo imela pripravljeno za slikanje z oljem. Nato sem iskala ozadje. Ker nobena barva ni ustrezala, sem vzela pred hišo pesek, ga presejala na več različnih debelin in posula okrog tega kamna. Stopnjevanje različnih debelin mi je dalo občutek globine. Tako sem dobila idejo, da bi lahko tonsko slikala, ker je pesek v Bači skoraj črn, v Soči pa zelo svetel. Moje prve slike so bile vse narejene v črno-beli tehniki. To me je spodbudilo, da sem začela malo bolj opazovati in raziskovati. Začela sem hoditi po vsej Sloveniji, gledala potoke, reke, kamnolome in melišča. Nabrala sem zelo veliko paleto raznobarvnih peskov. Pesek nato doma najprej dobro operem. Voda mora biti pri tem čista kot pri solati. Nato jih presejem na različne debeline skozi vodo in jih posušim, zato da na debelejšem pesku ne bi bilo prahu drobnejšega, saj samo to zagotavlja, da so slike trdne in da pesek ne odleti z njih. Sproti sem raziskovala, katero debelino lepila uporabiti pri določeni debelini peska. Pogoj za slikanje s peskom pa je bilo znanje. Za sliko iz peska mora biti dobro narejen načrt, saj kasnejši popravki skorajda niso mogoči, razen pri zelo drobnih granulacijah. Poudariti moram še to, da je pesek, ko se z njim slika, suh, svetlejši. Ko ga polakiramo, se kontrasti in barve zelo okrepijo, in to lahko sliko vrže iz ravnotežja. Zato temu pravim, da je tudi malo adrenalinska umetnost. Slikam na različne podlage: na les, platno in karton z lepili za les, na steklo in kovino pa z lepili za te materiale.

Kateri so vaši najljubši motivi?

Najraje imam optične prevare in abstraktnejše motive. Realistični motivi so zelo primerni za učenje, saj imaš pri njih povratno informacijo, ali si zadevo prav izpeljal ali nisi, ali si uporabil pravo debelino ali ne. Sam material tudi določa motiviko. Pri realističnih slikah so primerni arhitekturni motivi ali motivi s pokrajino ob vodi. Zelo rada se spuščam v igro zrcal in peska, ker je vodna gladina naravno zrcalo, ki je običajno povezano s prodom in peskom, ki je ob robu gladine in se to zelo dobro ujema.

Kje ste že razstavljali in kje vam je bilo najbolj všeč?

Na pamet ne vem točnega števila razstav. Samostojnih razstav sem imela čez sedemdeset v vsej Sloveniji, nekaj tudi v zamejstvu, v Špetru, v Štmavru, v Kulturnem domu v Gorici... Skupinsko sem sodelovala tudi v srednji in južni Italiji. Razstave so zame nekakšen izziv, saj pred njimi delam bolj intenzivno in za določen prostor.

Imate pogosto srečanja za otroke in kako ta potekajo?

Vsa ta leta imam kar precej delavnic za otroke, posebno za osnovne šole na našem območju in v domovih za ostarele. Z možem sva sklenila, da je to najin način karitativne dejavnosti. Namesto da bi darovala za Unicef ali podobne organizacije, organizirava brezplačne delavnice po osnovnih šolah. S posebnim veseljem sem prišla sem, v zamejski prostor, ker od nekdaj gojim občudovanje do ljudi, ki še negujejo slovenski jezik in slovensko kulturo. Zato tudi pri barvah vztrajam pri slovenskih peskih, čeprav jih je povsod okrog izjemno veliko, vendar sem ugotovila, da jih je na naših slovenskih tleh zame več kot dovolj.

Kateri so vaši najljubši umetniki? Mislite, da je kateri od njih vplival na vaš način slikanja?

Zelo blizu mi je Salvador Dali. Videla sem, da sem imela podobne ideje, izpeljane sicer na drugačen način, predvsem glede tridimenzionalnosti. Pritegnil me je, ker ima poudarjeno prostorskost. Ploskovna slika me ne zadovolji, v sliki potrebujem prostor.

Ali bi radi bralcem še kaj povedali?

V Evropi brez meja in v času globalizacije je pomembno sprejemanje drugačnosti. To sem pozitivno občutila na svoji koži, ko sem se poročila v hišo, kjer so me sprejemali tako, kot sem, in mi omogočili mojo dejavnost. Kolikor sem lahko, sem skušala to pozornost in naklonjenost vračati. Sprejeta je bila moja drugačnost in to je temeljni pogoj za uspešno delo.

Hvala lepa za pogovor!

Slavica Radinia

Pomemben jubilej

Branko Marušič sedemdesetletnik

Branko Marušič, zgodovinar, velik poznavalec primorske preteklosti in zlasti goriške, je 4. februarja praznoval svojo sedemdesetletnico. Rodil se je v Gorici, živi pa v Solkanu. Po maturi na gimnaziji v Novi Gorici je študiral zgodovino na Univerzi v Ljubljani, leta 1962 diplomiral, leta 1987 pa je postal doktor zgodovinskih ved. Bil je najprej asistent na Inštitutu za narodnostna vprašanja v Ljubljani, nato kustos in ravnatelj Goriškega muzeja. Ukvarjal se je z raziskovalnim delom in postal znanstveni svetnik v zgodovinskem inštitutu Milka Kosa ZRC SAZU, in sicer na raziskovalni postaji v Novi Gorici, ki jo vodi še danes. Bil je predsednik zgodovinskega društva za severno Primorsko, deloval pa je tudi v drugih društvih. Ko je bila leta 1993 ustanovljena Italijansko - slovenska kulturna komisija, je postal njen član.

Objavlja od šestdesetih let dalje. Njegova bibliografija je izredno bogata: obsega članke v dnevnem in revialnem tisku, ocene in poročila, gesla v leksikonih, znanstvene razprave itn. Nabralo se je že nad 2000 člankov in razprav, knjižnih poročil in ocen. Strokovne razprave so izšle v Zgodovinskem časopisu, Goriškem letniku in Goriških srečanjih, pa tudi v italijanskem jeziku, npr. v revijah Studi goriziani in Iniziativa isontina. Veliko člankov je izšlo v Primorskem dnevniku, Primorskih novicah, Delu, Naših razgledih, v Zalivu, v Jadranskem koledarju, v Koledarju GMD in drugje, tudi v Novem glasu. Sodeloval je pri raznih zbornikih, priložnostnih publikacijah itn. Pomembno je njegovo delo pri Slovenskem biografskem leksikonu in pri Primorskem slovenskem biografskem leksikonu, za katerega je prispeval nad 400 gesel. Raziskoval je življenje in delo pomembnih osebnosti, pa tudi starejša zgodovinska obdobja, npr. tolminski punt 1713. Veliko nastopa z referati in predavanji, na zborovanjih in simpozijih v Sloveniji in izven nje, sodeluje na mednarodnih srečanjih (v Vidmu, Ogleju, Gorici in še kje). Za svoje delo je prejel razna priznanja, med njimi Valvazorjevo in Bevkovo nagrado. Je častni član Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU. V Gorici je član Instituta za srednjeevropska kulturna srečanja (ICM) in Instituta za družbeno in versko zgodovino (Istituto di storia sociale e religiosa).

Iz njegove obsežne bibliografije navajamo samo naslove samostojnih del: Primorski čas pretekli, Z zlatimi črkami, Nova Gorica, Z zahodnega roba, Sto slovenskih politikov, Pregled politične zgodovine Slovencev na Goriškem 1848-1899 in Prispevki k primorski biografiki. Njegova najnovejša knjiga - izšla je pri Goriški Mohorjevi družbi - je v italijanščini in ima naslov Il vicino come amico - Realta' o utopia?, podnaslov pa je La convivenza lungo il confine italo-sloveno. Vsebuje štirinajst drugje objavljenih prispevkov in uvodno besedo Sergia Tavana. Branko Marušič je uredil več izdaj, med njimi zbornik Jako stara vas na Goriškem je Solkan (izšel 2001 ob tisočletnici Gorice in Solkana). Več let je urejal 1001- solkanski časopis.

Že iz teh nepopolnih podatkov je razvidno, kako velikopotezno in pomembno je delo dr. Marušiča, ki mu meja nikoli ni pomenila pregrade, saj je z enako zagnanostjo deloval na obeh straneh, raziskoval našo preteklost in o njej pisal. Ob življenjskem jubileju mu čestitamo in želimo še veliko uspešnega dela.

L. B.

S 3. STRANI M. Breščak, W. Bandelj, L. Persoglia

Zakaj je pomembno ohraniti...

Kako potekajo dela okrog igrišča v Pevmi?

Persoglia: *Dela bi se morala nadaljevati, toda očitno se je nekaj spet zataknilo. Pred Božičem so nam zagotovili, da je vse v redu, manjkal je le še en podpis. Prazniki so se končali, po Sv. treh kraljih sem stopil v stik z upravo in zdi se, da se je zataknilo nekaj drugega. S tem igriščem očitno nimamo sreče. Zadeva se vleče več kot 20 let!*

V Italiji je še padla vlada. Kako to vpliva na zadevo?

Breščak: *To za nas in za naše mesto gotovo ni dobro. Smo zaskrbljeni. Večkrat mislim sam pri sebi: pravzaprav postajamo grdo predmestje Nove Gorice. Zakaj severni del mesta, ena najbolj slovenskih goriških četrti, ni vključen v seznam krajev, kjer naj bi se uresničevala vidna dvojezičnost? Samo zato, ker je tam Transalpina? Smo tako maščevalni? To je nizka politika.*

Bandelj: *Vlada je padla, toda odlok je bil odobren že prej. Slabše je to, ker po vsej verjetnosti zaradi padca vlade ne bodo šli v razpravo in ne bodo sprejeti številni amandmaji.*

Persoglia: *Padec vlade je gotovo še poslabšal stanje. Vprašanje rajonov bo verjetno ostalo odprto še kakšen mesec več. Zadeva se je še bolj zapletla.*

Kako pa gledate na prihodnost rajonskih svetov v Gorici? In kaj menite o možnosti zmanjšanja njihovega števila?

Breščak: *Štandrež ima svoje značilnosti. Če bodo ta rajon združili z drugimi, bodo uničili vas. V tem primeru bodo morala vzeti zadevo v roke krajevna društva. Štandrež, Ločnik, Podgora in drugi kraji, ki so nekdaj bili samostojne občine, so specifične vasi. Prav zaradi tega ima smisel tam ohraniti rajonski svet. V tem času moramo zato pomisliti, kako uresničevati zakon 38. Mislim, da smo že v zamudi. Prvo je toponomastika, vidna dvojezičnost. Potrebno je postaviti dvojezične table na cestah. Dovolj je iti do Kopra, da vidimo, kako se to dela. Dovolj je hoteti.*

Važno je to: funkcije, ki jih imajo rajonski sveti v Gorici, niso tiste, ki jih imajo rajonski sveti v mestih z 200 tisoč prebivalci. Zato je treba jasno uokviriti, kakšne so naše pristojnosti. Ne gre za razmetavanje javnega denarja, saj okraji stanejo zelo malo. Prinesejo namreč dosti več kot to, kar stanejo.

Bandelj: *O zakonu 38 in krajevnih skupnostih pri nas še nismo veliko razmišljali, ker se nam zdi še vedno preveč oddaljen. Po drugi strani se je sam župan Romoli prav zaradi rajonskih svetov sklicival tudi na naš zaščitni zakon in na zakon 482. Tudi zato sem ga opozoril, da bi imeli možnost več, ko bi ne predlagal, da se umakne iz seznama o vidni dvojezičnosti svetogorska četrt.*

Združevanje več rajonskih svetov se mi ne zdi najprimernejša rešitev. Nekatere krajevne skupnosti bi to gotovo težko "prebavile". Če bi npr. združili Podgoro s skupnostjo Madonnina, bi težko obvladali prostor, saj se med sabo ne poznamo dovolj, ne poznamo okolja, njenih problemov in potreb. Zakaj naj bi prišlo do zmanjšanja števila krajevnih skupnosti? Nekateri pravijo, da zaradi stroškov. To se mi ne zdi utemeljeno. Če se teritorij razširi, mora imeti večja skupnost na razpolago tudi večja sredstva. Sejnine pa so tako majhne, da nima niti smisla govoriti o njih. Predsednik krajevne skupnosti pa da dušo za svoje delo in tako je prav, saj dela za svoj okraj, za svoje ljudi.

Persoglia: *Za zdaj nadaljujemo delo. To je že nekaj. V majhni stvarnosti, kakršna je goriška, gotovo ne bomo rešili problema stroškov politike z odpravljanjem rajonskih svetov. Vsak rajon nekaj prispeva občini. Denar, ki nam ga dodeljuje občina, uporabljamo dobro za kulturne dejavnosti in druge posege. Poleg tega vsak rajon ohranja stik med upravo in ljudmi in vsekakor Gorici nekaj da. Če jih ukinejo, bo mesto postalo še revnejše, kot je.*

Z rajoni se javni denar ne trati. Če bodo združili več rajonov, bo postalo delo na teritoriju bolj zapleteno. Sedaj delamo marsikaj na prostovoljni ravni. Če bi bilo ozemlje večje, bi bilo treba odpreti urad, ki bi koordiniral dela in skrbel za njihovo uresničevanje. Če bi imel predsednik Pevme-Štmavra-Oslavja v oskrbi še Podgoro, bi vse postalo bolj komplicirano, saj ima Podgora drugačne značilnosti, potrebe in probleme. Izvoljeni v rajonski svet bi imeli v tem primeru več dela in zadolžitev, zato bi tudi stroški gotovo ne bili nižji. Če bi jih namesto deset postalo pet, bi morali imeti novi rajoni tudi drugačno strukturo, urad, tajnico, stroške za vodo, električni tok, vodo, poleg tega pa ne vem, če bi na tak način naredili kaj več kot mi. Z županom in podžupanom smo sicer že razpravljali o prestrukturiranju rajonov in njihovih pristojnostih. Moram pa reči, da smo s prejšnjo upravo in zlasti z odborniki imeli več vsakodnevnih stikov.

47. občni zbor ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Letošnji 47. redni občni zbor Zveze slovenske katoliške prosvete je bil v četrtek, 24. januarja 2008, v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici. V celoti objavljamo predsedniško in tajniško poročilo ter poročila članic o delovanju od prejšnjega občnega zbora.

Z leve: blagajnik Walter Bandelj, predsednica Franka Padovan, tajnica Irena Ferlat

PREDSEDNIŠKO POROČILO

Spoštovani člani, cenjeni gostje!

Preteklo je malo več kot pol leta, odkar smo se zadnjič srečali tukaj. Na eni od sej upravnega odbora smo odločili, da bi letni občni zbor zopet potekal v začetku novega koledarskega leta, kot je bilo že v navadi. In tako smo se danes zopet zbrali, da bi skupaj pregledali delovanje Zveze in njenih članic, od zadnjega občnega zbora, ki je bil 17. aprila 2007, do danes.

Od zadnjega občnega zbora je delovanje Zveze potekalo po že ustaljenih tirnicah. Posamezne točke delovanja so vam bile izčrpno prikazane v tajniškem poročilu. Delovanje posameznih društev pa vam bo predstavljeno v poročilu članic.

Za nami je leto polno pomembnih pridobitev za Slovence, ki živijo v Furlaniji Julijski krajini. Končno se je začel izvajati zaščitni zakon z objavo v Uradnem listu seznama občin, v katerih se bo uresničevala zaščita. Dežela pa je odobrila nov zakon, ki urejuje odnose med deželno upravo in slovensko narodnostno skupnostjo. Meseca decembra preteklega leta je Slovenija vstopila v schengensko območje. Meja med Italijo in Slovenijo je dokončno izginila in vsem našim dejavnostim se tako odpirajo dodatne možnosti sodelovanja in soustvarjanja v širokem pasu dosedanjega obmejnega področja. Sedaj se začenja novo pozitivno obdobje, ko z večjim optimizmom gledamo v prihodnost. Upamo, da bomo znali te priložnosti tudi dobro izkoristiti.

Vsekakor Zveza že leta vzdržuje plodne stike s sorodnimi organizacijami bodisi v Italiji kot v matični domovini. Vsi mi, ki delamo v kulturnih organizacijah in društvih, smo zadolženi za to, da ohranjamo in nadaljujemo to sodelovanje. Skupaj napnimo vse sile, da bosta naša domača beseda in kultura živeli naprej in da se bodo končno izbrisale meje tudi v naših glavah.

Jeseni je bil imenovan nov odbor Slovenske konzulte pri goriški občini. V novi sestavi je tudi pet predstavnikov naše Zveze. Med prvimi pobudami, ki jih je nov odbor vzel v pretres, je vključitev rajonske četrti Placuta-Sveta Gora v 10. člen zaščitnega zakona, glede vidne dvojezičnosti, ter odprtje slovenskih jasli. Upajmo, da bo to čim prej tudi uresničeno.

Petnajstega oktobra sva z našim odbornikom Walterjem Bandljem imela srečanje z goriškim županom Ettorejem Romolijem, kateremu sva predstavila različne pobude naše organizacije. Župan je bil s srečanjem zadovoljen in navdušen nad delovanjem Zveze.

Zveza bo še naprej gojila kulturo s posebnim poudarkom na posvetno petje in glasbo nasploh. Podpirala bo delovanje članic in utrjevala sodelovanja z ostalimi organizacijami ter vzpostavila nove odnose in stike, saj smo odprti za dialog.

Glede programskega dela nove sezone vas seznanim, da sta se v tem mesecu že zvrstili prvi dve predstavi iz niza veseloiger Iskrivi smeh na ustih vseh, ki ga že vrsto let organiziramo skupaj s Kulturnim centrom Lojze Bratuž. Zadnji dve predstavi sta na programu v torek, 29., in v četrtek, 31. januarja. Sedemnajstega februarja bo v Kulturnem centru skupna Prešernova proslava. V začetku meseca marca pa se bo začela zborovska revija Primorska poje. Zveza bo, kot vsako leto, organizirala koncerta, ki se bosta odvijala v štandreški cerkvi in v Kulturnem centru. Za jesen napovedujemo Koroške kulturne dneve na Primorskem in izvedbo 50. zborovske revije Cecilijanka, ki bo letos posvečena Stanku Jericiju ob 80. letnici rojstva. Ob tej priložnosti namerava Zveza izdati samostojno zbirko zborovskih skladb mladega glasbenika in skladatelja Patricka Quaggiata. Zbirka nadgrajuje prejšnjo, ki jo je Zveza izdala leta 2004. Prihodnje leto bo Zveza slavila 50-letnico obstoja. Za ta jubilej načrtujemo posebno proslavo z izvedbo nove operete.

Skupaj s slovenskimi zamejskimi kulturnimi organizacijami, ki delujejo v Italiji, Avstriji in Madžarski in pod okriljem Javnega sklada Republike Slovenije, bo Zveza sodelovala pri postavitvi prireditve, ki nosi naslov Preko mej in s katero želimo okrepiti slovenski kulturni prostor in obenem odnose med matico in manjšinami. Rdeča nit prireditve bo slovenski jezik in medkulturni dialog. Mislim, da je ta oblika povezovanja za nadaljnji razvoj ideje o skupnem kulturnem prostoru pravilna pot. Predstave bodo na sporedu prihodnjo jesen v Gorici, na Koroškem in na še nedoločenem prizorišču v Sloveniji.

Meseca novembra lani, dan pred Cecilijanko, nas je zapustil dr. Mirko Špacapan, priljubljeni dirigent, zdravnik, vsestranski kulturni delavec, športnik in politik in za sabo pustil neizmerno praznino. Mislim, da je naša dolžnost, da se ga tudi danes za trenutek spomnimo in se mu zahvalimo za njegovo nesebično, neutrudno in odločno delo. Mirko je veliko doprinesel kulturi in naši organizaciji priskočil na pomoč, ko je bilo potrebno.

Na koncu, dovolite, da se posebno zahvalim vsem našim članicam in njihovim odbornikom, ki s svojim vsakodnevnim delom pripomorejo k uspešnemu delovanju naše organizacije, saj brez njih bi bila naša organizacija osiromašena. Prav tako naj gre zahvala tudi vsem našim kulturnim sodelavcem in seveda vsem ustanovam, ki finančno ali na kakršenkoli način podpirajo naše delovanje in zagotavljajo ohranjanje in rast ljubiteljske kulture in tako neposredno omogočajo Zvezi njen obstoj in nadaljnji razvoj.

Osebno bi se še zahvalila svojim najožjim sodelavcem, ki so mi v oporo in ki so mi ob strani pri vodenju tako pomembne in zahtevne organizacije, kot je naša Zveza.

TAJNIŠKO POROČILO

Zadnji občni zbor Zveze je bil 17. aprila 2007. Odbor Zveze se je redno sestajal na mesečnih sejah. Udeležba je bila zadovoljiva. Seje so bile vedno sklepčne.

Delovanje Zveze od zadnjega občnega zbora

Zborovska in glasbena dejavnost

Meseca aprila sta se mešana pevska zbora Hrast in Lojze Bratuž uspešno udeležila 20. slovenskega vsedržavnega tekmovanja Naša pesem, ki poteka vsako leto v Mariboru. Oba zbora sta prejela srebrno plaketo mesta Maribor. Zbor Hrast je za las ušel uvrstitvi na prvo mesto. Vsekakor sta uvrstitvi obeh zborov pohvalni, upoštevajoč dejstvo, da se je zbor Lojze Bratuž prvič udeležil tega tekmovanja.

V torek, 29. maja 2007, je v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž potekal zaključni koncert najboljših otroških in mladinskih pevskih zborov Primorske. Koncert je nastal v organizaciji Zveze pevskih zborov Primorske, Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti in Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice. Nastopajoče je uvodoma pozdravila predsednica naše Zveze Franca Padovan. Predsednik Zveze pevskih zborov Primorske Rudi Šimac pa je pohvalil mlade pevce, se jim zahvalil za njihovo navdušenje in jih spodbudil, naj še naprej gojijo zborovsko petje. Na letošnji reviji, ki je bila 37. po vrsti, je skupno sodelovalo nad sto sestavov, v Kulturnem centru se jih je predstavilo devet, med njimi sta bila tudi OPZ Veseljaki iz Doberdoba in OPZ Kraški cvet.

Meseca junija se je v Ukvah odvijalo srečanje predstavnikov osrednjih kulturnih zvez iz Koroške in Primorske. Poleg naše Zveze so bili prisotni še predstavniki Krščanske kulturne zveze iz Celovca, Slovenske prosvete iz Trsta ter Slovenskega kulturnega središča Planika. Na sestanku so se dogovorili za skupne pobude in za sodelovanja na kulturnem področju v novi sezoni.

Med te skupne pobude spadajo tudi Primorski kulturni dnevi na Koroškem, ki so se odvijali od 7. do 14. oktobra. Prireditelji so bile Krščanska kulturna zveza iz Celovca, Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Slovenska prosveta iz Trsta.

V nedeljo, 7. oktobra, so v farni dvorani v Selah nastopili člani dramskega odseka Prosvetnega društva iz Štandreža in uprizorili igro Balkanski špijon srbskega pisca Dušana Kovačevića v režiji Jožeta Hrovata.

Primorski dnevi so se nadaljevali v torek, 9. oktobra, z odprtjem likovne razstave Franka Žerjala v prostorih Posojilnice-Bank Borovlje. Za glasbeni utrinek je poskrbel član glasbene šole E. Komel iz Gorice, Joahim Nanut.

V sredo, 10. oktobra, je v gostilni Lotte v Železni kapli bila predstavitev knjige Danila Čotarja Domače sirarstvo za zabavo in zares.

V petek, 12. oktobra, je bila na sporedu v avli Slovenske gimnazije v Celovcu mladinska predstava Male dame v izvedbi gledališke skupine Slovenskega kulturnega kluba iz Trsta. Istega dne je bilo v Domu prosvete Sodalitas v Tinjah tudi srečanje glasbenih šol. Nastopili so gojenci Slovenske glasbene šole na Koroškem, Slovenskega glasbenega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice in Glasbene matice iz Trsta. Primorski kulturni dnevi na Koroškem so se sklenili v nedeljo, 14. oktobra, v farni cerkvi na Radišah z nastopom MePZ Mačkolje, ki je izvedel kantato Stabat mater.

MePZ Hrast je meseca septembra prvič nastopil na Mokranjčevih dnevih v Negotinu in dosegel zasluženo drugo mesto. Dne 20. oktobra je zbor prejel dve pomembni priznanji na meddeželnem tekmovanju v Travesiu. Na prvi izvedbi tekmovanja Gran premio Travesio in-canta so doberdobski pevci osvojili prvo mesto v tekmovalni kategoriji in kot najbolje ocenjeni zbor na celotnem tekmovanju.

Mladinska vokalna skupina Vrh Sv. Mihaela se je 21. oktobra v Trstu udeležila tekmovanja Corovivo in uspelo ji je se uvrstiti v kategorijo zborov z odliko.

Zborovska revija Cecilijanka je bila letos že 49. po vrsti in je potekala 24. in 25. novembra v Kulturnem centru Lojze Bratuž. Privabila je veliko poslušalcev in s tem potrdila svojo veljavnost. Posvečena je bila glasbenima ustvarjalcema Lojzetu Bratužu ob 70-letnici smrti in Pavletu Merkuju ob 80. življenjskem jubileju. Sodelovalo je 17 zborov z Goriškega, iz videmske pokrajine, Tržaške, Koroške in Slovenije. V soboto je pred pričetkom programa spregovoril Miloš Čotar, v nedeljo pa predsednica Zveze Franca Padovan. Misli in čustva pa so vsi prisotni namenili preminulemu kulturnemu in političnemu delavcu Mirku Špacapanu.

Izdajateljska dejavnost

V četrtek, 10. maja, so v prostorih Trgovskega doma na Verdijevem korzu predstavili zbornik Trgovski dom v Gorici – Sto let prisotnosti. Izdali so ga Slovenska konzulta pri goriški občini, krovni organizaciji SKGZ in SSO, Zveza slovenskih kulturnih društev, Zveza slovenske katoliške prosvete, Kulturni dom, Kulturni center Lojze Bratuž in Slovenska knjižnica Damir Feigel pod pokroviteljstvom goriške občinske uprave in Urada vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Dogodka so se udeležili predstavniki raznih goriških društev in ustanov. Svečano srečanje je bila tudi priložnost, da se Trgovski dom prvič odpre javnosti.

Poročilo je na občnem zboru podala Irenka Ferlat

ŠTEVERJAN
SKPD F.B. SEDEJ

Dne 20. aprila je dramska družina s člani mešanega pevskega zbora premierno uprizorila gledališko predstavo Ti iz oči ljubezen je sijala. Ob 70. obletnici mučeniške smrti Lojzeta Bratuža je nastala dramska uprizoritev, s katero so se v Števerjanu spomnili te pomembne obletnice. Mlada domačinka Jasmin Kovic je Bratuževo življenje strnila v gledališko predstavo in jo postavila na oder v hvaležen spomin goriškemu skladatelju, ki ga je fašizem za vedno odtrgal od slovenske pesmi. Lirično lepljenko so števerjanski ustvarjalci ponovili 23. oktobra v KCLB v Gorici.

Andrejka Hlede

Marija, Slovencev Kraljica je bil naslov večera, ki ga je 4. maja organiziralo društvo skupaj z župnijo sv. Florijana in Združenjem cerkvenih pevskih zborov iz Gorice. Večer je oblikoval mešani pevski zbor župnije sv. Jožefa Delavca iz Idrije, ki se je publiki predstavil z najlepšimi zborovskimi skladbami v čast Mariji, Kraljici narodov, Kraljici Slovencev.

6. maja je bilo med borovci praznovanje ob godu farnega zavetnika.

26. maja je v Števerjanu drugič zapored zaživel praznik Likof, na katerem je sodelovalo tudi domače društvo.

15. junija je bila v Studencu pri Domžalah 40 - letnica oddaje Koncert iz naših krajev; v oddaji je nastopil tudi MePZ F. B. Sedej. Iz jubilejnega koncerta sta nastali dve radijski oddaji, celotno oddajo pa je posnela tudi Televizija Slovenija in jo v poletnih mesecih predvajala na prvem programu.

6., 7. in 8. julija je bilo med borovci veliko smeha, veselja, dobrega in zdravega vzdušja, predvsem pa veliko dobre slovenske glasbe. Števerjanski festival je tako zapisal 37 let svojega obstoja in se z brezhibno organizacijo in množico obiskovalcev zapisal med eno najbolj priljubljenih kulturnih prireditev. Finalni del 37. Festivala Števerjan 2007 je v dveh delih predvajala Televizija Slovenija na prvem programu. Tako smo kar na lep način popeljali naš proizvod in naše sposobnosti v širši slovenski prostor.

19. oktobra je potekal 24. občni zbor našega društva. Med izvoljenimi odborniki so na umestitveni seji, v ponedeljek, 5. novembra, razdelili funkcije, za predsednika pa je bil ponovno potrjen Matej Pintar.

1. novembra je Mladinski krožek organiziral že tradicionalno »kaštanjado« v Sedejevem domu.

19. novembra je bil v Sedejevem domu dobrodelni večer v podporo onkološkemu središču CRO v Avianu. Pobudo domačinke Sonje Marassi Bednarich in njene družine so podprli obe vaški društvi in občina Števerjan.

28. novembra je mešani pevski zbor sodeloval na reviji Cecilijanka, ki je bila letos posvečena skladateljema Lojzetu Bratužu in Pavletu Merkuju.

Mala dramska družina je v ponedeljek, 3. decembra, nastopila v Feiglovi knjižnici z lutkovno predstavo Živel, sveti Miklavž! pod mentorstvom Kristine Corsi.

5. decembra je sv. Miklavž obiskal števerjanske otroke, ki so ga sprejeli z igrico Marize Perat. Uprizoritev je zrežirala Kristina Corsi.

8. in 9. decembra je v Gorici potekala pevska revija Mala Cecilijanka, na kateri sta nastopila oba zborčka društva pod prefinjeno taktirko Martine Hlede in ob vživeti spremljavi Martine Valentinčič, ki sta zborčka redno pripravljali od meseca septembra.

15. decembra se je mešani pevski zbor odpravil v Sovodnje v Benečijo, kjer je sooblikoval božični koncert, ki ga vsako leto prireja Gorska skupnost terskih in nadiških dolin ter Brd.

6. januarja smo prihod modrih z Vzhoda obeležili s tradicionalno božičnico v režiji Mladinskega krožka. Na večeru je nastopila skupina Bodeča neža pod vodstvom Mateje Černic in publiko očarala z izredno lepim petjem.

12. januarja je mešani pevski zbor sodeloval na božičnem koncertu v Rojanu.

Društvo štirikratletno izdaja glasilo Števerjanski vestnik, ki stopa z januarjem 2008 v 40. leto rednega izhajanja.

Pevci, ki so nastopali na nedeljskem večeru Cecilijanka 2007, 25. novembra, so se v združenem zboru s pesmijo poklonili spominu prerano umrlega pevca in dirigenta dr. Mirka Špacapana.

RUPA-PEČ
PD RUPA-PEČ

V sklopu Prosvetnega društva Rupa-Peč delujeta mešani pevski zbor, ki ga od lanske sezone vodi Zulejka Devetak, in otroški pevski zbor, ki ga v letošnji sezoni vodi Damjana Čevdek.

Mešani pevski zbor je pel na raznih koncertih. Junija je zaključil sezono z nastopom na koncertu cerkvenih pesmi v Štandrežu. Prvi nastop v novi sezoni pa je bil oktobra na koncertu Od srca do srca, ki ga je organiziral moški pevski zbor Mirko Filej ob petdesetletnici delovanja Zdravka Klanjščka. Zbor je pel tudi prvega novembra pri spomenikih v Rupi in na Peči. Novembra je imel zbor še dva nastopa, in sicer koncert pobratenih pevskih zborov, ki ga je letos organiziral MePZ Ciril Silič iz Vrtojbe v prostorih osnovne šole Ivana Roba v Šempetru pri Gorici, ter na 49. reviji goriških pevskih zborov Cecilijanka.

Posebno zanimiva in nova pobuda je bila božičnica, ki smo jo priredili s kulturnim društvom Julius. Koncert Naj zvezda pri zvezdi na nebu žari je bil 15. decembra v cerkvi sv. Marka v Rupi. Na koncertu sta nastopili tudi Martina Gereon s kitaro in Tiziano Cantoni s prečno flavto.

Otroški pevski zbor je letos doživel dve glavni spremembi: zamenjavo dirigenta in omejitev na osnovnošolske otroke. Za mlajše otroke, ki letos niso več vključeni v zbor, pa bo društvo organiziralo razna srečanja, nekatera tudi pevskega značaja. Potrebno je, da najmlajši ohranijo vezi z društvom, saj s svojo prisotnostjo prinašajo na sedež društva igrivo in ustvarjalno razpoloženje.

Na miklavžev večer smo povabili člane mladinskega odseka Kulturnega društva Sabotin, ki so zaigrali igrico Frizerski salon Miš-meš.

V lanski sezoni je društvo izpeljalo še več drugih dejavnosti. Med te spada tradicionalni Praznik frtalje, ki je potekal štiri dni: 25. aprila je bilo tekmovanje v pripravi najboljše frtalje, 28. je bil večer namenjen mladim. V nedeljo, 29., smo imeli nastop ženskega pevskega zbora Jezero iz Doberdoba in nastop folklorne skupine iz Škofje Loke, prvega maja pa smo v našo sredo povabili MoPZ Tabor z Opčin, slavnostno govornico Maro Černic in gledališko skupino iz Štandreža. Vse dni smo poskrbeli tudi za prijetno vzdušje z glasbo in s plesom.

Daniela Devetak

V mesecu juniju je društvo sodelovalo in pomagalo pri pripravi celotedenskega občinskega praznika na Peči. Pri tej pobudi so sodelovala vsa društva, ki delujejo v občini Sovodnje ob Soči.

Avgusta je društvo poskrbelo za šestdnevni izlet v Ciociarijo, namenjen članom in prijateljem društva.

Tudi v lanski sezoni smo sodelovali z župnijo pri pripravi zahvalne nedelje in martinovanja, letos pa pri organizaciji božičnice, ki so jo pripravili otroci orglarskega tečaja, ki ga vodi Mirko Butkovič. Igro je zrežirala Eva Dolinšek iz Mirna.

V mesecu decembru smo imeli tečaj božičnih ročnih del. Tečaj je vodila gospa Klavdija.

Dne 21. decembra je društvo sodelovalo pri simboličnem sežiganju meje.

PODGORA
PD PODGORA

Delovanje PD Podgora je pretresla prerana smrt dirigenta in vsestranskega kulturnega delavca Mirka Špacapana. Zapustil je veliko praznino na kulturnem in političnem področju. Ob tem se moramo zamisliti, kaj sta pomenila njegovo delo in njegov trud. Postavlja se vprašanje, kako naprej in kako pomagati Podgorcem, da bodo nadoknadili to veliko izgubo. Kako lahko društvo nadaljuje bogato delovanje, predvsem na pevskem področju? Podgora je vedno manj slovenska vas. Kaj bi bilo treba narediti? Kako bi lahko prepričali ljudi, ki so pozabili slovensko besedo, in tiste, ki ne znajo slovenščine, da bi se vključili v slovensko okolje? To se lahko uresniči z velikim osebnim trudom in s trdnim prepričanjem, da se slovenščine nekdo lahko nauči tudi v društvu ali zboru. Pri društvu je prostora za vse, ki imajo dobro voljo in ki so pripravljeni delovati v korist vaški skupnosti. S skupnimi močmi bi lahko nadgrajevali, kar smo do sedaj dosegli. Društvo je že poskusilo poživiti dejavnost s koncerti, a to je še premalo. Ni izkoristilo novih projektov, oblikovalo je pač nekatere že utečene prireditve, in sicer: MePZ Podgora se je 25. aprila predstavil na proslavi padlim, 22. maja na predstavitvi slovenskih kandidatov za goriške občinske volitve. Pevska skupina se je 22. aprila udeležila Primorske poje v Zavrhu, 9. maja koncerta na meji pred novogoriško železniško postajo, 24. maja pa je pela na prefekturi ob podelitvi naslova komendator prof. Lojzki in Andreju Bratužu.

Walter Bandelj

Zaradi bolezni Mirka Špacapana je od meseca junija do konca oktobra prosvetno društvo skoraj utihnilo. Delovanje se je začelo šele 1. novembra s petjem pod taktirko Chiare Ambrosi na svečanosti v spomin padlim iz Podgore in na pokopališču v Mirnu v spomin Bogomirja Špacapana. Na glavnem goriškem pokopališču so pevci zapeli v spomin na Lojzeta Bratuža. Proslavo sta priredila SSO in stranka Slovenska skupnost. V popoldanskih urah je MePZ Podgora zapel na pokopališču v Podgori in pri sv. maši v spomin na rajne. Ob žalostni vesti, smrti Mirka Špacapana, se je mešani zbor, pod taktirko Sabine Antoni, udeležil dne 26. novembra žalne seje, ki jo je organizirala stranka SSk v sodelovanju s Svetom slovenskih organizacij, z Zvezo slovenske katoliške prosvete, Prosvetnega društva Podgora, Skavtske organizacije, športnega društva Olympije in Združenja cerkvenih pevskih zborov. Dne 1. decembra se je MePZ Podgora udežil sv. maše na Travniku ob zadnjem pozdravu našemu dragemu dirigentu Mirku Špacapanu.

Pevska skupina Akord se je poleg žalne seje dne 14. decembra udeležila koncerta v spomin Mirka Špacapana na goriški prefekturi in 6. januarja letos božičnega koncerta v Foljanu.

Otroški zbor pod vodstvom Katje Bandelli je priredil 5. decembra miklavževanje, nato pa se predstavil 22. decembra na koncertu Božič brez meja ob vstopu Slovenije v schengenski prostor, ki ga je organiziral domači rajonski svet.

Društvo Podgora se zahvaljuje vsem sorodnim društvom, zborom in članom, ki so pospremili Mirka Špacapana na zadnji poti.

GORICA
SKPD MIRKO FILEJ

Delovanje društva je bilo v minuli sezoni osredotočeno na sodelovanja pri raznih kulturnih pobudah.

Recitatorji gledališke skupine Oder90 so sodelovali pri raznih pobudah, med temi naj omenimo najpomembnejše: dne 19. aprila so sodelovali v Kulturnem centru Incontro v Podturnu pri predstavitvi knjige Paola Lutmana z naslovom Non che l'ombra faccia sempre paura, v režiji Marina Zanettija; dne 25. aprila so sodelovali s Prosvetnim društvom Podgora in rajonskim svetom Podgora ob slovesnosti pri spomeniku padlim; v maju so sodelovali z gledališko skupino Artisti senza confini pri premieri veseloigre Pollo impanato con vestito bianco, na besedilo in v režiji Marie Rosarie de Vitis Piemonti, ki je bilo uprizorjeno v Kulturnem domu v Gorici. Sledile so ponovitve v Ločniku, Podturnu, Tržiču ter 5. in 6. avgusta v kraju Supersano v južni Italiji.

Robert Cotič

Dne 6. avgusta so člani na trgu Transalpina v sodelovanju s skupnostjo Arcobaleno in Kulturnim domom iz Gorice predstavili recital ob obletnici spusta atomske bombe nad Hirošimo.

Dne 1. decembra je društvo sodelovalo s Kulturnim društvom Briški grič iz Števerjana pri scenskem prikazu ob odprtju etnološkega muzeja.

ŠTANDREŽ
PD ŠTANDREŽ

Društvo je bilo zelo aktivno na zborovskem, dramskem in organizacijskem področju.
Mešani pevski zbor, ki ga uspešno vodi David Bandelj, je pel na zborovskih revijah Primorska poje in Cecilijanki v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici. V juniju je sodeloval v domači cerkvi na koncertu cerkvenih pesmi, ki ga je organiziralo Združenje cerkvenih pevskih zborov. Štandreški pevci so peli na italijanski zborovski reviji, ki je bila novembra v travniški cerkvi. Zbor je zaključil program na Prazniku miru in prijateljstva v štandreški cerkvi 16. decembra. V isti cerkvi se je predstavil z božičnim programom pod naslovom Svitej se, svitej, beli dan. Na koncertu, ki je bil 23. decembra, je sodeloval tudi MePZ Gorjansko. V božičnem času je zbor 26. decembra pel na božičnem koncertu v goriški stolnici. Zveza kulturnih društev iz Nove Gorice je 22. novembra pripravila na svojem sedežu predstavitev Prosvetnega društva Štandrež. Lepo večerno srečanje sta oblikovala mešani pevski zbor in dramski odsek, ki je uprizoril enodejanko Čudna bolezen. V prostorih ZKD so bile razstavljene tudi fotografije člana društva Viktorja Selve.
V obdobju od aprila 2007 do januarja 2008 je dramski odsek PD Štandrež premierno uprizoril kar tri dela. Mlajši člani so se predstavili s komedijo Marca Camolettija Boeing boeing. Premiera je bila 6. oktobra 2007 v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu. Delo, ki ga je režiral Gorazd Jakomini, so ponovili v Štandrežu (7.10.), Kobaridu (11.11.), Ribnem pri Bledu (1.12.), Renčah (17.12.), Kranjski Gori (12.1.2008) in v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici v nizu veseloiger ljubiteljskih odrov Iskrivi smeh na ustih vseh.
Na Prazniku špargljev so se člani dramskega odseka predstavili z vedro igro Gremo v teater, ki jo je napisal Karel Valentin. Premierna uprizoritev je bila 3. junija v župnijskem parku v Štandrežu v režiji Janeza Starine.

Chiara Mucci

Kot običajno se je dramski odsek predstavil z novo postavitvijo zadnjo nedeljo v mesecu januarju. Veseloigro Carla Goldonija Primorske zdrahe so premierno odlično uprizorili 26. januarja 2008 v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu in jo naslednji dan ponovili. Delo je režiral Jože Hrovat. Štandreški igralci so ponavljali tudi igre iz prejšnje sezone. Balkanskega špijona so predstavili v Mavhinjah na 7. Zamejskem festivalu amaterskih dramskih skupin (17.6.), v Šempolaju (21.7.), Postojni na zaključnem Linhartovem srečanju gledaliških skupin Slovenije (27.9.), v Selah na Koroškem na Primorskih kulturnih dnevih (7.10.), v Kranjski Gori (13.10.), Dobovi (20.10.), na Vranskem (17.11.), v Šmartnem ob Paki (8.12.) in v Velikih Laščah (19.1.2008). Ta predstava se je uvrstila med najboljše v Sloveniji; Marko Brajnik pa je v Mavhinjah prejel nagrado za najboljšo moško stransko vlogo.
Tudi vedra igra Čudna bolezen je bila večkrat na sporedu. Z njo so nastopili v Rupi (1.5.) na prvomajskem praznovanju, v Kanalu (28.8.), Ospu (15.9.), Vipavi v Zadružni kleti ob krstu novega vina na Martinovo in v Novi Gorici (22.11.). Z veseloigro Kdo je zadnji...? so štandreški igralci razveselili publiko v Vitovljah (24.6.), Pevmi (28.7.), Kanalu (28.8.) in v Mirnu (14.9.). Društvena člana Marko Brajnik in Božidar Tabaj sta sodelovala v igri Županova Micka Čufarjevega gledališča z Jesenic.
Društvo je priredilo kulturno družabni Praznik špargljev v župnijskem parku in dva daljša izleta v Berlin in Srbijo ter Vojvodino. Od 28. do 30. septembra je sodelovalo na prireditvi Okusi ob meji v organizaciji goriške občine in pripravilo martinovanje. V prostorih župnijskega doma so predvajali posnetke o Vojvodini in Srbiji (25.9.) in o Maroku (16.1.2008). V mesecu oktobru so se člani društva zbrali na občnem zboru.
Od meseca oktobra 2007 do januarja 2008 je v Štandrežu potekal gledališki abonma s petimi predstavami.
Prosvetno društvo Štandrež je sodelovalo pri novoletni dobrodelni bakladi in pri kiparski koloniji, ki je potekala jeseni v Jeremitišču.

ŠTMAVER
KD SABOTIN

Kulturno delovanje v Štmavru je bilo pestro tudi v minulem letu. V mesecu aprilu je društvo sodelovalo pri organizaciji Pohoda treh mostov. Meseca maja smo imeli na sedežu društva ogled slik lanskih pustnih sprevodov in smo sodelovali pri pobudi Naj, naj, naj maj. Junija so se člani društva s svojimi ženami, simpatizerji in prijatelji pomerili na ribiškem tekmovanju Ona-on. Julija je društvo sodelovalo pri praznovanju sv. Ane v Pevmi. V petek zvečer smo razglasili zmagovalce tekmovanja Rože z domačega vrta, sledila je gledališka predstava, ki jo je pripravil dramski odsek PD Štandrež. Večer se je zaključil s predstavitvijo knjige Zdenka Vogriča. Sobotni večer je bil namenjen glasbi, in sicer rock skupinam. Med nastopajočimi je bila tudi domača skupina, ki se vsako leto pripravi samo za ta koncert in vsako leto menja ime, glede na aktualno tematiko. Lani so se poimenovali ansambel Tokaj. V mesecu avgustu smo sodelovali pri organizaciji prvega gorskega teka na Sabotin. Istega dne so se na tej progi pomerili tudi gorski kolesarji. Konec meseca je bil v vaški cerkvi koncert v sklopu koncertov Note v mestu. Meseca septembra se je skupina članov udeležila spusta po Soči na 22. Soški regati. Istega meseca je potekala na vrhu Sabotina, v nekdanji vojaški kasarni, manifestacija pod imenom Valentinov poljub. V mesecu oktobru smo organizirali na sedežu društva, v sodelovanju s krajevnim svetom in domačo župnijo, 18. Pohod na Sabotin. V petek zvečer je nastopil domači moški pevski zbor,

Matjaž Pintar

sledilo je odprtje razstave Pesek v sliki priznane slovenske avtorice Stanke Golob. Prireditev se je sklenila z nastopom ženskega zbora Jezero pod vodstvom dirigenta Daria Bertinazzija. V nedeljo je bil tradicionalni Pohod na Sabotin. Društvo je skupaj z umetnico organiziralo še dve likovni delavnici za osnovni šoli iz Pevme in Števerjana. Novembra so člani društva sodelovali pri organizaciji zahvalne nedelje v Pevmi. V mesecu decembru se je društvo odpravilo na enodnevni vodeni izlet v Ljubljano. Na sedežu društva je bilo še martinovanje za člane in prijatelje ter trinajsti natečaj Jaslice pri nas doma in okolici. Letos se je natečaja udeležilo čez štirideset otrok in odraslih, nekaj tudi iz Slovenije. Istočasno so nekateri člani sodelovali na 6. slovenski razstavi jaslic z mednarodno udeležbo na Sveti Gori. Proti koncu meseca decembra je naše društvo ob vstopu Slovenije v Schengen organiziralo na nekdanjem mejnem prehodu Podsabotin srečanje s sosednjimi Podsabotinci. Med božičnimi prazniki smo uresničili projekt Vsi verujemo v enega Boga, ki je potekal na treh različnih lokacijah. Prvi večer je bil v cerkvi v Pevmi in na njem je nastopil domači cerkveni zbor; na orgle ga je spremljal Tilen Draksler, član Akademije za glasbo iz Ljubljane. Na božično noč se je koncert odvijal v cerkvi v Štmavru. Pel je domači zbor. V mesecu januarju je bil na Oslavju na domačiji Kusič zadnji koncert tega sklopa. Pela je pravoslavna solistka Francka Šenk iz Ljubljane, spremljal jo je Tilen Draksler.
Mladinska skupina je za miklavževanje pripravila igrico Frizerski salon Miš-meš. Isto predstavo so ponovili tudi v Rupi. Mladi so organizirali tudi silvestrovanje.
Moški pevski zbor Štmaver je pod vodstvom Nadje Kovic pel na revijah Cecilijanka, Primorska poje, pri spomeniku padlim v Pevmi in na predstavitvi knjige Slava padlim avtorja Vilija Prinčiča. V mesecu decembru so peli ob predaji Betlehemske luči, ki so jo prinesli Solkanci, na domačiji Grad v Štmavru. Istega meseca so peli ob padcu meje na dveh mejnih prehodih, Podsabotin in Solkan.
Otroški pevski zbor je nastopil na reviji Mala Cecilijanka, v Števerjanu kot gost Kulturnega društva Briški grič ob odprtju otroške likovne razstave in na raznih prireditvah v vasi.

GORICA
MoPZ MIRKO FILEJ

Po zadnjem rednem občnem zboru Zveze je MoPZ Mirko Filej nastopil na več prireditvah, tako v domačem okolju kot v bližnji soseščini.
Nastopili smo na tradicionalni reviji Primorska poje v Kobaridu 20. aprila in nato ob koncu lanske sezone na prav tako običajnem koncertu Marijinih pesmi v štandreški cerkvi 10. junija.
Ob začetku nove sezone smo se osredotočili na priprave koncerta ob 50-letnici delovanja našega zborovodje Zdravka Klanjščka. V veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž smo priredili koncert, ki so ga sooblikovali zbori, ki jih vodi dirigent Zdravko Klanjšček. To so: MePZ Jazbine, MePZ Plešivo in MoPZ Miren, poleg tega pa še Mešani pevski zbor Rupa-Peč, ki ga je do pred kratkim vodil Klanjšček. Koncert je potekal 28. oktobra in se sklenil z družabnostjo v prostorih bližnje telovadnice športnega društva Olympija.
V novembru smo nastopili na reviji Cecilijanka v KC Bratuž v Gorici. Naslednji dan smo se zbrali v cerkvi sv. Ivana v spomin na rajne pevce zbora. Spomnili smo se še posebej 20-letnice smrti Viktorja Prašnika ter Mirka Špacapana, ki nas je zapustil pred kratkim.
Na povabilo videmske občine smo dne 1. decembra sooblikovali, skupaj s pevskim zborom Piccolboni iz Meduna (PN), pevski večer v cerkvi S. Maria Assunta v Vidmu. Koncert je nosil naslov Minoranze in assonanza – Manjšine v soglasju. Tega koncerta smo se še posebej veselili, saj je pripomogel k širitvi naših poznanstev ter k spoznavanju slovenske pesmi tudi tam, kjer ni običajno doma.

Matija Faganel

Dva božična koncerta sta zaključila lansko delovanje. Prvi je bil na Mirenskem Gradu 22. decembra, v sodelovanju s prijateljskim mešanim zborom Koledva iz Krope (SLO), drugi pa je bil kot običajno v goriški stolnici na dan sv. Štefana, 26.12., seveda v sodelovanju z drugimi zbori.

Polna velika dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici na žalni seji ob smrti političnega in kulturnega delavca dr. Mirka Špacapana 26. novembra 2007

Na občnem zboru so spregovorili naslednji gostje in predstavniki drugih organizacij:

Božidar Humar - konzul Republike Slovenije v Trstu

Janez Povše - Pokrajinski predsednik za goriško SSO

Marij Maver - Predsednik Slovenske prosvete iz Trsta

David Peterin - Deželni podpredsednik Zveze slovenskih kulturnih društev

Franka Žgavec - Predsednica Kulturnega centra Lojze Bratuž

Damjan Paulin - Predsednik Katoliškega tiskovnega društva

Silvan Primosig - predstavnik Slovenske skupnosti

LAŠKO
SKRD JADRO

S svojim klekljarskim odsekom je v mesecu decembru društvo pripravilo tečaj klekljanja in razne druge tečaje. Organiziralo je dva tečaja slovenščine za odrasle in za šolsko mladino. Z dragoceno pomočjo Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice je pripravilo bogat bilten z obsežno fotografsko dokumentacijo ob 20-letnici delovanja društva. Publikacijo je društvo posvetilo odpravi meje med Italijo in Slovenijo. Ob koncu leta je tudi poskrbelo za publikacijo o spomladanski mednarodni pesniški prireditvi Poetry.
Društvo Jadro je redno sodelovalo pri raznih pobudah v organizaciji občine Ronke in drugih društev, ki delujejo v občini. Posebno intenzivno je bilo sodelovanje s pobrateno metliško občino, z občinsko slovensko konzulto, z društvom Tržič in Združenjem staršev. Društvo Jadro je rado sodelovalo z ženskim pevskim zborom in z raznimi goriškimi in kraškimi društvi, predvsem z društvom Kras iz Opatjega sela.
Člani društva se zavedajo pomembnosti slovenskega vrtca in šole v Romjanu in so zato vedno pripravljeni pomagati pri raznih šolskih prireditvah, tudi v sodelovanju s šolami iz Slovenije in Koroške.
Društvo je svoje delovanje obogatilo s simpozijem na temo tržiških manjšin (20.4.) in s predstavitvijo skupaj z drugimi društvi iz Laškega v etnografskem društvu v Ljubljani. V mesecu juniju je bilo slovesno praznovanje dvajsetletnega delovanja društva s skupino Etno ploč in pevko Martino Feri. Društvo je v večnamenskem centru predstavilo knjigo in delo Branka Marušiča ter poskrbelo za orgelski koncert Andrzeja Bialke iz krakovske Glasbene akademije. V društvu so se spomnili in praznovali 100-letnico pesnika Viktorja Lovrihe. V mesecu novembru so se društveni člani in prijatelji zbrali na martinovanju v Štanjelu, v mesecu maju pa so obiskali in si ogledali zanimivosti Slovenskih Konjic.

Karlo Mučič

GORICA
MePZ LOJZE BRATUŽ

Od lanskega občnega zbora naše Zveze, ki je bil 17. aprila 2007, je mešani pevski zbor Lojze Bratuž iz Gorice imel osem uradnih nastopov. Dne 22. aprila smo nastopili na slovenskem državnem tekmovanju Naša pesem v Mariboru. Obveznost je bila za našo skupino velik izziv in nam je prinesla izjemno zadoščenje; doživeli smo dva lepa dneva v Mariboru, v katerem nam je uspelo prav lepo uskladiti potrebno zbranost za pomemben nastop in zabavne trenutke v skupini. Naš nastop je strokovna komisija ocenila z 82,3 (desetinke) točke in nam tako podelila srebrno plaketo mesta Maribor. Dne 2. junija smo nastopili na pevskem prazniku v Tabru nad Dornberkom; kljub deževnemu večeru, ki ni dopustil, da bi praznik zaživel v vsem svojem priznanem čaru, je bil večer sugestiven in tudi dobro obiskan. 10. junija smo nastopili na reviji cerkvenih pesmi, ki se vsako leto odvija v cerkvi v Štandrežu. Dne 21. junija smo priredili samostojni koncert v cerkvi sv. Ivana v Gorici.

Miloš Čotar

Celovečerni program, pod naslovom Pesem... duša in srce, smo oblikovali najprej v sami cerkvi, kjer smo izvedli prvi del koncerta sakralne narave. V drugem delu smo se pa preselili na čudovit vrt za cerkvijo, kjer smo se publiki predstavili z izbranimi deli iz slovenskega umetnega in ljudskega zaklada. Pred poletnim premorom nas je čakal še zadnji pomemben nastop, to je zaključni koncert niza glasbenih večerov Glasba z vrtov sv Frančiška, ki poteka na Kostanjevici pri Gorici. Letošnjo sezono smo pričeli z nastopom na koncertu na čast sv. Ceciliji v cerkvi sv. Ignacija, ki je bil 23. novembra, 25. novembra pa smo peli na domači reviji Cecilijanka.

Zadnji nastop pred današnjim občnim zborom je bil preteklo soboto, 19. januarja. Skupaj z župnijo sv. Ivana smo namreč organizirali dobrodelni božični koncert. Zbrana sredstva so bila namenjena za preureditev koče sv. Jožefa v Žabnicah, ki se je že več kot petdeset let rada poslužujejo naša društva, med katerimi tudi naše. V gosteh smo imeli Dekliški zbor Aurora, Srednje vzgojiteljske šole in gimnazije iz Ljubljane.

Vaje potekajo redno dvakrat tedensko, saj smo si tudi v letošnji sezoni poleg rednega delovanja zadali kar nekaj pomembnih načrtov. Spomladi naj bi nastopili na tekmovanju, kmalu zatem načrtujemo kratko turnejo v Berlin, radi pa bi tudi snemali zgoščenko. Seveda bo to poleg truda in požrtvovalnosti zahtevalo tudi od nas kar težko breme finančne narave. Tisto, kar nam za zdaj ne primanjkuje, sta dobra volja in veselje do petja ter druženja. Rast števila članov in njihova v glavnem precej resna prisotnost na vajah nam vlivata novih moči in volje do novih izzivov.

VRH SV. MIHAELA
PD VRH SV. MIHAELA

Po zadnjem občnem zboru Zveze in 7. dvodnevnem tekmovalnem in revijalnem srečanju Zlata grla, ki smo ga organizirali 14. in 15. aprila, je delovanje našega društva bilo kar pestro. Po koncu šolskega leta je naša Mladinska vokalna skupina z dirigentko Matejo Černic bila gost Dekliškega pevskega zbora ELUM in je pela na malem koncertu v Postojni.

Na sovodenjskem občinskem prazniku Junijski večeri je naše društvo sodelovalo s kotičkom za otroške urice. Tu so naši mlajši člani zadrževali in kratkočasili otroke z igrami in petjem.

Skupaj z vaškim društvom Danica smo s petjem, harmoniko in z družabnostjo veselo sprejeli športnike in navijali za tekače, ki so se udeležili teka "Skupina 32 CIPPI: "Itinerari della grande guerra" in šli tudi skozi našo vas. Priredili smo svetoivanski kres na Largi na Vrhu Sv. Mihaela. V pričakovanju na prižig kresa so se otroci zabavali in se lovili po gmajni. Ko se je kresni ogenj umiril, so najpogumnejši – po stari navadi – skakali čez še tleče oglje.

V mesecu avgustu so dekleta Mladinske vokalne skupine skupaj s pevovodkinjo odpotovale na tridnevne intenzivne vaje v Prosnid, za pripravo na tekmovanje Corovivo. Konec avgusta smo organizirali 13. enodnevni poučni izlet. Letos se je vil po Tavčarjevih poteh. Mladinska vokalna skupina je na spominski svečanosti ugrabitve in izginotja časnikarja in političnega delavca Andreja Uršiča pela pred spominsko ploščo na glavnem trgu v Kobaridu.

Doriana Devetak

V veliko veselje otrok se je naše društvo v septembru udeležilo športnega dne, ki ga je organiziral Mladinski odsek KD Sovodnje.

21. oktobra je Mladinska vokalna skupina pela na tekmovanju USCI Corovivo v Trstu. Naša dekleta so se uvrstila v kategorijo odlike s pohvalo. To jih je lepo poplačalo za ves trud in požrtvovalnost. Vlilo jim je nove moči in zagona.

Na martinovo je vokalna skupina pela v novi župnijski cerkvi v Bardu pri slovesnem bogoslužju. Po maši je imela tudi kratek koncert. Prvič so dekleta nastopila na Cecilijanki v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici.

Osmega decembra je otroški zbor, ki ga vodita Sara in Tatjana Devetak, nastopil na Mali Cecilijanki v Gorici.

Zaradi visoke uvrščenosti na Corovivo je vokalna skupina - kot gost - pela v cerkvi v Turjaku na koncertu "Natale in rosa".

Naše društvo je v vaškem kulturnem domu Danica na Vrhu Sv. Mihaela priredilo Gregorčičevo proslavo v poklon Ljubki Šorli. Mladi člani prosvetnega društva so uprizorili del intervjuja prof. Marije Češčut s pesnico Ljubko Šorli. V gosteh smo imeli dekliški pevski zbor ELUM iz Postojne.

Vokalna skupina je nastopila na božičnici v domu Andreja Budala v Štandrežu, kot gost društva Oton Zupančič.

Na božično vigilijo smo s skavti organizirali vsakoletno koledovanje po vasi. Raznašali smo betlehemsko lučko, obiskali družine in peli božične pesmi. Isti dan, zvečer, so na Športelu na TV Koper predvajali posnetek naših deklet, ki so ga snemali v novembru.

Tatjana Devetak je spisala novo božično igrico Hvala Jezuščku za pokvarjen avtomobil. Malčki otroškega pevskega zbora Vrh Sv. Mihaela so jo z velikim veseljem uprizorili v vaški cerkvi.

Na dan Svetih treh kraljev je Mladinska vokalna skupina z novim imenom Bodeča neža pela na božičnici v Števerjanu.

V nedeljo, 20. januarja 2008, so dekleta pela pri maši zadušnici za Mirka Špacapana v Sovodnjah.

RADIO SPAZIO 103 SLOVENSKI ODSEK

V dobi od zadnjega občnega zbora so se slovenske oddaje na Radiu Spazio 103 nemoteno vrstile. Radijska postaja, ki ima sedež v Vidmu, razpolaga z desetimi frekvencami in z njimi krije skoraj celotno deželo. Slovenske oddaje snemamo že en teden prej v goriških studiih in jih pošiljamo v Videm. Sodelavci smo štirje in oddaje pripravljamo za pet dni v tednu: od ponedeljka do petka. Slovenske oddaje so bile že vrsto let na sporedu med 20. in 21. uro, vendar je letos prišlo do spremembe. V tistem času so namreč pogosto na sporedu neposredni prenosi športnih tekem, katerim mora radijska postaja obvezno slediti zaradi pogodb z društvi. Ker je naša oddaja zaradi tega večkrat odpadla, smo se domenili, da bo odslej na sporedu od 18.30 do 19.30.

Oddaje so razporejene po že ustaljenih vzorcih. Vsak pripravi spored po svojih močeh in si pri tem pomaga z izborom raznovrstne glasbe. V oddajah opozarjamo na zanimivosti iz glasbenega sveta s posebno skrbjo za zborovsko glasbo in za glasbene prireditve, ki se odvijajo v našem prostoru. V zvočnih zapisih nudimo tudi posnetke kulturnih prireditev. V rednih tedenskih oddajah razmišljamo o vprašanjih iz sodobnega življenja ali osvetljujemo dogodke iz zgodovine, posebno pomembne obletnice, in poročamo o dosežkih znanosti ali pojavih v naravi. Pogoste so oddaje z verskega področja in prebiranje zanimivih člankov iz zamejskega tiska. Med razgibanimi glasbenimi oddajami so na sporedu tudi obvestila o kulturnih prireditvah.

Danilo Čotar

Na 30-letnico delovanja smo opozorili že v lanskem poročilu, zdaj bi le še dodal, da je tednik Novi glas v božični številki objavil zajeten pogovor, ki ga je uredila Iva Koršič. V intervjuju, ki zajema skoraj celo stran, smo precej natančno opisali začetke oddaj in velik uspeh, ki so ga imele takrat med poslušalci, posebno onstran meje v tedanji Jugoslaviji. Nazadnje smo se razgovorili o razvoju in spremembah v teh treh desetletjih in skušali trezno razčleniti današnje stanje. Ob intervjuju je objavljena velika barvna fotografija s štirimi sodelavci. Pozornost nam je izkazala tudi tržaška slovenska televizija. Med obiskom v goriškem studiu, kjer snemamo, je v televizijskem posnetku časnikarka Erika Jazbar opozorila na našo obletnico ter v kratkem pogovoru zabeležila nastanek in delovanje našega oddelka. Posnetek je televizija oddajala pri poročilih zvečer 5. decembra 2007, in to je bilo točno na tisti večer, ko smo leta 1977 oddali radijskim valovom prvo slovensko oddajo.

DOBERDOB
SKPD HRAST

Dne 21. in 22. aprila se je zbor Hrast udeležil 20. tekmovanja Naša pesem v Mariboru. Zbor je pod vodstvom dirigenta Hilarija Lavrenčiča dosegel 89,70 točk in s tem srebrno plaketo mesta Maribor. V aprilu, ob dnevu osvoboditve, je zbor zapel pri spomeniku v Jamljah. Dne 19. maja je društvo Hrast organiziralo Igre brez meja za otroke osnovnih šol iz Doberdoba in Romjana. 20. maja je zbor nastopil v Gradišču ob Soči na povabilo združenja Corale citta' di Gradisca. Dne 25. maja je društvo Hrast organiziralo v dvorani društva Jezero koncert mladega in perspektivnega violinista Aleša Lavrenčiča. Dne 31. maja je mešani pevski zbor nastopil v župnijski cerkvi na Opčinah. 16. junija je zbor Hrast na povabilo društva Brest sodeloval na kulturnem prazniku v Brestovici. Ob koncu sezone je zbor povabil žensko skupino Radost iz Godoviča ter organiziral večer v župnijski dvorani pod naslovom Tisti ljipi cajti. 11. julija je sledil koncert v baziliki v Ogleju, v spomin na prof. Stanka Jericija. V avgustu je društvo organiziralo večer za otroke s predvajanjem slovenskih risank Cars. Od 11. do 19. avgusta so potekali študijski dnevi v Žabnicah. V mesecu septembru je zbor nastopil v baziliki v Gradežu. Od 14. do 17. septembra se je zbor odpravil v Srbijo v mesto Negotin na tekmovanje Mokranjčevi dnevi in osvojil drugo mesto. Dne 23. septembra se je odvijala Doberdubška fešta v sodelovanju z ostalimi društvi, ki delujejo v vasi; na programu je bila kolesarska tekma Bike slalom, civilna zaščita pa je pripravila prikaz požara; sledilo je srečanje s skupino Blak Panters in pihalnim orkestrom Kras. 20. oktobra je zbor nastopil na tekmovanju In-Canta v Travesiu in osvojil prvo absolutno mesto, v oktobru pa je nastopil s celovečernim koncertom na prazniku Burnjak v Tarbiju. Dne 17. novembra je društvo sodelovalo pri občinski akciji Čistimo Kras. V novembru je zbor sodeloval na reviji Ceciljanka v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici. 4. decembra je društvo organiziralo miklavževanje z igrico Pet pepelk v režiji Mateje Černic. 16. decembra je bil v Štivanu pri Devinu, s sodelovanjem MoPZ Fantje izpod Grmade in z župnijo sv. Janeza Krstnika iz Štivana ter pod pokroviteljstvom Zveze slovenske katoliške prosvete, zborovski koncert, na katerem sta sodelovala zbora Tone Tomsič iz Ljubljane in Hrast. 22. decembra je zbor nastopil v cerkvi pri Sv. Ivanu v Trstu na celovečernem božičnem koncertu v sodelovanju raznih glasbenikov.

Maurizio Peric

Širši odbor ZSKP sestavljajo po trije predstavniki vsake članice, in sicer:

Bernard ANTONI
Walter BANDELJ
Aleksi BENSA
Robert COTIČ
Alenka ČERNIC
Andrej ČERNIC
Marko ČERNIC
Andrej ČEVDEK
Danijel ČOTAR
Miloš ČOTAR
Danijela DEVETAK
Doriana DEVETAK
Sara DEVETAK
Stanko FERFOLJA
Irenka FERLAT
Gabrijel FIGELJ
Martina GEREON
Jožef GRUDEN
Nadja GRUSOVIN
Filip HLEDE
Aljoša JARC
Robert JUG
Matej KLANJŠČEK
Niko KLANJŠČEK
Evgen KOMJANC
Karlo MUCCI
Jordan MUCCI
Stefanija PAHOR TONSIG
Damjan PAULIN
Claudio PERIC
Matej PINTAR
Matjaž PINTAR
Viktor SELVA
Marko TERČIČ
Karen ULIAN

Nadzorni odbor pa sestavljajo:

Marko BRAJNIK
Danilo ČOTAR
Nerina DEVETAK
Ivo KOVIC
Maurizio PERIC

Občni zbor je potrdil Franko Padovan za predsednico Zveze, ostale funkcije pa si bodo razdelili na prvi seji širšega odbora.